

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

<u>Informationsnummer</u>	Indhold	Side
	I <i>Meddelelser</i>	
	.....	
	II <i>Forberedende retsakter</i>	
	Det økonomiske og sociale Udvalg	
	Forsamling af februar 1993	
93/C 108/01	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om beskyttelse af køberen i kontrakter om brugsret til fast ejendom på timeshare-basis	1
93/C 108/02	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om nye levnedsmidler og nye levnedsmiddelingredienser	8
93/C 108/03	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv 88/407/EØF af 14. juni 1988 om fastsættelse af de veterinærpolitimæssige krav i forbindelse med handelen inden for Fællesskabet med frosset tyresæd og indførsel heraf og om udvidelse af det til at omfatte frisk tyresæd	12
93/C 108/04	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om begrænset ydelse af produktionsstøtte for produkter forarbejdet på basis af tomater	14
93/C 108/05	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om ændring af forordning (EØF) nr. 2299/89 om en adfærdskodeks for edb-reservations-systemer	16
93/C 108/06	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om indførelse af en afgift af CO ₂ -emissioner og af energi	20

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
93/C 108/07	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om andre tilsætningsstoffer til levnedsmidler end farve- og sødestoffer	26
93/C 108/08	Udtalelse om den økonomiske årsberetning 1993	31
93/C 108/09	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 77/93/EØF om foranstaltninger mod indslæbning i medlemsstaterne af skadegørere på planter eller planteprodukter og mod deres spredning inden for Fællesskabet og af direktiv 91/683/EØF om ændring af direktiv 77/93/EØF	35
93/C 108/10	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om indførelse af en kontrolordning under den fælles fiskeripolitik	36
93/C 108/11	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om en særlig støtteordning for traditionelle AVS-leverandører af bananer	39
93/C 108/12	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om et diversifikations- og udviklingsprogram for visse bananproducerende latinamerikanske lande	41
93/C 108/13	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om den fælles markedsordning for kartofler	42
93/C 108/14	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om gensidig anerkendelse af licenser og andre nationale tilladelser vedrørende teletjenester, herunder indførelse af en EF-telelicens, og oprettelse af et EF-teleudvalg	45
93/C 108/15	Udtalelse om Kommissionens udkast til forslag til Rådets direktiv om fastsættelse af grundlæggende normer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagerens sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling	48
93/C 108/16	Udtalelse om: — Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om oprettelse af et finansielt samhörighedsinstrument, og — Kommissionens ændrede udkast til forslag til Rådets forordning (EØF) om oprettelse af en samhörighedsfond	53
93/C 108/17	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets beslutning om vedtagelse af et fællesskabshandlingsprogram for faglig uddannelse af embedsmænd i afgiftsadministrationerne (MATTHAEUS-TAX)	57
93/C 108/18	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om ændring af forordning (EØF) nr. 3687/91 om den fælles markedsordning for fiskerivarer og om ændring af forordning (EØF) nr. 2658/87 om told- og statistiknomenklaturen og den fælles toldtarif	59

II

(Forberedende retsakter)

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om beskyttelse af køberen i kontrakter om brugsret til fast ejendom på timeshare-basis⁽¹⁾

(93/C 108/01)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 14. august 1992 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for miljø-, sundheds- og forbrugerspørgsmål, som udpegede Manuel C. Ataíde Ferreira til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 2. februar 1993.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling af 24.-25. februar 1993, mødet den 24. februar, med et flertal at stemmer for og 1 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Introduktion

1.1. Det juridisk-økonomiske fænomen kendt under betegnelsen »timeshare« har i de seneste årtier haft en meget markant udvikling på ferieboligområdet, og har nu så stor samfundsmæssig betydning, at det ikke længere kan ignoreres på EF-plan.

1.1.1. De komplekse problemer, forbrugerne stilles overfor i forbindelse med køb af »timeshare-andele, fænomenets tværnationale karakter, forskellene mellem lakunerne i de nationale lovgivninger, visse sælgers tvetydige informationer og aggressive salgsmetoder samt anmodninger fra flere medlemsstater er alle faktorer, der har motiveret Kommissionen til at udarbejde et forslag til Rådets direktiv om beskyttelse af køberen i kontrakter om brugsret til fast ejendom på timeshare-basis⁽¹⁾.

1.1.2. ØSU har allerede gjort opmærksom på behovet for en EF-lovgivning på dette område⁽²⁾.

1.2. Sigtet med direktivforslaget er:

a) at sikre, at »timeshare-køberen i forbindelse med oprettelsen af kontrakten får alle relevante og detaljerede oplysninger om de kontraktbestemmelser, som han binder sig til med sin underskrift, og som er af afgørende betydning for hans frie beslutning,

b) at skabe en harmoniseret rammelovgivning med nogle væsentlige »timeshare-aspekter, både for de lande, der allerede har en sådan lovgivning, og for de lande, der hidtil ikke har haft nogen. Der findes kun bestemmelser på området i fire EF-lande (Frankrig, Grækenland, Portugal og Storbritannien), og disse bestemmelser er indbyrdes meget forskellige:

— I Frankrig opfattes »timeshare« som en personlig ret af obligatorisk art.

— I Grækenland opfattes »timeshare« som en lejeret.

— I Portugal opfattes »timeshare« som en tinglig men også en obligatorisk ret.

— I Storbritannien opfattes »timeshare« som et »club trustee-system

⁽¹⁾ EFT nr. C 222 af 29. 8. 1992, s. 5.

⁽²⁾ EFT nr. C 49 af 24. 2. 1992.

- c) at give køberen en tilstrækkelig lang betænkningstid, således at han opmærksomt og grundigt kan analysere de kontraktbestemmelser, han har bundet sig til med sin underskrift,
- d) at indføje en længere betænkningstid i selve kontrakten, når køberen indgår en kontrakt om køb af en »timeshare-andel i udlandet, da de timeshare-andele, de fleste EF-borgere ejer, vedrører ejendomme i en anden medlemsstat end den, hvor køberen har bopæl.

1.3. Direktivforslaget udfylder til en vis grad det tomrum, der har hersket i denne sektor, hvor det har påhvilet medlemsstaterne at vedtage bestemmelser om de juridiske og økonomiske garantier, de nærmere bestemmelser for disse garantier samt selve definitionen af timeshare-fænomenets juridiske status.

1.4. Desuden kan de nuværende lovgivningsmæssige forskelle blive førstærket, i og med at Spanien og Italien forbereder specifikke timeshare-lovgivninger.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Retsgrundlaget for direktivforslaget er EØF-traktatens artikel 100 A.

2.1.1. Denne bestemmelse omhandler vedtagelse af foranstaltninger med henblik på indbyrdes tilnærmelse af de lovbestemmelser, der vedrører det indre markeds oprettelse og funktion.

2.1.2. Spørgsmålet er, om artikel 100 A er det rette retsgrundlag, da timeshare-problematikken ikke henhører under tilnærmelsen af de nationale lovgivninger, som vedrører det indre markeds oprettelse og funktion, da det jo som oftest ikke drejer sig om løsøre eller rettigheder over løsøregerstande, hvor der kan være tale om varebevægelser. Det forekommer således mere korrekt at regulere timeshare-fænomenet via en konvention om lovgivningsmæssig harmonisering.

2.1.3. Det af Kommissionen foreslåede retsgrundlag kan dog accepteres på baggrund af erfaringerne fra det forberedende arbejde forud for allerede gældende europæiske konventioner, og hele processens træghed og komplicerede karakter.

2.2. I direktivforslaget sikres køberens ret til information, og det fremgår, at aftalen skal være baseret på fri viljestilkendegivelse, og i den henseende indeholder det også en beskyttelse mod »fælder« som sælgernes aggressive markedsførings teknikker, idet køberen tilstås en fortrydelsesret.

2.3. Det understreges, at det foreliggende direktiv-

forslag helt klart udgør et minimumsdirektiv, hvori nærhedsprincippet fuldt ud respekteres, hvilket ØSU støtter.

2.3.1. Det overlades til medlemsstaterne at regulere de øvrige aspekter, navnlig forholdene omkring timeshare-fænomenets juridiske karakter, hvilket er ensbetydende med en bibeholdelse af de allerede eksisterende varianter.

2.3.2. Forslaget går imidlertid ikke tilstrækkelig vidt med hensyn til finansielle ordninger til beskyttelse af forbrugeren. ØSU foreslår derfor, at der for alle timeshare-transaktioners vedkommende kræves registrering i det pågældende medlemsland, at der tilvejebringes finansielle garantier, og at der opereres inden for en adfærdskodeks, som klart bygger på indholdet af dette direktiv og af anden lovgivning til købers beskyttelse.

2.4. Der er en risiko for, at den foreslåede lovgivningsramme, som muligvis er den mest realistiske løsning, ikke er egnet til at bilægge fremtidige konflikter mellem timeshare-haverne og den egentlige ejer/administratør eller mellem timeshare-haverne indbyrdes.

2.4.1. Den uhyre komplicerede opsplitning af juridiske beføjelser mellem ejendommen og timeshare-haverne vil forårsage alvorlige problemer i forbindelse med større istandsættelses- og vedligeholdelsesarbejder og ligeledes i det ekstreme tilfælde, hvor administratoren forlader sin post. Disse yderst vanskelige problemer, som ikke behandles tilfredsstillende i de ovenfor nævnte lovgivninger — undtagen den portugisiske — er naturligvis heller ikke løst i direktivforslaget.

2.5. Forslaget fastsætter mindsteproceduren for brugsretten til en uge (7 dage).

2.5.1. Denne rettighed skal gælde i mindst tre år, hvilket forekommer rimeligt.

2.5.2. I begrundelsen anfører Kommissionen, at genstanden for en timeshare-kontrakt kan være andet end egentlige bygninger. Både tidligere og nu har både arbejdsdyr, køretøjer og skibe kunnet være genstand for timeshare.

2.5.3. Det kan dog ikke accepteres, at EF-lovgivningen skal omfatte fast ejendom generelt. Den bør derimod, som det fremgår af nedenstående specifikke bemærkninger, begrænses til områder, hvor der er risiko for konflikt: bygninger og dele heraf, som anvendes til turist- eller fritidsaktiviteter.

3. Specifikke bemærkninger

I. Artikel 2 — Kontrakten

3.1. Den rettighed, en sælger overdrager eller forpligter sig til at overdrage til køberen via indgåelse af en timeshare-kontrakt er en tinglig eller personlig ret. Der kan aldrig være tale om et lejeforhold, idet der i lejeforhold aldrig er tale om overdragelse.

3.2. Den overdragne ret går på en udelelig genstand, en udelelig lejlighed og antager eller kan antage karakter af en tinglig ejendomsret. Derfor bør lejekontrakter selv for kørtere lejemaal på feriesteder udelukkes fra direktivets anvendelsesområde.

3.3. Selv om nogle lande har baseret deres juridiske ramme på de principper, der gælder for udlejning, er der alligevel tale om en anden situation. Ikke desto mindre er udlejningsbegrebet dog det, der kommer nærmest, og derfor er det blevet anvendt på dette specifikke område.

3.4. Sektionen mener derfor ikke, at bestemmelsen i direktivet bør anvendes på lejekontrakter selv for kørtere perioder på feriesteder. I disse tilfælde etablerer lejeren et forhold til ejendommen indirekte, dvs. via ejeren, der som regel kan hæve kontrakten, hvilket ikke er tilfældet inden for timeshare.

II. Artikel 2 — Ejendommen

3.5. I definitionen på dette begreb udelukker forslaget fast ejendom, som ikke består af bygninger, f.eks. forlystelsesparker, som anvender mobile dele eller elementer, der kan demonteres.

3.5.1. Hvis man, som det ser ud til, ønsker at udelukke fast ejendom, der ikke består af bygninger, bør definitionen forbedres. F.eks. er eksemplerne unøvendige, og det er fuldstændigt overflødigt at anvende udtryk som »såsom« og »osv.«.

3.6. I begrundelsen nævner Kommissionen, at en af fordelene ved timeshare er, at en sådan kontrakt også kan anvendes uden for turistsektoren (udstillingsstande).

3.6.1. I definitionen udelukkes dette forhold ikke, men det er ikke udtrykkeligt nævnt.

3.7. Efter sektionens opfattelse bør begrebet fast

ejendom begrænses, således at fast ejendom, som ikke er beregnet til fritids- eller ferieaktiviteter, udelukkes.

3.8. Det er vigtigt at regulere visse dele af turistsektoren, hvor situationen helt klart er anarkistisk. Derimod bør man undgå at intervenere på andre områder, hvor det er unøvendigt at harmonisere og overflødigt at gribe ind.

3.8.1. Direktivet bør således eksplicit nævne, at det kun vedrører timeshare inden for turistsektoren. Ellers opstår der risiko for at lovgive på områder, hvor det er ubegrundet.

3.8.2. Uden en sådan indskrænkning, kan der opstå problemer på det faste ejendomsmarked, som det ikke vil være muligt at sidde overhørig.

III. Artikel 2 — Sælger

3.9. Ifølge definitionen på »sælger« i artikel 2 er sælgere, som ikke handler i forbindelse med deres erhverv, ikke omfattet af direktivets bestemmelser.

3.10. Definitionerne på »timeshare-kontrakt« og »fast ejendom« tager ikke højde for den situation, hvor køberen ved indgåelsen af kontrakten erhverver mere end én timeshare-andel til privat brug.

3.10.1. Direktivet bør indeholde en specifik bestemmelse vedrørende dette aspekt. Men referencen skal fortsat være de i artikel 2 indeholdte grundbegreber.

3.10.2. Anvendelsen af overbegrebet sælger i direktivet, vil gøre det muligt at anvende bestemmelserne på personer, som ikke er sælgere af profession, og som ønsker at videresælge deres timeshare-andel.

3.11. Selv om sælgeren i denne situation ikke er sælger af profession, er det uberettiget at nægte forbrugeren/køberen den maksimale beskyttelse, han har krav på. Derudover undgår man, at visse virksomheder via videresalg omgår direktivet.

IV. Artikel 2 — Køber

3.12. I artikel 2 begrænses direktivets anvendelsesområde til fysiske personer.

3.12.1. Det kan dog tænkes, at en gruppe af personer erhverver timeshare-andele uden vinding for øje, dvs. uden for enhver erhvervsmæssig aktivitet.

3.12.2. Dette er f.eks. tilfældet, når en pensionistforening køber en timeshare-andel i en ejendom, hvor medlemmerne vil holde ferie, samt når en virksomhed uden for sin normale aktivitet køber en timeshare-andel for at tilbyde nogle af de ansatte ferieophold.

3.13. Efter sektionens opfattelse bør juridiske personer, som ikke handler med vinding for øje, være omfattet af direktivets bestemmelser på lige fod med individuelle købere.

3.14. Der er dog ikke tale om, at begrebet køber (en fysisk enkeltperson, som erhverver timeshare-andele til eget eller familiens brug) bør ændres, men det bør udvides, hvilket allerede er tilfældet i forskellige lovbestemmelser både af rent praktiske grunde og for at stille parterne lige.

3.15. Beskyttelsen af en timeshare-andelskøber af en fast ejendom, der skal opføres senere, eller en endnu ikke færdigopført bygning bør indbefatte en obligatorisk forpligtelse for sælgeren til at fremlægge en samlet oversigt over samtlige budgetterede udgifter samt detaljerede oplysninger om de anvendte byggematerialers specifikationer og beskaffenhed. Dette emne bør behandles i bilaget.

3.15.1. Et detaljeret og gennemskueligt budget bør hindre, at køberen beslutter sig for at købe alene på basis af en model af den fremtidige bygning, som senere viser sig ikke at svare til virkeligheden.

3.15.2. Køberen bør have mulighed for at besigtige ejendommen inden ibrugtagningen og inden den endelige betaling sker for at sikre, at samtlige oplysninger er korrekte.

V. Artikel 3, litra a — Byggeri

3.16. Der er behov for at harmonisere forslaget tyske og engelske version med den franske tekst.

3.17. Direktivet eller bilaget bør som en vigtig klausul indeholde en bestemmelse om fristen for byggeriets færdiggørelse. Der bør fastsættes en tidsfrist for opførelsen af den faste ejendom med tilhørende installationer, hvilket er en beskyttelse af de potentielle timeshare-køberes rettigheder i forbindelse med endnu ikke opførte bygninger.

3.18. Udtrykket »... fra myndighederne i den stat ...«, bør omformuleres således, at der tages højde for de forskellige administrative organer. Derfor er det mere korrekt at ændre formuleringen til »... fra myndighederne på nationalt, regionalt eller lokalt plan«, eller til »fra de kompetente myndigheder ...«.

VI. Artikel 3, litra b) — Overdragelse

3.19. På baggrund af Traktatens artikel 100 A bør det fremgå af direktivforslagets artikel 3, litra b), at overdragelsen sker »... uden panterrettigheder eller andre hæftelser på bygning eller grund, eller byrder end de byrder, der er nævnt i timeshare-kontrakten«.

3.19.1. Denne oplysning bør eksplicit indføres i bilaget som en oplysning, det er væsentligt at formidle til

køberen. Formuleringen bør være tydeligere end den, der anvendes i litra b).

3.20. Et af de alvorlige problemer er, at køberne opdager, at ejendommen er behæftet med panterrettigheder som garanti for et lån, som tredjemand har tilstået bygherren/sælgeren for overdragelsen til timeshare-indehaveren. Hvis pantet inddrives, bortfalder timeshare-rettighederne med alvorlige konsekvenser for køberne, idet de mister deres ret.

3.20.1. For at løse dette problem, især inden for club-trustee-systemerne, bør direktivet indeholde en bestemmelse om, at køberen under forhandlingerne skal have oplysninger om, hvornår sælgeren giver panterrettigheder eller sælger sin andel til en anden kontrahent. I sidstnævnte tilfælde bør retten til at blive informeret om panterrettigheder i fast ejendom også gælde timeshare-havere.

VII. Artikel 3, litra d) — Køberens deltagelse i beslutningsprocessen

3.21. Timeshare-køberen sikres ret til at deltage i beslutningsprocessen vedrørende drift og vedligeholdelse af den ejendom, som han har brugsret til på timeshare-basis.

3.21.1. Køberen sikres ligeledes ret til ensidigt at give en anden person fuldmagt til udøvelsen af denne ret.

3.22. Erfaringen fra foreninger af medejere bestående af et stort antal ejere, som skal tage stilling til driften af fælles faciliteter i lejlighedskomplekser giver anledning til visse overvejelser over den i direktivforslaget indeholdte form for deltagelse. Det drejer sig næsten altid om at samle hundredvis af personer fra forskellige lande. Direktivforslagets princip om deltagelse er fornuftigt og korrekt, men vanskeligt at gennemføre i praksis, hvilket man bør have for øje.

3.23. Beslutningsprocessen er meget kompliceret i forsamlinger bestående af hundredvis af ejere. Derfor bør man ud over at åbne mulighed for at stemme pr. brev anbefale lovgiverne på nationalt plan at forudse mekanismer til løsning af konflikter via en dommer eller en uafhængig instans, som hurtigt kan træffe afgørelse i forbindelse med omkostninger til administration og drift, som skønnes for høje, eller som kan udpege en administrator, i tilfælde af at driftslederen forlader sin post eller i tilfælde af konflikter mellem timeshare-haverne og ejerne.

VIII. Artikel 3, litra 2) — Garantier

3.24. Direktivet bør efter sektionens opfattelse gå meget videre på dette område og gøre det obligatorisk at tegne en forsikring til sikring af køberens rettigheder i tilfælde af, at byggeriet af en eller anden grund ikke færdiggøres inden for fristen. Det i forslaget anvendte begreb »tilfredsstillende garanti« er for vagt.

3.24.1. Den harmoniserede frist for tilbagebetaling, dersom byggeriet ikke færdiggøres, bør ligeledes nævnes i direktivet.

3.24.2. Medlemsstaterne bør opfordres til at træffe foranstaltninger til at forbyde, at timeshare-formidlere og operatører uden teknisk og økonomisk kompetence opererer på markedet.

3.25. Derfor bør der i bilaget indføres et punkt vedrørende en garanti/forsikring mod fejl og mangler ved byggeriet, det være sig boligejendomme og tilknyttede bygninger og faciliteter. Der bør udbetales erstatning i tilfælde af misligholdelse, og der bør være en garanti mod fejl og mangler for en periode, der fastsættes nærmere ved specifik EF-lovgivning. Dette vil gøre stk. 2 mindre vagt.

IX. Artikel 4 — Køberens rettigheder og forpligtelser

3.26. Denne bestemmelse bør behandle parternes gensidige rettigheder og forpligtelser og ikke blot køberens.

3.26.1. Formuleringen kan forbedres ved understregning af forholdets to-sidede karakter, selv om den svageste aftalepartner i overensstemmelse med Traktatens artikel 100 A specielt bør beskyttes.

X. Artikel 5 — Sprog

3.27. Køberen bør have ret til at vælge, hvilket sprog kontrakten samt det i bilaget omtalte informationsdokument skal udfærdiges på.

3.27.1. Dette princip bør knæsesættes i teksten, idet dette efter sektionens mening er mere objektivt end den nuværende tekst.

XI. Artikel 6 — Skriftlig kontrakt

3.28. En accept af denne bestemmelse forudsætter, at det i artikel 5 nævnte informationsdokument eller andre bilag til kontrakten hverken kan ændre eller indskrænke kontraktens bestemmelser, som altid skal gælde forud for andre bestemmelser.

3.28.1. Hvis der på grund af særlige omstændigheder underskrives tillægskontrakter, har disse subsidiær karakter, idet de falder ind under bestemmelserne i artikel 6 og 7.

XII. Artikel 7 — Tilbagetrædelsesret

3.29. I artikel 7, nr. 1, formuleres i generelle vendinger køberens tilbagetrædelsesret, som fastsættes til 14 kalenderdage.

3.29.1. I den portugisiske lovgivning er fristen 7 dage, og i Storbritannien 14 dage.

3.29.2. Fransk og græsk lovgivning opererer ikke med en tilbagetrædelsesfrist.

3.29.3. Direktivforslaget fastsætter ligeledes en frist på 28 kalenderdage for udøvelsen af tilbagetrædelsesretten, når timeshare-retten udøves i et andet land end det land, hvor køberen har sin bopæl, selv når kontrakten er undertegnet på det sted, hvor køberen bor.

3.30. For ikke at skabe fortolkningsproblemer bør der kun være en enkelt tilbagetrædelsesfrist på 28 dage. Inden for denne frist vil køberen have mulighed for at søge juridisk bistand i sin egen medlemsstat. En sådan løsning vil sikre forbrugeren den størst mulige beskyttelse og samtidig respektere behovet for retfærdighed i forbindelse med forretningsmæssige aftaler.

3.31. Med hensyn til den begrebsmæssige behandling af tilbagetrædelsesretten forklarer Kommissionen ikke i sin i øvrigt omfattende og indgående begrundelse, hvorfor den har valgt en anden bestemmelse end i artikel 5 i direktivet om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler indgået uden for fast forretningssted⁽¹⁾. Det forekommer hensigtsmæssigt at anbefale en identisk bestemmelse, således at EF-retten bliver mere stringent og operationel, medmindre retsvidenskabelige eller proceduremæssige forhold begrunder en anden løsning, hvilket dog hverken fremgår af betragtningerne eller begrundelsen for direktivforslaget.

XIII. Artikel 7 — Ubertrettiget økonomisk gevinst/gaver

3.32. Spørgsmålet vedrørende gaver fra sælgerne, som gives for timeshare-kontrakten indgås eller på præsentationsmoderne, rejser ingen tvivlsspørgsmål.

3.32.1. Der er tale om en salgsteknik gående ud på at skaffe timeshare-købere, og det forekommer legitimt at opfatte disse gaver som hørende til køberens formue.

3.33. Det kan derefter diskuteres, hvad der skal ske med gaver modtaget efter indgåelsen af kontrakten, og

⁽¹⁾ EFT nr. L 372 af 31. 12. 1985, s. 3.

hvor kontraktunderskrivelsen var en betingelse for at modtage gaven.

3.34. ØSU advarer mod at indføre bestemmelser, der kan være uretfærdige både for sælgeren og køberen og foreslår, at den gave, køberen er blevet lovet, først bør gives, når kontrakten træder i kraft (dvs. ved udløbet af fortrydelsesfristen på 28 dage). En sådan løsning er mere retfærdig både for sælger og køber. Der bør dog gælde en undtagelse, når gaven består af rejser eller ophold, der er beregnet på at give kunden et direkte kendskab til ejendommen.

3.34.1. Et særligt spørgsmål er tilbagebetalingen af beløbene omtalt i artikel 7, nr. 4, litra a), som næsten altid berører begge parter.

3.34.2. Spørgsmålet er så meget desto vigtigere, når der er tale om en gave, der ikke består af penge, og som undertiden er en forudsætning for, at kontrakten indgås. Hæves kontrakten, vil ex-køberen af en timeshare-andel gøre sig skyldig i uberettiget berigelse, hvis han ikke tilbageleverer gaven.

3.35. Kommissionen oplyser i bemærkningerne til artiklerne, at begrebet uberettiget berigelse skal tolkes på samme måde som i artikel 7 i direktiv 87/102/EØF af 22. december 1986 om forbrugercredit. For at sikre en reel harmonisering, hvilket er sigtet med forslaget, forekommer det hensigtsmæssigt at tilføje et nyt nummer til artikel 7, hvori det udtrykkeligt anføres, at begrebet uberettiget økonomisk gevinst bør tolkes som i artikel 7 i direktiv 87/102/EØF om forbrugercredit.

XIV. Artikel 7 — Fristen for tilbagebetaling

3.36. Direktivforslagets artikel 7, nr. 4, litra b), overlader det til medlemsstaterne at fastsætte fristen for tilbagebetaling, hvilket kan skabe lovgivningsmæssige afvigelser og eventuelt diskrimination mellem EF-borgere.

3.37. Tilbagebetalingsfristen bør derfor fremgå af selve direktivforslaget eller den bør obligatorisk nævnes i bilaget. Fristen må ikke være længere end tilbagebetalingsfristen i direktivforslagets artikel 7. Tilbagebetalingen bør ske uden fradrag eller gebyr.

XV. Artikel 8 — Ugyldige klausuler

3.38. Direktivforslaget bør indeholde en bestemmelse om vildledende reklame, som er en af de faktorer, der

oftest bringer forbrugeren til at indgå en timeshare-kontrakt.

3.38.1. Der forekommer kontraktbestemmelser med vildledende informationer eller hentydninger, som fører til, at selve timeshare-kontrakten bliver ugyldig, f.eks. når der sker en sammenblanding af brugsrettigheder og ejendomsret i dette begrebs klassiske forstand. I disse tilfælde kan en ensidig opsigelse af kontrakten ikke i tilfredsstillende omfang sikre et forretningsklima præget af god tro og fri vilje.

3.38.2. Direktivforslagets artikel 8 bør indeholde et nummer 3: »at enhver klausul, der vildleder forbrugeren angående kontraktgenstandens væsentlige karakteristika, er ugyldig«.

3.38.3. Der kan forekomme tilfælde, hvor den ugyldige bestemmelse eller krænkelsen af direktivets ufravigelige regler er så væsentlig, at kontrakten kan erklæres ugyldig eller kan hæves på køberens initiativ.

3.39. Forslaget omtaler ikke ulovlig reklame eller aggressive direkte salgsmetoder, som normalt anvendes uden for sælgerens faste forretningssted, og som består i utilstrækkelige, uvederhæftige eller ligefrem falske oplysninger til den potentielle timeshare-køber. Derudover kan der være tale om et stort psykologisk pres fra trænede sælgeres side. Man vil måske sige, at disse spørgsmål er behandlet andetsteds⁽¹⁾. Dette er ikke korrekt.

3.40. Det forekommer ekstremt vigtigt at indføre bestemmelser, hvorefter vildledende reklame eller oplysninger eller meget aggressive salgsmetoder straffes, især hvis de løfter og oplysninger, de specielt uddannede sælgere har givet for at skaffe timeshare-kunder, har været udslagsgivende for køberens undertegnelse af kontrakten.

3.41. Salgsaftaler indgået uden for salgsstedet bør ligeledes forbydes, og ejendomsmæglere bør være registreret i det land, hvor ejendommen er beliggende, og ikke på hovedkontorets beliggenhed.

XVI. Artikel 9 — Lovvalg

3.42. Løsningen (i artikel 9) til forebyggelse af konflikter, der skyldes timeshare-kontraktens tværnationale karakter, forekommer rimelig, selv om den ikke udelukker konfliktmuligheder, da man i forslaget ikke lægger sig fast på, hvilken lov der skal gælde.

⁽¹⁾ EFT nr. L 250 af 19. 9. 1984; EFT nr. C 180 af 11. 6. 1991.

XVII. *Betalingsmåder (nye bestemmelser)*

3.43. På det tidspunkt, hvor køberen underskriver en timeshare-kontrakt, skal han kun forpligtes til at betale et forskud, som eventuelt kan udgøre en forudbetaling, hvis dette er aftalt. Restsummen forfalder til betaling, når boligen kan tages i brug.

3.44. Køberen skal have ret til at besigtige ejendommen for at sikre sig, at listen over specifikationer er korrekt. Denne rettighed kan delegeres til en tredje mand, eller køberen kan give afkald på den.

3.45. Køberens forskud skal »spærres« og først frigives, når boligen kan tages i brug.

XVIII. *Bilag*

3.46. Bilaget har meget stor pædagogisk værdi. Det er et fundamentalt instrument i bestræbelserne på at sikre, at en aftale indgås frivilligt på grundlag af sælgerens objektive og sande oplysninger og køberens fulde kendskab til timeshare-rettens indhold og beskaffenhed.

3.47. Bilaget består af en praktisk gennemgang af direktivets artikler og tilmed en omskrivning af dem, således at modtagerne bedre forstår meningen. Derfor bør direktivets specifikke bestemmelser ikke gentages i bilaget, da dette kan føre til fortolkningsvanskeligheder og gennemførelsesproblemer for medlemsstaterne, hvilket bør forebygges.

3.47.1. Henvisningen i litra k) til artikel 3 bør omformuleres, idet litra a) og m) i bilaget allerede gælder artikel 3.

3.47.2. Sidste del af litra i) vedrørende lejeforhold bør slettes af allerede nævnte grunde.

3.47.3. Bilaget bør omfatte en oplysning om, hvorvidt der eksisterer en forsikring til dækning af sælgerens rettidige opfyldelse af sine forpligtelser, navnlig betaling af eventuel erstatning (se ovenfor 3.23 og 3.24), samt tilbagebetaling af garantier, køberen har betalt, i tilfælde af at han udøver sin tilbagetrædelsesret.

3.47.4. Hvis ejendommen eller rettigheden kan handles på en international timeshare-børs, bør det specifikt anføres, hvilke forpligtelser dette indebærer, og hvad adgangsbetingelserne består i.

3.47.5. I bilagets litra b) eller d) bør det explicit anføres, hvad rettigheden består i, om den er af tinglig eller personlig karakter og hvis der er tale om et club-trustee-system, bør det juridiske grundlag fremgå.

3.47.6. Der bør kræves klare og gennemskuelige oplysninger om videre-salgsordninger og betingelserne for videresalg.

3.47.7. De konkrete konsekvenser af undladelse af betaling af forfaldne fordringer, navnlig vedligeholdelsesomkostninger, som køberen skal afholde, bør nævnes. Det bør ligeledes anføres, hvilken lov der skal anvendes, og hvilken domstol der er kompetent i tilfælde af konflikter mellem ejeren og timeshare-indehaveren.

3.47.8. I situationer, hvor salgsprisen, f.eks. i forbindelse med ejendomme, der vil blive opført senere, kan ændre sig, bør der fastsættes en metode til ajourføring af prisen.

3.47.9. Når det drejer sig om ejendomme, der skal opføres senere, bør der fastsættes en fast frist for underregnelsen af kontrakten eller for det tidspunkt, hvor køberen får rådighed over ejendommen. Køberen bør informere sig om, hvilke rettigheder han har, hvis sælgeren ikke opfylder kontrakten inden for den aftalte frist.

3.48. De ovenfor nævnte bemærkninger supplerer bemærkningerne til bilaget anført under gennemgangen af artiklerne.

4. **Konklusion**

4.1. De vigtigste spørgsmål i forbindelse med timeshare er behandlet korrekt i Kommissionens forslag, som dog giver anledning til visse bemærkninger, som man må håbe, Kommissionen tager hensyn til.

4.2. Med forbehold af disse henstillinger fortjener Kommissionens forslag til Rådets direktiv om beskyttelse af køberen i kontrakter om brugsret til fast ejendom på timeshare-basis Det økonomiske og sociale Udvalgs støtte.

Bryssel, den 24. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om nye levnedsmidler og nye levnedsmiddelingredienser⁽¹⁾

(93/C 108/02)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 30. juli 1992 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for miljø-, sundheds- og forbrugerspørgsmål, som udpegede Johannes M. Jaschick til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 2. februar 1993.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling af 24.-25. februar 1993, mødet den 24. februar, følgende udtalelse enstemmigt.

1. Indledning

1.1. Etableringen af det indre marked med fri bevægelighed for levnedsmidler kræver, at EF realiserer en fælles levnedsmiddelpolitik. Skal det indre marked kunne fungere gnidningsløst, anser EF det for nødvendigt, at der for hele EF vedtages bestemmelser for anmeldelse og godkendelse af nye levnedsmidler og levnedsmiddelingredienser. Derfor har Kommissionen fremsat et forordningsforslag.

1.2. Formålet med forordningsforslaget er at sikre, at forbrugerne også i forbindelse med nye levnedsmidler og levnedsmiddelingredienser forsynes med sikre levnedsmidler, og at der skabes lige konkurrencebetingelser for alle medlemsstater. EF tager tillige hensyn til den særlige betydning af en høj forbrugerbeskyttelse, idet den baserer forslaget på artikel 100 A i EØF-traktaten.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU hilser Kommissionens forslag om en ensartet EF-lovgivning for nye levnedsmidler og nye levnedsmiddelingredienser velkommen. På EF-niveau findes der ikke på nuværende tidspunkt levnedsmiddelretlige bestemmelser, som udtrykkeligt omhandler dette produktområde og fastlægger ensartede procedurer til vurdering og undersøgelse af nye produkter. Især af hensyn til forbrugernes sikkerhed og sundhed, men også for at undgå, at der opstår handelshindringer mellem medlemsstaterne, er det absolut nødvendigt at afhjælpe denne mangel ved hjælp af en EF-foranstaltning.

2.2. Ifølge ØSU må forslaget dog revideres, hvis EF's mål virkelig skal nås.

2.3. ØSU anser det for vigtigt, at Kommissionen undersøger, i hvilket omfang denne forordning indebærer, at der opstår overlapning med allerede eksisterende bestemmelser.

2.4. Skal forbrugerne have mulighed for at vurdere de nye produkter, må det — ud over en mærkning — sikres, at institutioner og andre interesseorganisationer i medlemsstaterne iværksætter en faglig oplysning, som sætter forbrugerne i stand til at realisere deres grundlæggende ret til oplysning og valgfrihed. Kun ved en kombination af disse foranstaltninger kan det sikres, at det mål, som EF har sat sig om gennemsigtighed inden for levnedsmiddeludbuddet, kan realiseres. ØSU gør endvidere opmærksom på, at også producenterne/importørerne har pligt til rettidigt og forudgående at give alle trin i afsætningsleddet oplysninger.

2.5. Kommissionen har valgt at fastlægge disse bestemmelser i form af en forordning. ØSU anser denne retsform for egnet, da den kun giver medlemsstaterne et ringe skønsspillerum, hvad angår de foreslåede bestemmelseres bindende karakter, og da den kan anvendes, uden at medlemsstaterne skal vedtage yderligere lovbestemmelser.

2.6. I forbindelse med EF's levnedsmiddelpolitik bør man efter ØSU's opfattelse aldrig glemme, at især levnedsmiddelsektoren i høj grad er præget af de enkelte medlemsstaters kultur og kostvaner. Innovationer bør derfor ikke kun vurderes ud fra et økonomisk eller videnskabeligt aspekt, men der bør også tages hensyn til eventuelle konsekvenser for kultur og kostvaner. Ud over produktsikkerhed skal en høj prioritering af andre sider af levnedsmiddelkvaliteten såsom næringsværdi og sensoriske aspekter være et mål for EF's levnedsmiddellovgivning.

2.7. ØSU gør opmærksom på, at Kommissionen må tage hensyn til ordningens konsekvenser for små og mellemstore virksomheder og til disses specifikke problemer.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Artikel 1

3.1.1. I artikel 1 beskrives, hvilke produktkategorier der falder ind under forordningens anvendelsesområde. I mangel af en definition på kriteriet »ny« anføres i bilag I de fire levnedsmiddelkategorier, som skal omfattes af denne forordning. Produkter, der skal omfattes af denne

⁽¹⁾ EFT nr. C 190 af 29. 7. 1992, s. 3.

forordning, skal kunne indordnes i en af disse kategorier, som ØSU mener må revideres, og må desuden ikke hidtil i Fællesskabet have været »anvendt til konsum i nævneværdigt omfang« og/eller skal være »fremstillet ved processer, der resulterer i afgørende ændringer i deres sammensætning og/eller næringsværdi og/eller påtænkte anvendelse.«

3.1.2. For at gøre forordningens anvendelsesområde klarere er ØSU af den opfattelse, at artikel 1 og bilag I skal affattes således:

»Denne forordning gælder for den første markedsføring (altså også for import) af følgende levnedsmidler og levnedsmiddelingredienser:

- Produkter, som er fremstillet ved hjælp af en levnedsmiddelteknologisk metode, som ikke traditionelt har været anvendt ved fremstilling af levnedsmidler eller levnedsmiddelingredienser.
- Produkter, som der ikke hidtil har været tradition for at anvende som levnedsmidler eller levnedsmiddelingredienser.
- Produkter, der består af en organisme, der er ændret ved hjælp af genteknik, og/eller af nukleinsyreholdige dele af en sådan organisme, såsom stofskifteprodukter, der stammer fra genetisk modificerede organismer.
- Produkter, der består af eller indeholder en organisme eller en del af en organisme, om hvilken der ikke længe har foreligget beviser for, at den er ufarlig i levnedsmidler«.

Bilag I udgår.

3.2. Artikel 2

3.2.1. I artikel 2 anføres de produktkategorier, der falder ind under andre EF-bestemmelser, og som denne forordning derfor ikke skal gælde for.

3.2.2. Men netop produktionen af disse produktkategorier er et område, hvor nye teknologier spiller en vigtig rolle. Hvad angår disse stoffer, mener ØSU ikke, at en vurdering ifølge særdirektiverne, hvoraf nogle allerede foreligger, er tilstrækkelig, da der ikke heri forekommer bestemmelser om en særlig vurdering af nye stoffer.

3.2.3. Angående litra a) konstaterer ØSU, at de eksisterende vurderingsmekanismer for tilsætningsstoffer ikke i sig selv er tilstrækkelige. Rammedirektivet om tilsætningsstoffer (89/107/EØF) indeholder ingen undersøgelseskriterier, som i tilstrækkeligt omfang tager hensyn til anvendelsen af ny teknologi. Tilsætningsstoffer, der fremstilles efter »nye metoder«, bør derfor tillige underkastes en vurdering efter kriterierne i bilag II.

3.2.4. For at sikre, at tilsætningsstoffer, der er fremstillet ved hjælp af ny teknologi, underkastes en tilstrækkelig undersøgelse, foreslås det at affatte litra a) således:

»a) tilsætningsstoffer, som omfattes af Rådets direktiv 89/107/EØF, og som ikke falder ind under denne forordnings anvendelsesområde, såfremt de opfylder de generelle kriterier i bilag II.«

3.2.5. Hvad angår litra b), konstaterer ØSU, at der for de fleste af de aromastoffer, der anvendes i levnedsmidler, stadig ikke foreligger nogen vurdering fra Den Videnskabelige Levnedsmiddelkomité. I et forordningsforslag, som Kommissionen er ved at udarbejde om opstilling af en liste over aromastoffer, som må anvendes i levnedsmidler (III/3515/91-rev. 1), forekommer der endvidere ingen bestemmelse om speciel vurdering af aromastoffer, der er fremstillet ved hjælp af ny teknologi. Derfor synes der ikke at være sikkerhed for, at der i tilstrækkeligt omfang gennemføres en sikkerhedsvurdering af aromastoffer, der fremstilles f.eks. ved hjælp af ny teknologi.

3.2.6. For at sikre, at tilsætningsstoffer, der er fremstillet ved hjælp af ny teknologi, underkastes en tilstrækkelig undersøgelse, foreslås det at affatte litra b) således:

»b) aromastoffer, som omfattes af Rådets direktiv 88/388/EØF, og som ikke falder ind under denne forordnings anvendelsesområde, såfremt de opfylder de generelle kriterier i bilag II.«

3.2.7. Det samme gælder for de ekstraktionsmidler, der nævnes i litra c), som ØSU foreslår affattet således:

»c) ekstraktionsmidler, som omfattes af Rådets direktiv 88/344/EØF, og som ikke falder ind under denne forordnings anvendelsesområde, såfremt de opfylder de generelle kriterier i bilag II.«

3.2.8. I litra d) er en præcisering påkrævet. Litra d) bør ikke kunne fortolkes således, at levnedsmidler, som falder ind under denne forordnings anvendelsesområde, ikke længere er underkastet denne forordning, hvis de bestråles. Følgende affattelse foreslås:

»d) bestrålede levnedsmidler og levnedsmiddelingredienser, som omfattes af Rådets direktiv .../.../EØF, såfremt de ikke var omfattet af denne forordning inden bestrålingen.«

3.3. Artikel 3

3.3.1. Inden godkendelses- eller anmeldelsesproceduren i EF-Kommissionen skal der ifølge forordningsforslaget foretages en undersøgelse af »uafhængige sagkyndige med videnskabelig erfaring«.

3.3.2. ØSU anser det for nødvendigt, at kriterierne for udnævnelsen af disse sagkyndige optages i for-

ordningen. ØSU mener ikke, at det er hensigtsmæssigt at fastlægge kriterierne efter fremgangsmåden i artikel 10. Kommissionen bør undersøge, om det er påkrævet, at de sagkyndige anerkendes på europæisk plan. Da de naturvidenskabelige spørgsmål i forbindelse med risikovurderingen af nye levnedsmidler er meget komplekse, bør de enkelte sagkyndige erstattes af en »national ekspertkomité« eller en »national myndighed«. I denne forbindelse kunne det efter ØSU's opfattelse være hensigtsmæssigt, om man tager hensyn til allerede eksisterende ekspertgrupper i medlemsstaterne, når den nationale komité nedsættes. Kommissionen bør endvidere undersøge, om »de sagkyndiges uafhængighed« kan defineres mere nøjagtigt.

3.4. Artikel 4, 5 og 6

3.4.1. Ifølge Kommissionens forslag skal der følges en bestemt procedure på EF-niveau, inden et levnedsmiddel eller en levnedsmiddelingrediens markedsføres første gang. Der foreslås to muligheder: anmeldelse eller godkendelse. I princippet skal der ifølge forslaget ske en anmeldelse, idet godkendelsesproceduren kun er obligatorisk i særlige tilfælde. Ifølge forordningsforslaget er der tale om særlige tilfælde, hvis levnedsmidlet konsumeres som levende organisme, hvis dets sikkerhed ikke kan påvises ved almindeligt accepterede videnskabelige data, eller hvis mindst én medlemsstat eller Kommissionen har afgivet en negativ udtalelse i forbindelse med anmeldelsesproceduren.

3.4.2. Under forbehold af bemærkningerne i punkt 3.4.4 gør ØSU opmærksom på følgende:

- Da der på nuværende tidspunkt ikke findes nogen ensartede bestemmelser om sikkerhedsvurdering af nye levnedsmidler og levnedsmiddelingredienser, bør der altid ske en vurdering fra tilfælde til tilfælde.
- Erfaringerne med direktiv 90/220/EØF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer har vist, at en frist på 3 måneder, som det foreslås her, ikke er lang nok, når man betænker, at de kompetente nationale myndigheder skal have mulighed for at få adgang til de videnskabelige data om risikovurderingen. Kommissionen bør derfor undersøge, om fristen på 3 måneder i artikel 5, stk. 2, er tilstrækkelig lang, eller om det forekommer nødvendigt at forlænge den til 6 måneder. Levnedsmidlerne skal ikke kunne bringes på markedet, før Kommissionen har afgivet en positiv udtalelse.

3.4.3. I tilknytning til bemærkningerne i punkt 3.4.2 foreslår ØSU, at ordene »én eller« i artikel 5, stk. 1, udgår.

3.4.4. ØSU er af den opfattelse, at alle nye levnedsmidler og levnedsmiddelingredienser som hovedregel

skal gennem en godkendelsesprocedure. Hvis der allerede foreligger almindeligt anerkendte videnskabelige data, kan anmeldelsesproceduren anvendes, således at unødvendige dobbeltundersøgelser undgås.

3.4.5. Godkendelsesproceduren bør gennemføres ved hjælp af den ekspertkomité, der foreslås i bemærkningerne til artikel 3. Som det foreslås for anmeldelsesproceduren, bør der også fastsættes frister for godkendelsesproceduren.

3.4.6. ØSU opfordrer endvidere Kommissionen til at undersøge, hvor der inden for godkendelsesproceduren for levnedsmidler, der fremstilles ved hjælp af genteknologi, kan optræde overlapninger på grund af allerede eksisterende EF-ret.

3.4.7. ØSU foreslår derfor under henvisning til punkt 3.4.4, at artikel 5 og 6 sammenfattes, og at der optages en ensartet procedure i forordningsforslaget.

3.4.7.1. Bibeholdes artikel 5 og 6, bør bestemmelsen i artikel 5, stk. 3, ifølge hvilken de kompetente myndigheder under anmeldelsesproceduren i givet fald kan forlange, at den juridisk ansvarlige for produktets markedsføring skal fremlægge de videnskabelige data, som er nødvendige for en risikovurdering, affattes således, at det sikres, at medlemsstaterne altid modtager tilsvarende oplysninger.

3.4.8. Rådet må overveje, hvorledes forbrugernes berettigede ønsker om information, gennemsigtighed og valgfrihed kan efterkommes. Et frit forbrugervalg for eller imod et specielt levnedsmiddel er kun muligt, hvis det er mærket på en klar måde. Dette forudsætter åben og fuldstændig forbrugerinformation. Disse krav om mærkning af nye levnedsmidler er endnu ikke dækket af det eksisterende rådsdirektiv om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om mærkning af og præsentationsmåder for levnedsmidler bestemt til den endelige forbruger samt om reklamer for sådanne levnedsmidler. Ved markedsføring af f.eks. produkter, som indeholder eller består af levende genetisk modificerede organismer eller produkter, der stammer derfra, eller produkter, der er fremstillet ved hjælp af enzymatiske ændringer, eller som består af planter, som der ikke hidtil har været tradition for at anvende som levnedsmidler, bør produktionsmåden og sammensætningen angives på emballagen.

3.5. Artikel 7

3.5.1. ØSU hilser den bestemmelse i forordningsforslaget velkommen, ifølge hvilken der kræves særlige oplysninger vedrørende den miljømæssige sikkerhed, når der er tale om levnedsmidler eller levnedsmiddelingredienser, som indeholder eller består af en genetisk modificeret organisme som defineret i artikel 2, stk. 1 og stk. 2, i Rådets direktiv 90/220/EØF.

3.5.2. ØSU anmoder dog Kommissionen om desuden at undersøge følgende punkter:

- Artikel 11, stk. 6, og artikel 18 i direktiv 90/220/EØF skal også gælde for forordningen om nye levnedsmidler og levnedsmiddelingredienser. Disse artikler indeholder følgende, ifølge ØSU vigtige, bestemmelser: Fremkommer der nye oplysninger om risici, som produktet medfører, skal anmelderen straks træffe de nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet (artikel 11, stk. 6). Kommissionen skal hvert tredje år sende Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om medlemsstaternes kontrol med de produkter, der er markedsført i henhold til dette direktiv (artikel 18).
- Endvidere bør artikel 3 og 5 i direktiv 90/679/EØF om beskyttelse af arbejdstagerne mod farene ved at være udsat for biologiske agenser under arbejdet fastholdes ⁽¹⁾. Ifølge disse artikler skal de potentielle risici ved produktionsprocessen bestemmes, og arbejdsgiveren skal om nødvendigt undgå at anvende farlige biologiske agenser.

3.6. Artikel 10

3.6.1. ØSU kan ikke acceptere den procedure med et rådgivende udvalg, der foreslås i denne artikel, da

⁽¹⁾ EFT nr. L 374 af 31. 12. 1992, s. 1.

hverken medlemsstaterne, andre EF-institutioner eller interessegruppernes repræsentanter har tilstrækkelige medbestemmelsesmuligheder. ØSU kræver, at beslutningsproceduren sker ved hjælp af en forskriftsudvalgsprocedure i stedet for proceduren med et rådgivende udvalg.

3.6.2. Desuden er ØSU af den opfattelse, at den ekspertviden, der findes i de forskellige udvalg, som skal give deres samtykke til markedsføringen af et produkt, skal være i overensstemmelse med spørgsmålets kompleksitet. Ved hjælp af flere eksperter og repræsentanter for de socio-økonomiske interessegrupper kan der tilvejebringes yderligere faglig viden.

3.7. Bilag I

3.7.1. De fire kategorier i bilag I forekommer ikke ØSU at være egnede til sammen med artikel 1 klart at afgrænse forordningens anvendelsesområde. ØSU henviser derfor til sine bemærkninger til artikel 1 i punkt 3 og foreslår, at bilag I udgår.

3.8. Bilag II

3.8.1. ØSU kan acceptere de tre generelle kriterier, der opstilles i bilag II. Det bør dog undersøges, om der ikke skal tages hensyn til de såkaldte socio-økonomiske aspekter i forbindelse med en godkendelse.

Bryssel, den 24. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv 88/407/EØF af 14. juni 1988 om fastsættelse af de veterinærpolitimæssige krav i forbindelse med handelen inden for Fællesskabet med frosset tyresæd og indførsel heraf og om udvidelse af det til at omfatte frisk tyresæd⁽¹⁾

(93/C 108/03)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 30. november 1992 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for landbrug og fiskeri, som udpegede Georges Proumens til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. februar 1993.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling af 24. og 25. februar 1993, mødet den 24. februar 1993, følgende udtalelse enstemmigt.

ØSU bifalder Kommissionens forslag til Rådets direktiv med forbehold af nedenstående bemærkninger.

1. Generelle bemærkninger

1.1. I direktiv 88/407/EØF af 14. juni 1988 fastlagdes som bekendt de veterinærpolitimæssige krav i forbindelse med handel med frosset tyresæd.

1.2. Da der var betydelig forskel på medlemsstaternes situation med hensyn til to alvorlige infektionssygdomme, rhinotracheitis infectiosa bovis (IBR) og vulvovaginitis infectiosa pustulosa bovis (IPV), skulle Kommissionen ifølge artikel 4 i nævnte direktiv udfærdige en rapport om situationen og fremsætte relevante forslag. Dette er baggrunden for det foreliggende direktivforslag.

1.3. Situationen for disse to sygdomme er ikke væsentligt anderledes i dag, og man bør fortsætte med at opsamle sæd fra seropositive tyre, da avlsprogrammerne er af lang varighed (ca. 10 år).

1.4. Det skal her understreges, at en seropositiv tyr ikke er syg i klinisk forstand, at den vaccineres, for at man kan udrydde de to sygdomme, og at dens sæd godt kan anvendes alligevel.

1.5. Det fremgår af erfaringsmaterialet i rapporten, der følger med direktivforslaget, at visse bestemmelser kan ændres eller supplere bestemmelserne i direktiv 88/407/EØF.

2. Nye forslag

2.1. Det bør klarlægges, hvilken status tyre skal have ved indsætning på en tyrestation med hensyn til:

- brucelløse,
- enzootisk kvægleukose,
- tuberkuløse.

2.2. Man bør ophøre med at underkaste tyre, der er vaccineret mere end tolv måneder før sædopsamlingen, virusisolationsprøve for mund- og klovesyge.

2.3. Man bør indstille behandlingen af tyre med streptomycin mod leptospire.

2.4. Man bør ophæve kravet om, at en tyr skal være på tyrestationen i 30 dage, før sæden opsamles.

2.5. Man bør endelig give Kommissionen mulighed for senere at ændre bilagene efter forskriftskomiteproceduren.

3. Rapportens konklusioner

3.1. Ovenstående forslag stammer fra Kommissionens rapport vedrørende anvendelsen af direktiv 88/407/EØF, ændret bl.a. ved Rådets direktiv 90/120/EØF af 5. marts 1990, hvori der fastsættes en overgangsperiode frem til den 31. december 1992 for handel med sæd fra tyre, der var serologisk positive over for IBR.

3.2. Der kan vaccineres mod IBR, men det forebygger ikke feltvirusinfektion. Desuden kan viruset forbli-

⁽¹⁾ EFT nr. C 324 af 10. 12. 1992, s. 13.

ve latent i lange perioder, hvorefter det kan reaktiveres, f.eks. hvis dyret er stresset. Inficerede tyre kan således sprede virusset i hele deres levetid.

3.3. Det er kun i Irland, Danmark og visse egne af Frankrig, at der er gjort forsøg på helt at udrydde sygdommen. Man prøver dog at udelukke seropositive tyre fra tyrestationerne.

3.4. På grund af virussets karakteristika, og da det er vigtigt at bevare det meget værdifulde genetiske materiale, især for visse racers vedkommende, kan der anvendes sæd både fra vaccinerede seropositive tyre og fra seronegative tyre, forudsat at tyrene ikke er klinisk angrebet.

3.5. Denne sæd vil blive anvendt over en periode på mindst ti år, dvs. indtil 1998.

3.6. I mellemtiden må man følge denne politik:

- dyrene underkastes en afprøvning,
- de inficerede dyr fjernes fra tyrestationerne,
- de resterende dyr vaccineres.

3.7. Hvad mund- og klovesyge angår, har vaccination været totalt forbudt siden den 1. januar 1992. Man mener, at sæd fra tyre, der er vaccineret mere end tolv måneder før sædopsamlingen, kun indebærer en ubetydelig fare.

3.8. På denne baggrund kan det accepteres, at frisk sæd falder ind under direktivets anvendelsesområde.

3.9. Karantæneperioden (30 dage på den godkendte tyrestation forud for opsamlingen, 30 dage for sæden forud for afsendelsen) kan lempes. Kun karantænen for sæden bevares.

4. Andre konsekvenser

4.1. I stedet for at behandle både tyre og sæd for leptospirose kan man nøjes med at behandle sæden med antibiotika.

4.2. I forbindelse med enzootisk kvægleukose skal moderdyret (eller recipienten) prøves, efter at tyren er taget fra det.

4.3. Med hensyn til brucelløsestatus foreslås en klarere formulering end den aktuelle, nemlig at tyren skal komme fra en officielt brucelløsefri besætning.

5. Særlige bemærkninger

5.1. I tabel 1 skal der i den franske udgave stå: Nederlandene (1981-1991) og Belgien (1981-1983).

5.2. Artikel 1, punkt 3: dispensationer angår hovedsageligt de tre Benelux-lande, som har en gammel særaf-tale på dette område.

5.3. Artikel 1, punkt 4: De omtalte undersøgelser foretages på grundlag af prøver, der bliver tilsendt forud for selve afsendingen af sæden.

Bryssel, den 24. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om begrænset ydelse af produktionsstøtte for produkter forarbejdet på basis af tomater ⁽¹⁾

(93/C 108/04)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 8. december 1992 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for landbrug og fiskeri, som udpegede Guiseppe Pricolo til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. februar 1993.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling af 24. og 25. februar 1993, mødet den 24. februar 1993, følgende udtalelse enstemmigt.

1. Indledning

1.1. Princippet om at yde støtte til forarbejdningen af visse frugter og grønsager især af friske tomater, blev knæsat af Rådet i forbindelse med vedtagelsen af Middelhavs-pakken i maj 1978 om foranstaltninger til genoprettelse af ligevægten i EF's middelhavsregioner. Denne beslutning blev truffet, fordi der var et behov for at fremme den industrielle forarbejdning af friske produkter og dermed undgå en tilbagetrækning fra markedet eller destruktion af de mængder, der var genstand for intervention. I udprægede landbrugsområder skulle der tilskyndes til en moderne agroindustriel struktur, bl.a. for at imødegå alvorlig underbeskæftigelse i de pågældende områder.

1.2. Støttemekanismen blev udtænkt for at garantere forarbejdningsevnevirksomhederne en finansiel kompensation (forarbejdningsspræmie), som skulle afholdes over EUGFL's budget, for at dække omkostningsforskellene på råstoffer mellem EF-produkter og produkter fra de konkurrerende tredjelands, der notorisk var mere konkurrencedygtige som følge af et lavt lønniveau. En forudsætning for at få støtte var dog, at virksomhederne havde indgået en leverancekontrakt med landbrugsproducenterne, som sikrede disse en rimelig minimumspris.

1.3. Det skal understreges, at en sådan støtteforanstaltning både er til fordel for forarbejdningsevnevirksomheden, landbrugsproducenten og forbrugeren: førstnævnte kan lettere få afsat det færdige produkt på markedet, landbrugsproducenten sælger råstoffet til en favorabel pris og kan regne med at afsætte sin høst til industrien, og forbrugeren betaler mindre for slutproduktet.

1.4. Endelig skal det bemærkes, at foranstaltningen i stort omfang har fjernet de alvorlige og tilbagevendende spændinger, som systematisk skabte førststyrrelser i leverancerne til forarbejdningsevnevirksomhederne. Endvidere er der blevet lagt stor vægt på arbejdet i landbrugsproducentens sammenslutningerne, som dermed er blevet kraftigt styrket.

1.5. Med Rådets forordning (EØF) nr. 989/84 af 31. marts 1984 indførtes en straffemekanisme i tilfælde af overskridelse af den såkaldte garantitærskel, som for hele EF blev fastsat til 4 700 000 t friske produkter til industriel forarbejdning og som blev fordelt på tre kategorier, nemlig »tomatkoncentrat«, »flådede tomater« og »andre produkter«. Hvis forarbejdningsevneindustriens produktion oversteg de forudfastsatte mængder, ville forarbejdningsevnestøtten for det efterfølgende produktionsår blive nedsat i forhold til overskridelsen (i praksis en nedsættelse af støtten på 1 % for hvert procentpoints overskridelse). Overskridelsens omfang beregnedes ikke ud fra den årlige produktion, men ud fra den gennemsnitlige produktion i de tre produktionsår, der gik forud for det år, for hvilket støtten skulle fastsættes.

1.6. Det viste sig senere, at ordningen, således som den var udformet, ikke sikrede en effektiv styring af produktionen af den indlysende årsag, at støttenedsættelsen ikke var et tilstrækkeligt afskrækkende middel til at forhindre en overskridelse af garantitærsklerne.

1.6.1. Man besluttede derfor at indføre en mere restriktiv foranstaltning for produktionsårene 1985/1986, 1986/1987, 1987/1988, som begrænsede ydelsen af producentstøtte til forud fastsatte mængder. Samtidig blev det besluttet, at man ved overskridelse af garantitærsklen kun skulle tage hensyn til de mængder, der havde fået støtte i de tre forudgående produktionsår.

1.6.2. Der blev med andre ord indført en produktionskvotemekanisme, som via forlængelser var i kraft indtil produktionsåret 1991/1992.

1.6.3. Da kvoteordningen udløb med produktionsåret 1991/1992, fandt garantitærskelordningen igen automatisk anvendelse fra produktionsåret 1992/1993, eftersom der ikke forelå nogen beslutning om at forlænge bestemmelserne om kvoteordningen.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU tilslutter sig formålet med og indholdet af Kommissionens forslag om fra produktionsåret

(1) EFT nr. C 328 af 12. 12. 1992, s. 6.

1993/1994 at genindføre ordningen med begrænset ydelse af støtte til forarbejdning af friske tomater, således, at der kun udbetales støtte til industriel forarbejdning af forud fastsatte mængder.

2.2. Kvoteordningen er helt sikkert forbundet med visse fordele for såvel landbrugsproducenterne som for forarbejdningsevne: landbrugsproducenterne kan planlægge tilplantningen efter, hvor stor en mængde friske produkter der skal leveres til industrien, og industrien kan afpasse sin produktionskapacitet efter de mængder, der er fastsat i brancheaftalerne.

2.3. Alt i alt sikrer kvoteordningen landbrugsproducenterne og forarbejdningsevne nogle stabile referencekriterier, som de kan bygge deres produktion på. Ordningen er især forbundet med en mindre risiko og usikkerhed end den, der karakteriserer den anden ordning, hvor støtten nedsættes ved overskridelse af garantitærsklen. Som det har kunnet konstateres, kan det under den sidstnævnte ordning være en fordel at overskride garantitærsklerne kraftigt, også selv om dette betyder nedsat støtte.

2.4. Endvidere skal der gøres opmærksom på, at Kommissionens initiativ falder i tråd med Rådets beslutning om at genindføre kvoteordningen for produktionsåret 1993/1994. Denne beslutning blev truffet under fastsættelsen af landbrugspriserne for produktionsåret 1992/1993.

2.5. Videreførelsen eller genindførelsen af denne ordning er derfor juridisk set korrekt.

2.5.1. ØSU er endvidere enig med Kommissionen i, at ordningen skal gælde på ubestemt tid, idet det ville være absurd at anvende én ordning for et eller to produktionsår og en anden ordning for de efterfølgende produktionsår.

2.5.2. En revision af foranstaltningen er naturligvis afhængig af eventuelle tilpasninger af den fælles landbrugspolitik og af udfaldet af GATT-forhandlingerne.

2.6. ØSU har ingen bemærkninger til spørgsmålet om »de samlede mængder« friske tomater, som tildeles de enkelte producerende medlemsstater, og hvis forvaltning som tidligere er forbeholdt forarbejdningsindustrien.

2.6.1. ØSU anmoder dog Kommissionen om at revidere de samlede mængder, der tildeles de forskellige producentlande for således at tage hensyn til deres reelle produktionskapacitet.

2.6.2. ØSU mener endvidere, at man bør gøre sig nogle grundige overvejelser over, hvem der skal forvalte kvoterne.

2.6.3. Det ville måske være en god idé at lade medlemsstaten beslutte, hvem der skal stå for forvaltningen. Spørgsmålet er af væsentlig betydning, fordi landbrugs-

producentsammenslutningerne inden for tomatsektoren i nogle medlemslande er så store og udbredte, at en fornyet vurdering af situationen vil være på sin plads.

2.7. ØSU ser nok det hensigtsmæssige i at genindføre kvoteordningen, men finder det dog påkrævet at foretage nogle mindre ændringer i den ordning, som var gældende indtil 1991, for at tage hensyn til den ændrede situation på markedet og i landbruget. Der bør kort sagt indføres nogle »fleksible elementer«, som kan neutralisere stivheden ved den tidligere kvoteordning.

2.8. I særdeleshed mener man, at fordelingen af de samlede produktionsmængder i de enkelte lande på tre særskilte kvoter:

- a) »tomatkoncentrat«;
- b) »konserverede hele flåede tomater«;
- c) »andre produkter på basis af tomater«;

afspejler en situation, der ikke længere gælder som følge af de ændrede tendenser på markedet.

2.8.1. I f.eks. Italien er kvoten for tomater beregnet til »konserverede hele flåede tomater« igennem flere år aldrig blevet opbrugt totalt, hvorimod kvoten for »andre produkter på basis af tomater« (saft, puré osv.) konstant overskrides.

2.8.2. Det er derfor absurd at fastholde den mængdemæssige underopdeling, der gjaldt i fordums tid. Den bør passende revideres, således at fordelingen af de kvoter, der indgår i den samlede mængde, som tildeles den enkelte medlemsstat, præsteres ved at man nedsætter de ikke fuldt ud opbrugte kvoter og tilsvarende forhøjer de kvoter, som har vist sig at være for små.

2.9. Efter denne nødvendige præcisering gør ØSU opmærksom på, at fleksibilitetskriteriet også bør gælde for de overførsler fra én kategori til en anden, der er omtalt i forordningsforslaget, og især dem, der skal tillades for hvert enkelt produktionsår, uden at der er nogen mulighed for at konsolidere disse mængder i beregningen af virksomhedskvoterne for de efterfølgende produktionsår.

3. Særlige bemærkninger

3.1. På baggrund af ovennævnte bemærkninger henstiller ØSU til Kommissionen, at den foretager følgende ændringer:

3.1.1. Artikel 1, stk. 1 bør ændres, således at den mængde tomater, som Italien er tildelt til forarbejdning til »konserverede hele flåede tomater« nedsættes med mindst 100 000 t og i stedet overføres til den mængde, der er forbeholdt »andre produkter på basis af tomater«.

3.1.2. De 5 %, der er fastsat i artikel 1, stk. 2, 2. led, som den mængde, der højst kan overføres fra

»tomatkoncentrat« til »andre produkter på basis af tomater« bør — på baggrund af de særlige konjunkturbestemte forhold, der gør sig gældende — sættes op, men dog til højst 15 %.

3.1.3. De 5 %, der er fastsat i artikel 1, stk. 2, 3. led, for overførsel fra kvoten »andre produkter« til »tomatkoncentrat« bør — på baggrund af de særlige

konjunkturbestemte forhold, der gør sig gældende — ligeledes kunne sættes op, men dog til højst 15 %.

3.1.4. Artikel 1, stk. 3, litra c), bør affattes således:

»Når den mængde, der udgør reserven på 2 %, ikke anvendes helt eller delvist i forbindelse med de nye foranstaltninger, indgår den i den kvote, der skal tildeles de enkelte virksomheder.«

Bryssel, den 24. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om ændring af forordning (EØF) nr. 2299/89 om en adfærdskodeks for edb-reservationssystemer

(93/C 108/05)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 11. februar 1993 under henvisning til EØF-traktatens artikel 84, stk. 2, at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for transport og kommunikation, som udpegede Robert Moreland til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. februar 1993.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling af 24. og 25. februar 1993, mødet den 24. februar 1993, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Der har været en vis foruroiligelse over, at edb-reservationssystemer (CRS), som ejes af luftfarts-selskaber, kan tænkes især at tjene til at fremme de pågældende selskabers egne interesser og i mindre grad til at sikre, at rejseagenterne sættes i stand til at give en samlet og objektiv skærmpresentation af de luftfartsydelse, som står til forbrugernes rådighed.

1.2. Kommissionen vedtog derfor i juli 1988 en forordning om gruppefritagelse for visse kategorier af aftaler indgået mellem virksomheder, som benytter edb-reservationssystemer (CRS) inden for lufttransport. I

juli 1989 vedtog Rådet en forordning om en adfærdskodeks for CRS. ØSU fremsatte udtalelse om begge disse forslag. Der er i denne forordning i vidt omfang taget hensyn til ØSU's udtalelse.

1.3. I henhold til artikel 2, stk. 3, i Rådets forordning træffer Rådet beslutning om en revision af denne forordning den 31. december 1992 på grundlag af det forslag fra Kommissionen, som forelægges den 31. marts 1992 sammen med en rapport om forordningens gennemførelse. Kommissionens rapport og forslag blev imidlertid først offentliggjort ultimo 1992.

2. Rapporten om gennemførelsen af Rådets forordning

2.1. Rapportens hovedpunkter

2.1.1. Oprindeligt var ingen af de CRS, som var i brug i EF, i stand til at opfylde kodeksens krav umiddelbart, og Kommissionen indrømmede på forskellige tidspunkter systemleverandører visse udsættelser. Alle disse udsættelser udløb pr. 31. december 1990.

2.1.2. Kommissionen har (indtil august 1992) modtaget 15 klager og 14 anmodninger om fortolkninger. De fleste spørgsmål blev afgjort ved frivilligt forlig. Der er ikke til dato pålagt bøder. De fleste spørgsmål drejede sig om skærmpresentation af information.

2.1.3. Kommissionen er nu gået ind i et tæt samarbejde med Den Europæiske Konference for Civil Luftfart (ECAC), og man må håbe, at EF og ECAC når frem til enslydende tekster. Organisationen for International Civil Luftfart (ICAO) har vedtaget en adfærdskodeks, men den er mindre vidtgående end EF's, specielt med hensyn til den måde, hvorpå tjenesteydelser skal præsenteres på skærm.

2.1.4. Kommissionen mener, at adfærdskodeksen bør revideres set i lyset af følgende:

- a) de erfaringer, man hidtil har haft med kodeksen, samt den tekniske og afsætningsmæssige udvikling inden for CRS;
- b) den 3. luftfartspakke, hvori sondringen mellem rute- og charterflyvning er bortfaldet;
- c) ejere af et CRS kan i praksis hindre adgang til markedet for andre CRS ved at nægte at deltage og kan på den måde udelukke rivaliserende systemer fra at kunne benytte oplysninger om deres flyvninger (dette spørgsmål blev taget op i forbindelse med gruppefritagelse og i ØSU's udtalelse herom for kort tid siden);
- d) et moderluftfartsselskab har mulighed for at skabe en tæt forbindelse mellem egne data (fartplaner og pladskapacitet) og CRS og kan på den måde sikre sig fordele med hensyn til oplysningernes tilgængelighed (dette fænomen betegnes gerne som værtsretigheder »dehosting«).

3. Kommissionens forslag

3.1. Kommissionens forslag er baseret på de under punkt 2.1.4 nævnte punkter:

3.1.1. En række elementer må enten præciseres eller ændres:

- kodeksens anvendelse på erhvervsbrugere og en tydelig angivelse af, i hvilket omfang luftfartsselskabernes kontorer er udelukket,
- forbedring af kvaliteten af de tilbudte data,
- nærmere præcisering af kriterier for skærmpresentation og oplysningernes rækkefølge (specielt i forbindelse med fælles rutenummer og/eller flyvninger på joint venture basis),
- øget beskyttelse for systemleverandører i forbindelse med et deltagende luftfartsselskabs kontraktbrud,
- større frihed til benyttelse af kompatibelt program leveret af tredjemand,
- mindstestandarder på faktureringsområdet,
- styrkelse af positionen i forhold til tredjelandesystemer, som forskelsbehandler EF-luftfartsselskaber.

3.1.2. Charterflyvning er omfattet, hvilket ganske klart er en logisk følge af den 3. luftfartspakke, men der er stadig behov for en klar definition på charterflyvning.

3.1.3. Kommissionen foreslår et krav om, at luftfartsselskaber på anmodning skal tilbyde konkurrerende CRS samme oplysninger om fartplaner, billetpriser og ledig kapacitet for egne ydelser, som leveres til dets eget CRS, og at de skal acceptere reservationer på deres flyvninger fra disse andre CRS.

3.1.4. Kommissionen forudser forskellige problemer i forbindelse med fratagelse af værtsretigheder [jf. punkt 2.1.4 d)] og mener bl.a., at det vil kunne give anledning til politiske vanskeligheder med tredjelande (fordi problemet i hovedsagen vedrører de amerikanske »Sabre-« og »Apollo-«systemer, hvilket dog ikke nævnes). Kommissionen foreslår imidlertid fastlæggelsen af nogle principper, og i artikel 4, stk. 4, hedder det: »Et moderluftfartsselskab må ikke forbeholde sig nogen specifik indlæsnings- og/eller behandlingsprocedure«.

4. Generelle bemærkninger

4.1. ØSU glæder sig over Kommissionens overvejelser med hensyn til en revision af adfærdskodeksen med de forbehold, som fremføres under de særlige bemærkninger.

4.2. ØSU glæder sig over det samarbejde, som er indledt med Den Europæiske Konference for Civil Luftfart (ECAC), og konstaterer, at der ved revisionen er taget hensyn til de indgående drøftelser med ECAC.

4.3. Selv om ØSU er udmærket tilfreds med offentliggørelsen af rapporten om, hvorledes CRS-forordningen fungerer, skal det dog citere sin kommentar (4.12) til det oprindelige forslag, hvori Kommissionen opfordres til »hvert år at meddele antallet af indkomne klager, og hvor mange der er blevet taget til følge«; endvidere bør den oplyse om klagerens art og de trufne foranstaltninger.

4.4. Forordningen gælder ikke alle former for adgang til fortrolige oplysninger i et edb-reservationssystem for andre flyselskaber end det, som har stillet oplysningerne til rådighed (jf. den nylige sag British Airways/Virgin). Sådanne muligheder for adgang bør kendes ulovlige, medmindre dataleverandørens tilladelse foreligger. Hvis ikke der med Rådets vedtagelse af databeskyttelsesdirektivet er taget stilling til dette spørgsmål, bør Kommissionen fremsætte et specifikt forslag herom.

5. Særlige bemærkninger

5.1. Artikel 2, litra a), b) og c)

5.1.1. På baggrund af den faktiske afskaffelse af sondringen mellem rute- og charterflyvning i den 3. luftfartspakke er ØSU enig i, at charterflyvning bør omfattes af kodeksen, idet der samtidig stilles krav om en klar definition på charterflyvning.

5.2. Artikel 2, litra o) (uændret i forhold til tidligere)

5.2.1. Udtrykket »serviceforbedring« benyttes i en anden sammenhæng i USA-kodeksen. Denne bestemmelse bør derfor ændres.

5.3. Artikel 3, stk. 2, C)

5.3.1. ØSU godkender revisionen af denne bestemmelse. Formuleringen »som ikke behøver at overstige« i den oprindelige tekst er imidlertid for vag og bør erstattes med »som ikke overstiger«.

5.4. Artikel 3 a

5.4.1. Da konkurrence mellem leverandører af CRS er en fordel for både passagerer og de fleste luftfartsselskaber, bør man tilslutte sig princippet om, at luftfartsselskaber med dominerende markedsposition bør forpligtes til at stille oplysninger til rådighed i alle edb-reservationssystemer. Det er ikke let at definere, i hvilket omfang det skal ske, men Kommissionens løsning er et fornuftigt kompromis. Litra b) i stk. 3 er imidlertid en smule uklar eller vag, og de mindre luftfartsselskaber bør på behørig vis værnes imod høje omkostninger.

5.4.2. Dette spørgsmål omfattes også af (forslaget om) gruppefritagelser fra konkurrencereglerne, hvorom ØSU allerede har fremsat udtalelse. Da gruppefritagelser ikke omfatter systemer med kun én ejer, er det nødvendigt at indføje en klausul i denne adfærdskodeks vedrørende »obligatorisk deltagelse«. ØSU understreger, at Rådets forordning om denne kodeks og gruppefritagelserne (som er en Kommissionsafgørelse) bør stemme overens.

5.5. Artikel 7

5.5.1. Det bør understreges, at alle kodeksomfattede CRS er lovregulerede, for så vidt angår skærmpresentation af internationale ruter.

5.6. Artikel 8, stk. 1

5.6.1. Det er ikke klart, hvorvidt det er acceptabelt, at et moderluftfartsselskab, som ikke gennem sit CRS tilbyder bestemte billetpriser, i stedet benytter en rejseagent og anvender tilskyndelser. Der kan måske vise sig at være gennemførelsesproblemer, hvis for eksempel visse billetter gøres tilgængelige for salg uden om et CRS, men på betingelse af, at kun det pågældende luftfartsselskabs CRS benyttes, hvormed andre systemer udelukkes.

5.7. Artikel 9, stk. 3

5.7.1. Denne artikel drejer sig om »serviceforbedringer«. Der bør foretages en ændring heri, hvis artikel 2, litra o), revideres (se pkt. 5.2.1).

5.8. Artikel 10, stk. 2

5.8.1. ØSU mener, at der her kunne opnås større klarhed. Man bør overveje en mere præcis angivelse af, hvilke oplysninger der bør medtages.

5.9. Bilag**5.9.1. Punkt 6**

5.9.1.1. I slutningen tilføjes: »og antallet af disse skal vises«.

5.9.2. Punkt 7

5.9.2.1. Indledes med: »Systemleverandører bør have de oplysninger, som er nødvendige for flyvninger med fælles rutenummer...«.

5.9.2.2. Der sættes punktum efter »fællesforetagende«, og næste sætning lyder derefter: »Det luftfartsselskab, der faktisk varetager flyvningen, skal klart angives«. (Dermed lægges ansvaret over på leverandørerne af oplysninger).

5.9.3. Punkt 9

5.9.3.1. Systemleverandøren bør også acceptere anmodninger om at medtage indirekte tjenester. Charter-

flyvning er tilsyneladende ikke omfattet. Dette bør klart fremgå af teksten, samtidig med at det slås fast, at de sagtens kan være omfattet.

5.9.4. Punkt 10

5.9.4.1. Da dette punkt hører sammen med punkt 7 og 8, bør det indsættes foran punkt 9.

6. Andet

6.1. ØSU finder Kommissionens holdning til »værtsrettigheder« på dette stadium udmærket, men vil dog foreslå, at der foretages en mere detaljeret gennemgang med henblik på yderligere ændringer af forordningen og/eller den aftale, som skal indgås med USA om en politik på dette område.

Bryssel, den 24. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om indførelse af en afgift af CO₂-emissioner og af energi⁽¹⁾

(93/C 108/06)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 16. juli 1992 under henvisning til EØF-traktatens artikel 99 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for økonomiske, finansielle og monetære spørgsmål, som udpegede Klaus Schmitz til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 9. februar 1993.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling af 24. og 25. februar 1993, mødet den 24. februar, med 92 stemmer for, 37 imod og 6 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

1.1. ØSU støtter målsætningen⁽²⁾ med direktivforlaget, nemlig at begrænse udslippet af drivhusgasser og at fremme rationel energiudnyttelse — det henviser i denne sammenhæng til sin initiativudtalelse om »Energi og miljø«⁽³⁾ — men tager dog nogle forbehold over for udformningen af det foreslåede instrument.

1.1.1. Opfyldelsen af denne målsætning kræver en række foranstaltninger. Det er ØSU's opfattelse, at anvendelsen af markedsøkonomiske instrumenter som skatter og afgifter, fiskale incitamenter og statslige tilskud kan udgøre vigtige supplerende reguleringsinstrumenter⁽⁴⁾. Effekten af markedsorienterede midler må dog ikke overvurderes. Deres effekt er desto større, jo flere alternative handlemuligheder — forstået som alternative handlinger, der fører til målopfyldelse — der står åbne for henholdsvis subsidiemodtagerne og de afgiftsbelastede.

1.1.2. Derudover bør der træffes foranstaltninger på energi- og transportpolitikens område. Det må forhindres, at energi- og transportpolitikken spænder ben for målene, dvs. drivhusgasreduktion og mere rationel energiudnyttelse.

1.1.3. Da drivhuseffekten er global, er det nødvendigt, at der handles på internationalt plan. I denne sammenhæng bør EF tage effektive initiativer i forhold til de øvrige OECD-lande, de østeuropæiske lande, SNG-landene, de vigtigste nyindustrialiserede lande og udviklingslandene.

1.1.4. For at undgå konkurrenceforvriddinger inden for EF bør de markedsøkonomiske instrumenter efter ØSU's mening snarere introduceres som led i en indsats på EF-plan end på nationalt plan.

1.2. Bestræbelserne for at reducere drivhusgasudslippet og fremme rationel energianvendelse må ikke føre til en forringelse af EF-industriens konkurrenceevne i forhold til omverdenen.

1.2.1. Hvis politikerne ikke handler rettidigt, kan det, i tilfælde af betydelige globale klimænderinger, ikke udelukkes, at offentligheden tvinger politikerne til at gribe til drastiske forholdsregler, som gør, at fornuftige industrielle omstillinger ikke længere er mulige.

1.2.2. De nødvendige investeringer bør derfor gennemføres på frivillig basis og påbegyndes tidligst muligt. De virksomheder, der rettidigt indretter sig på de ændrede miljøpolitiske rammevilkår, vil ofte have en konkurrencefordel. Den japanske industri synes indtil videre at have et forspring her. Den europæiske industri bør introducere de nødvendige innovationer for ikke at miste terræn.

1.2.3. Det europæiske erhvervsliv må have den fornødne tid til at omstille sig. I den forbindelse er det nødvendigt, at de økonomiske (herunder finansielle fremmeforanstaltninger) og lovgivningsmæssige rammebetingelser kendes i det mindste for det mellemlange sigt. For de energiintensive erhvervssektorer er målrettede støttetiltag nødvendige.

1.2.4. Af positive foranstaltninger, som kunne gennemføres af medlemsstaterne, skal også peges på fiskale incitamenter til fremme af mere effektiv og miljøvenlig teknologi og af øgede energibesparelser. Nedenfor gives nogle eksempler på mulige tiltag, som kunne gennemføres uden vanskeligheder:

- skattelempler for erhvervslivet, dersom der opnås energiforbrugsværdier, som er gunstigere end energilovgivningens måltal,
- nedsættelser årligt eller hverandetårligt for private og erhvervsmæssige forbrugere, hvis de når op på en energiforbrugsværdi, som er gunstigere end lovgivningens måltal,
- skattnedslag for husholdninger, der installerer høj-effektive kokkeninstallationer (køgeinstallation, ovn, køleskab) og varmeinstallationer (brændere),

⁽¹⁾ EFT nr. C 196 af 3. 8. 1992, s. 1.

⁽²⁾ Jf. konklusionerne fra Rådets møde (energi og miljø) den 29. oktober 1990.

⁽³⁾ EFT nr. C 269 af 14. 10. 1991.

⁽⁴⁾ EFT nr. C 332 af 31. 12. 1990.

- skatteincitamenter for investeringer i mere effektiv og miljøvenlig teknologi, samt
- oplysnings- og bevidstgørelseskampagner.

1.3. Det er et stort spørgsmål, om den af Kommissionen foreslåede CO₂-komponent overhovedet kan udløse mærkbare substitutionsvirkninger, i og med at det er tekniske og politiske overvejelser, der ligger til grund for energikildestrukturen. Antager vi, at substitution er mulig på mellemlang sigt, melder der sig en række spørgsmål.

1.3.1. Indførelsen af en CO₂-afgift vil give atomkraft en fortrinnsstilling i forhold til de fossile energikilder. Dette kan være berettiget på baggrund af, at a-kraft bidrager til en drivhusgasreduktion. Dog finder ØSU, at en sådan økonomisk begunstiging kun er acceptabel, hvis det fra EF-side gennem andre foranstaltninger sikres, at de omkostninger, der følger af risiciene ved atomdrift (specielt risici i forbindelse med bortskaffelse af nukleart affald og nedlukning af a-kraftværker) til fulde bæres af atomkraftværksoperatørerne i overensstemmelse med forurenere betaler-princippet.

1.3.2. De forskellige fossile energibæreres bidrag til drivhuseffekten set i forskellige tidsperspektiver er et videnskabeligt omstridt spørgsmål. I langtidsperspektiv (100 år) er det CO₂, der dominerer; i rangorden er brunkul den skadeligste energibærer med hensyn til drivhuseffekt efterfulgt i faldende rækkefølge af stenkul, olie og til sidst naturgas. Anlægges en kørtidsbetragtning, må metan imidlertid inddrages. Metan har en relativt høj drivhuseffekt, men samtidig en relativt kort levetid i atmosfæren. Da naturgasprocessen nu og formentlig også i en overskuelig fremtid faktisk indebærer en relativt høj belastning med metanemissioner, mener mange videnskabsfolk, at der er grundlag for i kørtidsbetragtning (20 år) at tillægge naturgas (CO₂ + metan) en højere drivhuseffekt end mineralolie. Har disse videnskabsfolk ret i deres antagelser, er der fare for, at en CO₂-afgift, der er udformet uden hensyntagen til metanfaktoren, i vidt omfang vil føre til en omlægning bl.a. væk fra mineralolie over mod naturgas, og dermed på mellemlang sigt vil medføre en forøgelse og ikke en reduktion af den globale drivhuseffekt. Da Rådet har formuleret stabiliseringsmålet for det korte sigt (år 2000), og da det derudover sætter på mellemfristede omstillinger i energisektoren, må den mellemfristede klimaeffekt søges blotlagt under hensyntagen til metanfaktoren, inden det kan afgøres, om CO₂-komponenten i den nu foreslåede form har en gavnlige eller skadelige effekt på klimaet.

1.3.3. Verdens energiforbrug er voksende. (Ifølge skøn fra den 15. Verdensenergiforberedelse afholdt i september 1992 skulle forbruget af primærenergi vokse med 53% i tidsrummet fra 1990-2020.) Det forudses, at udviklingslandene vil skrive sig for 80% af tilvæksten i energiforbruget. Dette er førstaeligt på baggrund af den enorme forskel i energiforbruget pr. indbygger i

industrielle og udviklingslande. Hvis denne trend ikke kan brydes, vil hele klimabeskyttelsespolitikken kuldsejle. For at en klimapolitik kan gennemføres med held, er det derfor påkrævet, at verdens energiforbrug på kort sigt stabiliseres og på lang sigt reduceres -specielt i industrilandene på grund af deres høje forbrug pr. indbygger. Det er i første række energikomponenten i det foreslåede afgiftskoncept, der er rettet mod dette mål. Her er energi- og klimabeskyttelsespolitikken i fuld harmoni med hinanden, hvad målsætning angår. CO₂-komponenten i afgiftskonceptet retter sig fortrinsvis mod ændringer i energikildestrukturen (størst præference for naturgas, nedprioritering af kul). Ud fra en langtidsperspektiv er alle fossile energibærere imidlertid knappe. På lang sigt vil der også være brug for kul. CO₂-komponenten virker i langtidsperspektiv i sidste ende kun ind på forbrugsrækkefølgen, men medfører ikke en endegyldig klimaafslætning af atmosfæren (energi-politisk saksak-kurs med høje samfundsøkonomiske omstillingsomkostninger). Hertil kommer, at knaphedsforhold (reserverne af de forskellige energikilder har forskellig rækkevidde i tiden) senest i første halvdel af næste århundrede vil slå igennem i prisstrukturen, uanset at der i dag er et kørtidsbetragtning overudbud af energi. Da reserverne af olie og naturgas ikke rækker så langt som kulreserverne, vil prisen på olie og naturgas på grund af relativt knaphed stige hurtigere end kulprisen. Det er ikke utænkeligt, at de markedsbestemte prisstigninger på olie og naturgas i løbet af nogle få årtier vil mere end opveje de ekstra afgiftsbelastninger, der relativt fordyrer kul. Det er derfor spørgsmålet, om der ikke vil være en afgørende energipolitisk modsigelse (forsyningsikkerhed) mellem den til den tid forventeligt mere udbredte anvendelse af importeret kul og den forudgående reduktion af EF's kulproduktionskapacitet.

1.3.4. ØSU er derfor betænkelig ved CO₂-komponenten i den af Kommissionen foreslåede form.

1.4. ØSU har til stadighed udtalt sig til fordel for forurenere betaler-princippet. Det er imidlertid vanskeligt at anvende dette princip på drivhusgasproblematikken, som er global og har langtidsperspektiver. Dog finder ØSU, at der i det mindste må foretages en delvis internalisering af de eksterne omkostninger, drivhusgasserne forårsager. På den baggrund går ØSU ind for en afgift på emissioner af alle relevante drivhusgasser, specielt CO₂ og metanudslip i energiproduktionen.

1.5. En effektiv begrænsning af drivhusgasemissionerne lader sig kun gennemføre på internationalt plan. Derfor bør den drivhusgasafgift, ØSU foreslår i EF, indføres efter forudgående forhandlinger med de øvrige OECD-lande og de vigtigste nyindustrialiserede lande. Efter samme model som Montreal-protokollen om CFC'er bør der indgås en international konvention om reduktion af drivhusgasser, hvor indførelsen af en driv-

husgasafgift kun bør indgå som ét element i en pakke af foranstaltninger (inklusive forskning og udvikling). Undtagelsesordninger bør ikke være tilladte. Det bør indgå som et led i konventionen, at en væsentlig del af provenuet fra denne drivhusgasafgift bruges til at understøtte investeringer til nedbringelse af drivhusgasemissionerne i udviklingslandene, i Østeuropa og i SNG-landene. Med relativt beskedne finansielle midler kan man i disse lande opnå en betydelig reduktion i drivhusgasemissionerne.

1.5.1. ØSU erkender, at der vil være tekniske problemer forbundet med en generel drivhusgasafgift. Men hvis den fornødne politiske vilje er til stede, vil der kunne findes løsninger, der kommer tæt på målet om gradvis at lægge afgift på så vidt muligt alle relevante drivhusgasser. I en første fase bør der lægges afgift ikke blot på CO₂-emissioner, men også på metanudslip i forbindelse med energiproduktion.

	Relativt bidrag til drivhus-effekten over et 100-årigt tidsspand	Levetid	Kilder kendte/ukendte?
Kulilte	61,0%	lang	kendte
Metan	15,0%	kørt	halvkvantificeret inf. foreligger
Dinitrøgenoxid	4,0%	lang	kvalitativ inf. foreligger
CFC	11,0%	lang	kendte
HCFC-22	0,5%	normalt kørt	kendte
Diverse (ozon)	8,5%	kørt	kvalitativ inf. foreligger

Kilde: IPCC.

1.5.2. Skal ovennævnte forhandlinger føre til det ønskede resultat, må EF træffe beslutning om drivhusgasafgiftens udformning forud for forhandlingernes start. Afgiftsbyrden bør dog reduceres i forhold til den afgiftsbelastning, CO₂-komponenten i Kommissionens forslag medfører, ikke mindst for tillige at forbedre mulighederne for at nå til enighed med tredjelande.

1.5.3. EF bør berede vejen for, at udviklingslandene kan blive inddraget i aktioner til nedbringelse af drivhusgasemissioner. EF bør forpligte sig til at anvende en del af afgiftsprøvenuet til omstillingsstøtte i udviklingslandene. En sådan finansiel støtte kan også bidrage til at forbedre EF's forhandlingsposition.

1.5.4. ØSU erkender det problematiske i, at et ensidigt EF-initiativ på kørt sigt kan give enkeltsektorer inden for europæisk industri konkurrencemæssige pro-

blemer. Det advarer imidlertid mod at gøre indførelsen af en drivhusgasafgift betinget af holdningen i enkelte OECD-lande.

1.6. Alt i alt ser ØSU positivt på energikomponenterne, da de skulle kunne yde et vigtigt bidrag til rationel anvendelse af energiresourcerne, til fremme af anvendelsen af vedvarende energikilder og til reduktion af drivhusgasemissionen.

1.6.1. Empiriske undersøgelser bekræfter, at en forhøjelse af energipriserne på mellemlang sigt fører til en mere rationel omgang med energi. (Papir af prof. Wolfson om energiprisernes indflydelse på energiforbruget: »Markedsorienteret beskatning fører faktisk til en nedbringelse af emissionerne, idet de mellemfristede elasticiteter ligger i intervallet -0,1 til -1,0; afgifter over et bredt spektrum i alle lande i OECD-området vil blive tilbageværet i prisen for afgift og sænke denne med op til 30%.«) En vigtig forudsætning er imidlertid, at virksomhederne og husholdningerne har kendskab til de langsigtede rammebetingelser. Her er det spørgsmålet, om EF-mekanismerne skal udformes så fleksibelt, at de er i stand til at opfange effekten af kraftige fluktuationer i energipriserne på verdensmarkedet.

1.6.2. Langfristede energiprisstigninger er en vigtig økonomisk forudsætning for, at investeringer i såvel fusionsenergi som bioenergi (på basis af regenerative landbrugsråvarer) og andre fornybare energiformer kan blive rentable. Undersøgelser f.eks. inden for solenergi viser, at vedvarende energikilder, specielt brintenergi, ved højere energipriser vil kunne overtage store dele af strømforsyningen. [Den tyske Forbundsdags Enquete-Kommission: »Vorsorge zum Schutz der Erdatmosphäre« (foranstaltninger til beskyttelse af jordens atmosfære) af 2. oktober 1990.]

1.6.3. ØSU afviser imidlertid opkrævningen af en ikke-øremærket energiafgift, hvis provenuet af en sådan blot går til dækning af det almindelige budgetunderskud. Derfor foreslår ØSU, at der i medlemsstaterne opkræves en energiafgift, hvis provenu øremærkes til fremme af energibesparende investeringer, forudsat at man dermed opnår et energiforbrug, der er gunstigere end de lovfastsatte krav, til investeringer i vedvarende energi og til forebyggelse af, at private forbrugere og små virksomheder rammes unødigt. På den måde vil energiafgiften tillige yde et væsentligt bidrag til en sænkning af miljøbelastende emissioner, herunder af drivhusgasser. Det stigende energiforbrug i EF siden 1986 har også medført en stadig vækst i CO₂-emissionerne. (Arbejdsrapport fra Kommissionen: »De energipolitiske konsekvenser af den foreslåede CO₂-/energiafgift« af 23. oktober 1992 [SEK(92) 1996].) Det er ikke afklaret, om den lavere oliepris har bidraget hertil.

1.6.4. Udvikling af energibesparende industrielanlæg og forbrugsgoder og af anlæg til indvinding af fornybare energikilder vil i høj grad bidrage til at styrke den europæiske industris konkurrenceevne. Energiafgiften har derfor ud over en miljøpolitisk målsætning også

betydning for industripolitikken. Derfor bør vandkraft og andre fornybare energikilder undtages fra denne afgift. Dette tilsiger, at arbejdsmarkedets parter medinddrages, ikke blot på EF-plan, men også i medlemsstaterne.

1.6.5. ØSU godkender Kommissionens forslag som et led i en overordnet energipolitisk pakke, der også rummer ikke-fiskale foranstaltninger til nedbringelse af CO₂-udslippet og til forøgelse af energieffektiviteten og energibesparelserne. Selv om ØSU fuldt og helt støtter forslagene, finder det dog, at der bør lægges mere vægt på THERMIE og ALTENER. Det nye SAVE-program er på den anden side fuldstændig uegnet til at yde et afgørende bidrag og bør derfor styrkes, så det mindst kommer op på sin oprindelige dimensionering.

1.7. Kommissionen stiller som betingelse for indførelsen af en CO₂-/energiavgift, at den fiskale neutralitet bevares. Den overlader det imidlertid til medlemsstaterne selv at træffe konkrete foranstaltninger til sikring af dette.

1.7.1. ØSU er enig med Kommissionen i, at EF-industriens konkurrencemæssige stilling i forhold til de vigtigste konkurrenter må bevares. At sikre fiskal neutralitet er imidlertid ikke et EF-anliggende, men en opgave, som fortsat er overladt til medlemsstaterne. Dersom Rådet træffer beslutning om en øremærket afgift, kan Rådet imidlertid anbefale medlemsstaterne at gennemføre fiskale udligningsforanstaltninger. Initiativer af denne art må ikke være i strid med EF's konkurrencepolitik og bør derfor nøje overvåges af Kommissionen.

1.7.2. For at sikre øremærkningen af afgiften henstiller ØSU, at medlemsstaterne kanalisere afgiftsprøven over i særlige fonde. ØSU foreslår tre forskellige fonde: en for industrien, en for energiforsyningsvirksomheder og en for husholdningerne og mindre erhvervsforbrugere. De berørte inden for de pågældende sektorer bør have medindflydelse på fondsmidlernes anvendelse. I denne sammenhæng kunne der ydes støtte til energispareprogrammer, iværksat af industrien på eget initiativ. EF bør her afstikke nogle retningslinjer, som imidlertid må være så fleksibelt udformet, at de tillader igangsættelse af effektive energispareforanstaltninger og tiltag til fremme af vedvarende energi, som er tilpasset nationale og regionale krav, og som ikke lægger byrde over på socialt svage husholdninger og småvirksomheder.

1.8. Indførelsen af en drivhusgasavgift og en energiavgift i hele EF vil belaste erhvervsliv og husholdninger i de forskellige regioner forskelligt. ØSU foreslår derfor, at der gennemføres målrettede regionalpolitiske aktioner finansieret over EF's fonde. Ligeledes bør der tages hensyn til den enkelte medlemsstats behov og udviklingsniveau. Offentlige og private investeringer i ra-

tionel energiudnyttelse bør fremmes med midler fra Samhørighedsfonden. Der bør gives tilsagn om, at der sættes ind med understøttende ledsageforanstaltninger i form af et særligt »fællesskabs-initiativ« finansieret med midler fra Regionalfonden. Kommissionen bør ufortøvet udarbejde et konkret forslag herom.

2. Særlige bemærkninger

2.1. ØSU går ind for to forskellige, indbyrdes komplementære instrumenter:

- afgift på drivhusgasemissioner (ikke-øremærket),
- afgift på energiindholdet (øremærket).

CO₂ og metanudslip fra energisektoren bør uden undtagelse pålægges drivhusgasavgift. Dog bør afgiftsbelastningen være lavere end den belastning, som den af Kommissionen foreslåede CO₂-komponent ville medføre. Energiavgiften medregnet skulle dette alt i alt betyde en lavere afgiftsbyrde.

Indførelsen af en afgift på drivhusgas-emissioner og på energiindholdet bør udsættes til et tidspunkt, hvor konjunkturerne er gunstigere end i dag.

De efterfølgende bemærkninger til de enkelte artikler drejer sig om energikomponenten i Kommissionens forslag.

2.2. Artikel 1

Provenuet fra energiavgiften bør være øremærket. Det bør gå til fremme af investeringer i energibesparelser, såfremt man derved opnår et energiforbrug, som er gunstigere end lovgivningens måltal, investeringer i vedvarende energikilder samt til ledsagende støtteforanstaltninger til gunst for private husholdninger og småforbrugere for at undgå, at de svage grupper rammes. Medlemsstaterne bør undersøge, om det vil være hensigtsmæssigt, at der i denne forbindelse oprettes fonde (til gunst for industrien, energiforsyningsvirksomhederne samt husholdningerne og mindre erhvervsforbrugere).

2.3. Artikel 9

2.3.1. Artikel 9, stk. 3

ØSU tilslutter sig den gradvise forhøjelse af afgiften, eftersom en pludselig, kraftig forhøjelse kan bevirke, at der ikke er plads til den ønskede strukturtilpasningsproces. (IEA World Energy Model/energy market outlook: » Den makroøkonomiske effekt af en CO₂-avgift skønnes at være en reduktion i BNP på 0,5-3% fra nu og frem til år 2000, forudsat afgiftsprøven tilbageføres i sin helhed; den makroøkonomiske effekt kan mindskes, hvis afgiften indføres gradvis, således at husholdninger-

ne og erhvervslivet levnes den fornødne tid til at tilpasse henholdsvis deres forbrugsvaner og deres produktionsteknikker.«)

2.3.2. Artikel 9, stk. 3

De foreslåede gradvise forhøjelser af afgiftssatsen bør kunne indstilles midlertidigt i tilfælde af kraftige prisstigninger på verdensmarkedet. I tilfælde af kraftige prisfald bør en forhøjelse af afgiftssatsen omvendt kunne fremrykkes.

2.4. Artikel 10

2.4.1. Artikel 10, stk. 1

ØSU kan kun tilslutte sig en nedsættelse af satsen, dersom der er tale om en tidsbegrænset lempelse.

2.4.2. Artikel 10, stk. 2

En delvis eller fuldstændig afgiftsfritagelse bør være betinget af, at der opnås energiforbrugsværdier, som er gunstigere end lovens måltal.

2.5. Artikel 11

For at undgå at ordningen misbruges, bør ydelse af nedslag i det skyldige afgiftsbeløb eller af godtgørelse være betinget af, at man opnår energiforbrugsværdier, der er gunstigere end de lovfastsatte normer. Tilsvarende forslag bør Kommissionen fremlægge efter proceduren i direktivforslagets artikel 13.

Bryssel, den 24. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

BILAG

til Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse

Nedenstående ændringsforslag (modudtalelse), som blev støttet af mere end en fjerdedel af det samlede antal afgivne stemmer, blev forkastet under forhandlingerne:

Fra punkt 1 ændres ordlyden til følgende:

» 1. Problemstillingen

Da risikoen for en eventuel forøgelse af drivhuseffekten fortsat er utilstrækkeligt blotlagt med hensyn til reel tilstedeværelse, årsagssammenhænge og omfang, bør man være tilbageholdende med hensyn til dimensioneringen af de tiltag, der sættes i værk. Samtlige mulige foranstaltninger må udforskes med henblik på valg af de økologisk mest virkningsfulde og de økonomisk mindst risikable eller bekostelige løsninger. Desuden er det efter ØSU's mening afgørende vigtigt, at der foretages en realistisk evaluering af de tilpasnings- og omstillingsmuligheder, teknologien frembyder; udnyttes disse ikke, vil de opstillede CO₂-mål enten ikke kunne nås eller gribe ødelæggende ind i de økonomiske og sociale strukturer. På dette punkt er Kommissionens forslag helt utilfredsstillende.

Med denne alvorlige mangel in mente bør indførelsen af en afgift til nedbringelse af CO₂-emissionerne i EF ses under følgende fire hovedsynsvinkler:

- afgiftens effektivitet i forhold til målsætningen, som er at stabilisere de samlede CO₂-emissioner over de kommende ti år gennem en mindskelse af energiforbruget pr. produceret enhed inden for industrien, en substitution hen imod de mindst forurenende energiformer og en substitution, der fremmer mindre energiforbrugende produkter,
- fastholdelse af EF-erhvervslivets internationale konkurrenceevne,
- den kumulerede effekt af andre aktioner, som også sigter mod en stabilisering af de samlede CO₂-emissioner,
- forudsete resultater af tiltag vedrørende de øvrige drivhusgasser.

2. Indvendinger mod direktivforslaget

Efter ØSU's mening imødekommer Kommissionens direktivforslag så langt fra ovenstående hensyn. Der er fire hovedårsager hertil:

- 1) For det første er effektiviteten af den foreslåede afgift særdeles begrænset. Der skal her først mindes om, at makroøkonomiske beregninger foretaget i 1990 og 1991 ikke tillægger afgiften en effekt på mere end et par procents reduktion i energiforbruget pr. enhed. Kommissionen selv forventer ikke, at afgiften yder mere end et underordnet bidrag (25 %) til opfyldelsen af det mål, den har sat sig om en stabilisering af CO₂-emissionerne i løbet af de næste 8 til 10 år. En nylig analyse fra GD XVII og diverse analyser foretaget af industrien bekræfter dette middelmådige resultat.
- 2) For det andet er der alvorlig risiko for, at en række EF-industriers konkurrenceevne forringes i tilfælde af et ensidigt EF-initiativ. I denne sammenhæng henleder ØSU EF-myndighedernes opmærksomhed på, at det er nødvendigt at gå ud over den snævre OECD-ramme for at tage højde for den potentielle konkurrence, som de sektorer, der primært berøres af afgiften, kan blive udsat for fra lande som Brasilien, de øst- og centraleuropæiske lande samt SNG-landene. Den konkurrenceevne-betingelse, EF's Ministerråd stiller, må således opfattes bredest muligt i geografisk henseende.
- 3) For det tredje skal ØSU understrege, at der findes andre foranstaltninger med virkninger, som mindst svarer til — de stærkt begrænsede — virkninger af den foreslåede afgift, men som ikke medfører samme sektorielle eller globale skævheder som denne. To foranstaltninger skal fremhæves her:
  - dels indgåelse af aftaler med de berørte sektorer og virksomheder om sikring af fremskridt, som garanterer en supplerende energibesparelse, der mindst modsvarer den, som afgiften ville medføre,
  - dels sikring af maksimal omkostningseffektivitet, hvilket kræver, at effektiviteten af den politik, der sættes i værk, vurderes på verdensplan, eftersom det drejer sig om et problem, der berører hele kloden. Der må tages hensyn til, at EF kun bidrager med 13 % til verdens samlede CO₂-emissioner, hvilket hænger sammen med en højere energi- og økologieffektivitet. Skal ressourceindsatsen på miljøbeskyttelsesområdet optimeres, rejser der sig med rette det spørgsmål, om de beløb, EF måtte beslutte at anvende til CO₂-reduktion, ikke kunne anvendes bedre i lande, hvor energieffektiviteten er lavere eller hvor anvendelse af mindre forurenende energiformer ikke er så udbredt, så som Kina, de tidligere kommunistiske lande i Europa eller udviklingslandene. Vi skal holde os for øje, at en ECU anvendt i disse lande bringer langt større økologiske gevinster med sig end tilfældet er i EF.
- 4) For det fjerde beklager ØSU, at Kommissionen ikke har interesseret sig for de bidrag, reduktionen af andre drivhusgasser kan yde til opfyldelsen af målsætningen om stabilisering af emissionerne på dette område. Nylige undersøgelser gennemført af ADEME (agentur for miljø og energiforvaltning, Frankrig) viser, at igangværende, praktisk taget frivilligt gennemførte reduktioner af emissioner af andre drivhusgasser fra nu og frem til år 2010 skulle føre til en kraftig nedbringelse af det totale drivhusgasudslip i Frankrig, også selvom der må forudses en lille tilvækst i CO₂-udslippet, såfremt man på dette område nøjes med at gennemføre reduktioner, som frembyder en tilfredsstillende omkostningseffektivitet. På baggrund af den videnskabelige usikkerhed, der påpeges ovenfor, må man derfor sætte et spørgsmål-stegn ved interessen i en afgift, der kun har begrænset økologisk virkning, og som indebærer omkostninger på det økonomiske plan uden at føre til en reduktion i det samlede drivhusgasudslip.

3. Inkonsekvens og forskellige vanskeligheder

ØSU skal endelig understrege, at Kommissionens forslag er inkonsekvent, samtidig med at det i teknisk henseende er overordentligt vanskeligt at håndtere og rummer betydelig risiko for øget afgiftsbelastning.

- Inkonsekvensen består i, at der er et dobbelt afgiftsgrundlag: CO₂ og energi som sådant. Dette betyder, at Kommissionen afgiftsbelaster energiformer, som er »rene« med hensyn til drivhuseffekt (a-kraft og vandkraft); dette er ikke blot inkonsekvent i sig selv, men det begrænser også substitution mellem energiformer i såvel produktions- som forbrugsledet, der er altså tale om en dobbelt inkonsekvens.
- Anvendelsen af princippet om fiskal neutralitet stoder utvivlsomt på alvorlige administrative vanskeligheder, med mindre princippet i al væsentlighed gennemføres på det makroøkonomiske plan. Den omstændighed, at Kommissionen i sit forslag lader det være op til den enkelte medlemsstat at sikre denne neutralitet, vil højst sandsynligt være en kilde til konkurrenceforvriddinger i den indre samhandel; dette er utvivlsomt det alvorligste problem.
- I den aktuelle sammenhæng med store, ja alvorlige budgetproblemer, kan man frygte, at den foreslåede afgift i virkeligheden blot er en »kærkommen« lejlighed til at øge statens provenu. Det vil betyde en fornyet forhøjelse af de lovpligtige afgifter på omkring 1 % af BNI, når ordningen er kørt helt ind, samtidig med at EF-landene i forvejen lider under et alt for højt afgiftstryk.

Resultatet af afstemningen

Stemte for: 56, stemte imod: 83, stemte hverken for eller imod: 3.

Nedenstående tilstedeværende eller repræsenterede medlemmer stemte for ændringsforslaget (modudtalelsen):

ARENA ASPINALL, BAGLIANO, BEALE, BELL, BELTRAMI, BERNABEI, BLACK, BREDIMA-SAVOPOULOU, CEYRAC, CHEVALIER, CONNELLAN, DELOROZOY, DONCK, FRERICH, GAFO FERNANDEZ, GARDNER, GERMOZZI, GHIGONIS, GIACOMELLI, GIESECKE, GREEN, GUILLAUME, KAARIS, KAFKA, KAZAZIS, LAUR, LITTLE, LÖW, LYONS, MERCE JUSTE, MEYER-HORN, MOBBS, MORIZE, NOORDWAL, OVIDE ETIENNE, PANERO FLOREZ, PARDON, PEARSON, PELLETIER, Ch., PELLETIER, R., PERRIN-PELLETIER, PETERSEN, PRICOLO, PROUMENS, ROBINSON, ROMOLI, SAUWENS, SCHADE-POULSEN, SCHLEYER, SCHNIEDERS, SOLARI, STECHER NAVARRA, TESORO OLIVER, WHITWORTH, WICK.

Nedenstående tilstedeværende eller repræsenterede medlemmer stemte imod ændringsforslaget (modudtalelsen):

ABEJON RESA, AMATO, BLESER, BOISSEREE, BORDES-PAGES, BRIESCH, CAL, CARROLL, CASSINA, CEBALLO HERRERO, CHRISTIE, COLOMBO, DECAILLON, von der DECKEN, DIAPOULIS, VAN DIJK, DOUVIS, DRAIJER, DRILLEAUD, DUNKEL, ELSTNER ENGELEN-KEFER, ETTY, EULEN, FLUM, FORGAS I CABRERA, FRANDI, FREEMAN, GEUENICH, GIATRAS, GOMEZ MARTINEZ, GREDAL, GROBEN, HAGEN, HILKENS, JANSSEN, JENKINS, de KNEGT, KORFIATIS, LACA MARTIN, LAPPAS, LARSEN, LIVERANI, LUSTENHOUWER, MADDOCKS, MANTOVANI, MARGALEF MASIA, MASUCCI, MAYAYO BELLO, MERCIER, MOLINA VALLEJO, MORELAND, MORRIS, MOURGUES, MUÑIZ GUARDADO, NIELSEN B., NIELSEN P., NIERHAUS, PELLARINI, PETROPOULOS, PIETTE, POMPEN, QUEVEDO ROJO, RANGONI MACHIAVELLI, REA, ROSEINGRAVE, SANTIAGO, SANTILLAN CABEZA, SANTOS, SCHMIDT, SCHMITZ, von SCHWERIN, SEQUEIRA, SILVA, SMITH, SPYROUDIS, STRAUSS, TIXIER, VELASCO MANCEBO, VERBOVEN, WAGENMANS, WALDACK, ZUFIAUR NARVAIZA.

Nedenstående tilstedeværende eller repræsenterede medlemmer stemte hverken for eller imod ændringsforslaget (modudtalelsen):

ATAÍDE FERREIRA, BERNS, PAVLOPOULOS.

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om andre tilsætningsstoffer til levnedsmidler end farve- og sødestoffer

(93/C 108/07)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 3. juli 1992 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for miljø-, sundheds- og forbrugerspørgsmål, som udpegede G.H.E. Hilken til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 2. februar 1993.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling af 24.-25. februar 1993, mødet den 24. februar, med et flertal af stemmer for, 13 imod og 4 hverken for eller imod følgende udtalelse:

1. Indledende bemærkning

1.1. Kommissionens forslag har til formål at supplere bestemmelserne i rammedirektivet om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om tilsætningsstoffer, som må anvendes i levnedsmidler (direktiv 89/107/EØF).

1.2. I rammedirektivet gives en udtømmende liste over, hvilke kategorier tilsætningsstoffer der er tilladte. Man har valgt at opstille en positivliste over tilladte

tilsætningsstoffer. Godkendelsen af ethvert tilsætningsstof skal være baseret på udtalelser fra Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler.

1.3. I artikel 3 i ovennævnte rammedirektiv fastsættes det, at der i et globalt direktiv skal fastsættes særlige bestemmelser for tilsætningsstofferne i de kategorier, der er nævnt i bilaget til rammedirektivet. Samtidig skal allerede eksisterende vertikale særdirektiver indarbejdes heri.

1.4. Ud over direktivforslagene om farvestoffer og sødestoffer har Kommissionen nu fremsat et forslag om alle andre tilsætningsstoffer bortset fra melbehandlingsmidler, som Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler endnu ikke har udtalt sig om.

1.5. Ifølge direktivforslaget om andre tilsætningsstoffer til levnedsmidler end farve- og sødestoffer må der i levnedsmidler kun anvendes de stoffer, der er nævnt i bilagene til direktivet.

1.6. Ud over en liste over generelt tilladte tilsætningsstoffer (Bilag I), hvor »quantum satis«-princippet anvendes, specificeres det i særlige bilag, hvilke tilsætningsstoffer der må anvendes i hvilke produkter og i hvilke mængder.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU stiller sig positivt til Kommissionens forslag, da det bygger på en positivliste over stoffer, som er de eneste, der må anvendes som tilsætningsstoffer i levnedsmidler. Denne metode er foreskrevet i rammedirektivet om tilsætningsstoffer til levnedsmidler.

2.2. ØSU kan godkende den systematik, som Kommissionen har valgt at anvende i sin politik vedrørende anvendelse af tilsætningsstoffer, og som fremgår af artikel 2. Med denne artikel skabes der nemlig mulighed for kun at tillade udtrykkeligt nævnte tilsætningsstoffer i bestemte levnedsmiddelkategorier, og eventuelt at indføre begrænsninger, hvad angår mængden.

2.3. ØSU kan tilslutte sig »quantum satis«-princippet og støtter Kommissionen i dens ønske om, at det anvendes korrekt. ØSU opfordrer indtrængende Kommissionen til at lade den definition af begrebet »quantum satis«, som forekommer i bilaget, indgå som en integreret del af artiklerne. Ifølge denne definition bør tilsætningsstoffer anvendes i overensstemmelse med god fremstillingspraksis, dvs. kun i de mængder, der er nødvendige til opnåelse af den tilsigtede virkning, og således at forbrugeren ikke vildledes.

2.4. ØSU går ud fra, at Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler har godkendt de tilsætningsstoffer, der er tilladte ifølge bilagene, til anvendelse i levnedsmidler. Kommissionen anmodes om at fortsætte den politik, der går ud på kun at tillade tilsætningsstoffer, som Den Videnskabelige Komité på grundlag af toksikologiske undersøgelser vurderer som adækvate. Hvis nogle tilsætningsstoffer senere skulle udvise negative egenskaber, er ØSU af den opfattelse, at Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler skal tage dem op til

ny vurdering. Derved sikres, at grundlaget for politikken til stadighed er den nyeste videnskabelige indsigt på området.

2.4.1. ØSU gør endnu en gang opmærksom på, at Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler har fået en nøgleposition i denne sammenhæng. Denne komité må derfor i sin sammensætning og funktionsmåde være præget af et højt videnskabeligt niveau, og dens medlemmer må sikres absolut uafhængighed.

2.5. ØSU anmoder Kommissionen om at medtage en artikel med det krav, at der kun må anvendes tilsætningsstoffer, der opfylder Den Videnskabelige Komité's anbefalede specifikationer. ØSU ønsker endvidere medtaget, at Den Videnskabelige Komité garanterer, at specifikationerne udelukkende er baseret på det testede præparat.

2.6. Da ADI (den acceptable daglige indtagelse) er baseret på en bestemt mængde af det testede præparat, insisterer ØSU på, at der tages hensyn til mængden af aktivt stof i testpræparatet, når maksimumkoncentrationen af det aktive stof bestemmes.

2.7. ØSU konstaterer, at Den Stående Levnedsmiddelkomité i henhold til dette direktiv optræder som et rådgivende udvalg for Kommissionen. ØSU anmoder Kommissionen om at formulere komitéens opgaver i artikel 5 således, at de forbliver begrænset af bestemmelserne i dette direktiv inkl. bilag.

2.8. På grund af den store betydning, der tillægges Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler i forbindelse med udviklingen af en levnedsmiddelpolitik, anmoder ØSU indtrængende Kommissionen om at sørge for, at denne komité's udtalelser i vidt omfang offentliggøres på EF's forskellige sprog.

2.9. ØSU gør opmærksom på, at den frist, der i forslaget er sat for gennemførelsen af dette direktiv, nemlig den 1. januar 1993, ikke kan overholdes.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Artikel 1, stk. 2

3.1.1. Det konstateres, at kategorien skumdannende midler ikke forekommer i bilag I til rammedirektivet 89/107/EØF. ØSU anmoder Kommissionen om at sørge for, at der ikke opstår problemer i forbindelse med tilladelsen af denne kategori stoffer.

3.2. Artikel 1, stk. 4

(a) Undertiden tilsættes der konserveringsmidler til emballeret drikkevand for at øge holdbarheden.

Der er her tale om andre stoffer end dem, der anvendes ved tilberedningen af drikkevand. ØSU anmoder Kommissionen om at medtage bestemmelser om disse konserveringsmidler i dette direktiv.

- (b) Ammoniumchlorid er et aromastof, men betragtes i nogle lande som et tilsætningsstof. Stoffet medtages i artikel 1 for at forebygge, at der opstår problemer efter direktivets ikrafttrædelse. Af samme grund anmoder ØSU om, at kaseiner og kaseinater samt røg anføres her, da disse stoffer i nogle medlemsstater betragtes som tilsætningsstoffer.

3.3. Artikel 2

3.3.1. ØSU er enig i, at de levnedsmidler, der er nævnt i artikel 2, stk. 3, litra a), ikke må tilsættes tilsætningsstoffer. ØSU værdsætter især, at kategorien »uforarbejdede levnedsmidler« er medtaget her. Ifølge ØSU kan det overvejes også at placere følgende produkter på denne liste:

- almindelig yoghurt (såfremt den indeholder levende bakterier) og kærnemælk. Ifølge en meddelelse fra Kommissionen fra 1991 kan medlemsstaterne forbyde betegnelsen yoghurt eller enhver anden betegnelse, som er baseret på ordet »yoghurt«, for produkter, der ikke indeholder levende bakterier. Det har ført til, at medlemsstaternes lovbestemte krav til produkter med betegnelsen »yoghurt« er forskellige. ØSU anmoder Kommissionen om at tage højde for disse forskelle og medtage yoghurt, som indeholder levende bakterier, i artikel 2, stk. 3, litra a);
- grød/vælling, f.eks. produkter som risvælling, der udelukkende består af mælk- og korningredienser. Produkter, som er tilsat sukker, falder derfor ikke ind under denne kategori;
- tørre dejvarer;
- konserverede grønsager i dåser og glas, undtagen produkter, som har undergået en fysisk forandring, og produkter, der er anført i bilag III og IV. Ved fysisk forandring forstås skrælning, snitning osv.;
- ublandede og tørrede krydderurter og krydderier; undtagelser kan optages i andre bilag.

3.3.2. I nogle »uforarbejdede levnedsmidler« er en række af tilsætningsstofferne i Bilag I teknisk set nødvendige og må derfor undtages. ØSU anmoder Kommissionen om i nedenstående »uforarbejdede levnedsmid-

ler« at godkende de anførte tilsætningsstoffer og optage dem i en særskilt liste i hvert enkelt tilfælde:

— Ris, der kun kræver kort kogetid	E 471: 10 g/kg E 472a: 10 g/kg
— Uforarbejdede frosne og dybfrosne grønsager	E 300: quantum satis E 301: quantum satis
Uforarbejdet frosset og dybfrosset frugt	E 302: quantum satis E 330: quantum satis E 331: quantum satis E 332: quantum satis E 333: quantum satis
— Dybfrosset fisk	E 300: quantum satis E 301: quantum satis E 302: quantum satis
— Frosne skaldyr og bløddyr	E 300-301-302
	Ascorbater quantum satis eller 750 mg/kg
E 330-331-332-333	Citrater quantum satis eller 3 000 mg/kg
E 500a-500b-501a-501b	Carbonater quantum satis eller 5 000 mg/kg
E 530	Magnesiumoxid quantum satis eller 500 mg/kg
— Blæksprutter til stegning	E 526 Calciumhydroxid 500 mg/kg

3.4. ØSU anmoder om, at Kommissionen inden den undersøgelse af anvendelsesbetingelserne, der er omhandlet i artikel 8 i dette direktiv, udarbejder en rapport om den forløbne periode og især om de problemer, der er konstateret. ØSU anmoder Kommissionen om at forelægge denne rapport for Europa-Parlamentet og Det økonomiske og sociale Udvalg.

4. Særlige bemærkninger til bilagene

4.1. Bilag I

4.1.1. ØSU kan — på én undtagelse nær — godkende omfanget af bilag I og anvendelsen af »quantum satis«-princippet for disse stoffer.

4.1.2. I nogle lande hersker der blandt forbrugere og i videnskabelige kredse⁽¹⁾ bekymring over glutaminate, da der er tegn på, at dette stof i store doser kan forårsage uønskede reaktioner. ØSU anmoder derfor Kommissionen om ikke at tillade »quantum satis«-princippet for glutaminat, men at fastsætte maksimale mængder for bestemte produkter.

⁽¹⁾ Se følgende videnskabelige værker:

1. »Voedselovergevoeligheid: een inventariserend en beleids-
onderbouwend literatuuronderzoek« — Ministerie van
W.V.C. (Health, Rijswijk 1990, s. 45)
2. »Monosodiumglutamaat« — Food Technology (maj 1987,
s. 143 ff.)

4.2. Bilag II

4.2.1. I de levnedsmidler, der er optaget i bilag II, er det tilladt i begrænset omfang at anvende tilsætningsstofferne i bilag I. I alle andre levnedsmidler må de mere end 100 tilsætningsstoffer i bilag I anvendes efter »quantum satis«-princippet. I de fleste medlemsstater er anvendelsen af tilsætningsstoffer i basislevnedsmidler fastsat og begrænset ved lov. ØSU konstaterer, at forslaget medfører, at det i størstedelen af medlemsstaterne bliver tilladt at anvende flere tilsætningsstoffer i de fleste basislevnedsmidler, end tilfældet er nu.

4.2.1.1. ØSU gør opmærksom på, at forbrugerne har visse traditionsbestemte forventninger til basislevnedsmidlerne. ØSU anmoder derfor indtrængende Kommissionen om at tage den foreslåede tilladelse til at anvende tilsætningsstofferne i bilag I i basislevnedsmidler op til fornyet overvejelse.

En sådan revision kunne ske derved, at produkter, der i en eller flere medlemsstater betragtes som basislevnedsmidler, medtages i bilag II. I den forbindelse kunne f.eks. følgende produkter komme i betragtning:

- Kødprodukter,
- Ost, smøreost og kvark,
- Brød og lignende produkter,
- Forarbejdede grønsager og grønsagskonserver,
- Forarbejdet frugt og frugtkonserver,
- Kartoffelprodukter,
- Øl og vin,
- Mejeriprodukter, der ikke falder ind under artikel 2, stk. 3,
- Olie og fedtstoffer,
- Fedtemulsioner, som f.eks. margarine,
- Æggeprodukter,
- Tomatpuré og produkter på basis af tomater,
- Frugtdesserter.

4.2.2. Bilag II er en opsummering af allerede eksisterende vertikale direktiver. Nogle industrisektorer er tilfredse med de regler for anvendelse af tilsætningsstoffer, som er fastlagt i det pågældende vertikale direktiv. Andre sektorer er af den opfattelse, at udarbejdelsen af en horisontal lovgivning om betingelserne for anvendelse af tilsætningsstoffer må betragtes som en anledning til at tilpasse de eksisterende vertikale direktivers bestemmelser herom. Et eksempel udgør direktivet om kakao og kakaovarer. ØSU anmoder Kommissionen om at tilpasse disse vertikale direktiver, hvor det anses for ønskeligt.

4.3. Bilag III

4.3.1. ØSU har forstået Kommissionen således, at en gældende tilladelse til at anvende et tilsætningsstof i et

levnedsmiddel kun kan ophæves, hvis de medlemsstater, hvor denne tilladelse består, giver deres samtykke. Anvendes der rent faktisk tilsætningsstoffer, antages der at foreligge en teknisk nødvendighed. På grund af forskellene mellem medlemsstaterne (f.eks. klima eller produktionsmåde) kan anvendelsen af et bestemt tilsætningsstof i et levnedsmiddel være nødvendig i én medlemsstat og ikke i en anden. ØSU insisterer over for Kommissionen på, at det i videst muligt omfang forebygges, at en medlemsstat nu godkender anvendelse af tilsætningsstoffer i levnedsmidler, som den ikke tidligere har anset for nødvendige. Dette kan opnås ved, at Kommissionen giver en nøjagtig beskrivelse af de produkter inden for en levnedsmiddelkategori, som må indeholde et bestemt tilsætningsstof.

4.3.1.1. ØSU anser det derfor for positivt, at Kommissionen allerede for en række produkter har fulgt en sådan fremgangsmåde. Især da anvendelsen af tilsætningsstoffer kan ændre basislevnedsmidlers identitet, anser ØSU det for vigtigt, at der fastsættes omhyggelige bestemmelser på dette punkt.

4.3.1.2. En anden fremgangsmåde, som ØSU anmoder Kommissionen om at overveje, består i at vedtage en mere restriktiv tilladelsespolitik og give medlemsstater, der ikke kan overholde den, en overgangsperiode på fem år. ØSU hører gerne fra Kommissionen, om dette er muligt i nogle tilfælde. ØSU gør opmærksom på, at artikel 8 om en revision af direktivet inter sicer herom.

4.3.2. Forslagene i bilag III er i en række tilfælde baseret på eksisterende tilladelser i en enkelt eller nogle få medlemsstater. ØSU anmoder Kommissionen om i disse tilfælde at beskrive kategorien således, at den kun omfatter produkter, som også ifølge de eksisterende nationale lovgivninger må indeholde det pågældende tilsætningsstof. ØSU anmoder derfor Kommissionen om at give en mere nøjagtig beskrivelse af følgende kategorier:

- Kødprodukter, varmebehandlede, saltede eller tørrede, udelukkende overfladebehandling, for så vidt angår sorbinsyre
- Varmebehandlet, fermenteret mælk, for så vidt angår sorbinsyre
- Desserter på basis af mejeriprodukter, for så vidt angår sorbinsyre og benzoesyre
- Færdigpakket, skiveskåret brød og rugbrød, for så vidt angår sorbinsyre.

4.3.3. ØSU konstaterer, at Kommissionens forslag, hvad angår vin, begrænser sig til en henvisning til det pågældende vertikale direktiv. ØSU er af den opfattelse, at de tilladte maksimumværdier for svovldioxid i vin skal fastsættes i dette horisontale direktiv om tilsætningsstoffer.

4.3.4. ØSU anmoder Kommissionen om at begrænse godkendelsen af nisin i ost til typer, hvor det er en

teknisk nødvendighed. I denne forbindelse henviser ØSU til, at det i en række medlemsstater ikke er tilladt at anvende nisin i almindelig ost. ØSU har ingen indvendinger mod anvendelse af nisin i smelteost.

4.3.5. ØSU foreslår, at de tilladte maksimumværdier for butylhydroxyanisol (BHA) og butylhydroxytoluen (BHT) i alle tilfælde udtrykkes i forhold til fedtmængden i levnedsmidlet. ØSU anmoder endvidere om undersøgelser af, om det er muligt efter en overgangsperiode at begrænse anvendelsen af disse stoffer, som kun er accepteret i et begrænset antal medlemsstater.

4.4. Bilag IV

4.4.1. Phosphater i steriliseret og UHT-mælk har især til formål at kompensere for råvarens varierende kvalitet. ØSU foreslår, at der gives de medlemsstater, hvor det er nødvendigt at anvende dette tilsætningsstof i mælkeprodukter, en overgangsperiode på fem år til at forbedre råvarens kvalitet.

4.4.2. Polyphosphater har den egenskab, at de fastholder vand, f.eks. i kødprodukter. ØSU anmoder Kommissionen om kritisk at revidere anvendelsen af disse stoffer i kategorien »andre forarbejdede levnedsmidler«.

4.4.3. ØSU foreslår at begrænse anvendelsen af EDTA i kategorien grønsager til hvide grønsager.

4.4.4. Hvad angår carrageenan, anmoder ØSU om en specifikation af kategorien »andre levnedsmidler«.

4.4.5. Indtagelse af sorbitol og en række lignende stoffer selv i så små mængder som 20 g kan ifølge Den Videnskabelige Komité give problemer hos personer, der er følsomme heroverfor. Derfor er anvendelsen af dette stof reguleret i en række medlemsstater. ØSU anmoder Kommissionen om nærmere at specificere anvendelsen af dette stof til andre formål end som sødemiddel, da anvendelsen som fyldmiddel kan føre til optagelse af betydelige mængder.

4.4.6. ØSU foreslår, at tilladelsen til at anvende sødestoffer i mængder, hvor der er tale om en sødende effekt, reguleres i direktivet om sødestoffer. Efter ØSU's mening hører godkendelsen af den foreslåede mængde Neohesperidin-DC derfor hjemme i direktivet om sødestoffer.

4.5. Bilag V og VI

4.5.1. ØSU glæder sig over den restriktive holdning, der præger bestemmelserne om tilsætningsstoffer til modernælkserstatninger, mælkeblandinger og vegetabiliske blandinger til spædbørn og småbørn samt overgangskost.

Bryssel, den 24. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om den økonomiske årsberetning 1993

(93/C 108/08)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 18. februar 1993 under henvisning til Rådets beslutning 90/141/EØF af 12. marts 1990 om gennemførelse af gradvis konvergens i den økonomiske politik og de økonomiske resultater i første etape hen imod Den økonomiske og monetære Union, særlig artikel 4, at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om Den økonomiske årsberetning for 1993.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for økonomiske, finansielle og monetære spørgsmål, som udpegede Vasco Cal til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 9. februar 1993.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling af 24. og 25. februar 1993, mødet den 24. februar 1993, følgende udtalelse.

1. Introduktion

1.1. Kommissionen vedtog sin økonomiske årsberetning om den økonomiske situation i EF den 3. februar 1993. Rådsformandskabets ønske om, at ØSU's udtalelse skulle foreligge inden udgangen af februar måned, lettede selvsagt ikke tilrettelæggelsen af arbejdet og forberedelsen af udtalelsen.

De omfattende, presserende problemer, årsberetningen blotlægger, er imidlertid i sig selv en tilstrækkelig grund til, at ØSU bestræbte sig på at fremsætte sin udtalelse rettidigt.

ØSU udarbejder desuden en udtalelse om initiativet vedrørende »Vækst og beskæftigelse«.

1.2. Formandskabets konklusioner fra det europæiske topmøde i Edinburgh, indeholder en »Erklæring om fremme af et økonomisk opsving i Europa«. Den fulde gennemførelse af denne erklæring vil ifølge Det Europæiske Råd »bidrage til at (...) styrke forudsætningerne for økonomisk vækst og virke beskæftigelsesfremmende«.

1.2.1. Som øjeblikkelige foranstaltninger ud over styrkelsen af de multilaterale overvågningsmekanismer nævnes i topmødeerklæringen oprettelsen af en ny midlertidig EIB-lånefacilitet på 5 milliarder ECU til fremme af finansieringen af infrastrukturprojekter, navnlig i forbindelse med transeuropæiske net, og etableringen af en europæisk investeringsfond med en kapital på 2 milliarder ECU (til sammenligning andrager de samlede årlige investeringer i EF 1 000 milliarder ECU).

2. Kommissionens analyse af den økonomiske situation i Fællesskabet, årsagerne hertil samt fremtidsudsigterne

2.1. Kommissionen anfører i sin økonomiske årsberetning, at der på kørt sigt ikke er mulighed for at

ændre den økonomiske udvikling, men at EF på mellem-lang sigt skulle kunne genfinde sit vækstpotentiale på ca. 3 % om året.

2.2. De makroøkonomiske fremskrivninger i årsberetningen kan ikke længere skjule, hvor alvorlig den økonomiske situation i EF er.

2.2.1. Efter en periode med en vækst i EF's BNP på over 3 % årligt i 1990, viser det sig i modsætning til, hvad man havde ventet og forudsagt, at væksten i EF's BNP i perioden 1991-1993 vil falde så meget, at den for de tre år betragtet under ét vil svare til væksten i blot et af de forudgående tre år.

2.2.2. Hvad angår væksten i de faste bruttoinvesteringer, lå denne i EF, efter at have været oppe på 7 % årligt i perioden 1987-1989, på 3,8 % i 1990, på 0,5 % i 1991 og 1 % i 1992, og det forudses nu, at væksten i investeringerne i 1993 bliver negativ (-0,5 %). Udviklingen i investeringerne i materiel var endnu mere negativ.

2.2.3. Inflationstakten har i gennemsnit for EF siden 1989 vedholdende ligget på ca. 5 % årligt (deflatoren for det private forbrug har siden 1989 ligget på 4,9 %, 4,5 %, 5,3 % og 4,6 %, og man forudser ligeledes en prisstigningstakt på 4,6 % for 1993). Sammenligningsvis faldt inflationen i USA fra 5 % i 1989-1990 til ca. 3 % i 1992-1993, og i Japan har inflationen holdt sig inden for 2-3 % årligt.

2.2.4. Hvad angår EF's udenrigshandel, er det det faldende overskud på den tyske handelsbalance siden 1989, der har været den primære årsag til EF's stigende handelsunderskud.

2.2.4.1. Betalingsbalancen i procent af BNP bevægede sig fra ligevægt i 1989 til et underskud på 0,3 % i 1989, 1 % i 1991 og 1992, og underskuddet forventes i 1993 ligeledes at ligge på 1 %.

2.2.5. Medlemsstaternes budgetstilling bevægede sig fortsat længere væk fra målværdierne i protokollen til

Maastricht-traktaten: den offentlige sektors finansieringsbehov i EF betragtet under ét udtrykt som en procent af BNP var i 1989 på 2,9%, men steg i 1990 til 4,1%, 4,6% i 1991 og 5,3% i 1992, og for 1993 ventes finansieringsbehovet at ligge på 5,75%.

2.2.6. Den samlede beskæftigelse i EF steg 1,5% i 1989-1990, hvilket bragte ledigheden i EF ned på 8,3% i slutningen af 1990. Men herefter vendte tendensen, med en stigning i beskæftigelsen på kun 0,1% i 1991 og dernæst et fald på 0,5% i 1992; for 1993 ventes en beskæftigelsesnedgang på 0,8%, hvilket er ensbetydende med en ledighedsprocent på 11 eller ca. 15 millioner arbejdsledige.

2.2.6.1. Kapacitetsudnyttelsen i fremstillingssektoren, som lå på ca. 85% i 1990, faldt i 1991 til 82% og i 1992 til under 80%.

2.2.7. Stigningstakten i reallønnen pr. beskæftiget (deflateret med forbrugerprisindekset) androg 2,8% i 1990, men faldt til 1,8% i 1991 og til 1,3% i 1992, og der ventes en stigningstakt omkring nul i 1993.

2.2.7.1. Rentabiliteten er steget kontinuerligt indtil 1990-1991 og nærmer sig de historisk høje niveauer i perioden 1961-1973.

2.3. De af Kommissionen anførte grunde til denne negative konjunkturudvikling de seneste år og de mange fejlslagne prognoser er:

2.3.1. Økonomiens cykliske bevægelser: efter en periode med usædvanlig kraftig vækst i 1988-1989, som overskred vækstpotentialet og førte til et stærkt inflationspres, som det blev nødvendigt at imødegå (dels på lønsiden, dels på budgetsiden) med en stram pengepolitik fra 1989-1990.

2.3.2. Udviklingen i USA's økonomi (en vækst i BNP på 0,7% i 1990 og et fald i BNP på 1,3% i 1992) og Japans økonomi (hvor væksten faldt til 5,2% i 1990, til 4,4% i 1991 og 1,5% i 1992) samt dollarkursen har medført vanskeligheder for EF's eksportører.

2.3.3. Foreningen af de to Tysklande, som i en første fase stimulerede hjemmemarkedsefterspørgslen (5% årligt i 1990-1991), men senere førte til uligevægt (højere inflation end sædvanligt, budgetunderskud på omkring 3,5% af BNP — og her ses der bort fra faktorer, som hidtil er holdt uden for budgettet, men som vil blive inkorporeret heri fra 1995).

2.3.4. Spekulationsbølgen på valutamarkedene, som startede i sommeren 1992 og førte til, at pundet og liren udtrådte af valutakursmekanismen, og at de mest udsatte valutaer er blevet devalueret (peseta, escudo, irske pund).

2.3.5. Den politiske situation i EF efter den danske og den franske folkeafstemning forværredes i alle medlemsstater og skabte en følelse af usikkerhed om de videre perspektiver for Politiske Union og Den økonomiske og monetære Union.

2.3.6. Den kombinerede effekt af ovennævnte faktorer har siden 1989 været et konstant fald i indikatorerne for forbrugernes og virksomhedernes tillid, som ultimo 1992 var på deres laveste niveau nogensinde.

2.4. De økonomiske udsigter for 1993, som Kommissionen lægger frem, er ikke særligt opmuntrende. Der synes ikke at være noget alternativ til den hidtil førte politik, ligesom det synes nødvendigt at fortsætte med den samme økonomiske og finansielle politik.

2.4.1. Med hensyn til Maastricht-traktatens sæt af betingelser forekommer det nødvendigt at understrege medlemsstaternes forpligtelse til at nå de mål, der er formuleret i relation til nominal konvergens, således at der kan skabes grundlag for et kommende sundt økonomisk opsving, og virksomhedernes og forbrugernes tillid kan genskabes.

2.4.2. Inflationspres, budgetkonsolidering og løntilbageholdenhed, navnlig i den offentlige sektor, er efter Kommissionens opfattelse fortsat hovedproblemerne på kørt sigt, og eventuelle afvigelser fra de formulerede mål kan underminere betingelserne for, at EF fra 1995-1996 atter kommer op på en højere vækstrate.

3. Bemærkninger til den økonomiske situation og de nødvendige foranstaltninger

3.1. Maastricht-traktatens kriterier for nominal konvergens må opfattes som mellemfristede kriterier rettet mod tilvejebringelsen af ikke-inflationære vækstbetingelser og oprettelsen af ØMU. Kriterierne må nu bygges ud med en målsætning om en kraftigere realvækst; i modsat fald vil den forværrede økonomiske situation og stigende ledighed forringe mulighederne for at nå målene om økonomisk og social samhørighed og gradvis forbedring af levestandarden, som disse er indskrevet i Traktatens artikel 2.

3.2. Stats- og regeringschefernes initiativ vedrørende vækst og beskæftigelse var positivt: det er udtryk for en anerkendelse af den alvorlige situation og dens konsekvenser for ledigheden og giver vækst og jobskabelse topprioritet i EF's politik.

3.2.1. På baggrund af den alvorlige økonomiske situation havde man dog nok ventet hurtigere og mere effektive beslutninger, så offentligheden havde mærket gennemslagskraften af EF's initiativer.

3.3. Initiativet bør følges op af en koordinering med EF's partnere i det internationale økonomiske sam-

kvem, så man undgår inflationspres og samtidigt sikrer gunstige ydre rammebetingelser for EF's vækststrategi.

3.4. Vækst- og beskæftigelsesstrategien må ikke svækkes af restriktiv budgetpolitik, som kan have en negativ effekt på væksten. Uden at slække på bestræbelserne henimod nominel konvergens på mellemlang sigt bør der imidlertid gøres en hurtig indsats for at genskabe væksten.

3.4.1. En lavere inflationstakt er en nødvendighed især på baggrund af den internationale konkurrence-kontekst, EF befinder sig i, således at EF genvinder sin konkurrencemæssige stilling på internationalt plan.

3.5. Koordinationen i EF-regi må førstærkes, og de økonomisk-politiske tiltag, der gennemføres af medlemsstaterne som led i vækst- og beskæftigelsesinitiativet, må koordineres og indberettes på EF-planen, og ikke blot være dikteret af egne interne omstændigheder.

3.6. Modsætningsforholdet mellem indre målsætninger og ydre målsætninger i forskellige europæiske landes økonomiske politik bør afklares og elimineres hurtigst muligt, specielt hvor der er tale om problemer med hensyn til fastholdelse af valutapariteten, konkurrenceevneforringelse samt budgetunderskud og statsgæld.

3.6.1. ØSU slår til lyd for en fornyet fælles, koordineret og rettidig forpligtende indsats fra alle medlemsstaters side i relation til valutakurserne.

3.7. Realrenten, specielt den korte rente, er på et af sine højeste niveauer nøgensinde i de industrialiserede lande. OECD anfører da også i sin seneste årsberetning (december 1992), at det høje renteniveau i Europa har bremsset væksten.

På trods af et fald i inflationstakterne i de fleste lande, som har medført en nedsættelse af rentesatserne for indlån, har udlånsrentesatserne ikke fulgt samme tendens.

3.7.1. Der må imidlertid som altid skelnes mellem den korte rente, som påvirkes direkte af centralbankens aktiviteter, og den lange rente, som i væsentlig grad bestemmes af forholdet opsparring/investeringer og frem for alt af inflationsforventningerne.

3.7.2. I f.eks. Tyskland ligger den lange udlånsrente i øjeblikket 0,3 procentpoint under den amerikanske,

medens spændet i den korte udlånsrente er på 5,3 procentpoint i Tysklands disfavør.

Man må håbe, at den beslutning om at sænke lombardsatsen og diskontosatsen med henholdsvis 0,5 og 0,25 procentpoint, som Bundesbank traf for ganske nyligt, vil udløse et generelt fald i prisen på penge i Europa.

3.7.3. Netop en rentenedsættelse vil kunne skabe forudsætningerne for vækst i investeringerne og i det private forbrug og for en reduktion i den offentlige gæld.

3.7.4. Da gennemsnitsrenten på gælden er højere end den nominelle vækst i BNP (som er sammensat af en mængde- og en priskomponent, der begge udviser en klart faldende tendens), er der opstået en »sneboldeffekt«, som har forværret gældsætningen på trods af den konstaterede forbedring af de primære budgetsaldi i de lande, der bestræber sig på at styrke budgetdisciplinen.

3.8. I mange OECD-lande har de finansielle institutioner i de seneste år givet forrang til lån til fast ejendom, idet anlægsaktiver forekom at give god sikkerhed for lånene.

3.8.1. Den skærpede konkurrence og et ofte utilstrækkeligt tilsyn med kreditinstitutterne førte til uforholdsmæssigt store stigninger i ejendomspriserne, hvilket efter kreditsektorens opfattelse repræsenterede en styrkelse af sikkerheden.

3.8.2. Det senere prisdyk på ejendomsmarkedet forplantede sig til en række lande og førte til konkurser, som nødvendiggjorde indsprøjtning af massive offentlige midler og generelt satte spørgsmålstegn ved disse aktivers pålidelighed.

3.8.3. Denne alvorlige situation har afgørende konsekvenser — som må undersøges til bunds — for rytmen i det økonomiske opsving, som under alle omstændigheder synes klart mere tøvende og svagere end i lignende tidligere perioder.

3.8.4. Med den nuværende gældsætning, i såvel husholdningerne, erhvervslivet og den offentlige sektor, vil en nedsættelse af rentesatserne ikke i sig selv være tilstrækkelig til at sikre en øget økonomisk dynamik. Derfor er der også behov for foranstaltninger rettet mod en mere effektiv, produktiv anvendelse af kapitalen, som indebærer øget långivning til erhvervsinvesteringer i stedet for til f.eks. ejendomsspekulation.

3.9. Infrastrukturinvesteringerne, især i transeuropæiske net inden for transport-, energi- og telekommunikationssektoren, er med tilføjelsen af et nyt afsnit i Traktaten, lagt ind under EF's beføjelser for at sikre, at det indre marked giver de fulde, tiltænkte fordele.

3.9.1. De forberedende arbejder forud for igangsættelsen af projekter, som i mange tilfælde allerede ligger klar, bør fremskyndes, og medlemsstaterne eller EF-

institutionerne bør allerede nu meddele, hvilke projekter der bør igangsættes tidligere end planlagt.

3.9.2. Samhørighedsfonden bør ligeledes gøres operationel hurtigst muligt.

3.9.3. Ud over disse beslutningers direkte virkninger på en sektor, som er hårdt ramt af den nuværende krise, vil en fremskyndelse af planlagte foranstaltninger ligeledes være et udtryk for, at man sætter kræfterne ind på og tror på det økonomiske opsving.

3.10 De makroøkonomiske virkninger af Edinburgh-topmødets beslutninger vedrørende finansieringen af EF frem til 1999, inklusive forøgelsen af strukturfondsmidlerne, er end ikke behandlet i Kommissionens årsberetning, men burde medtages blandt faktorer, der begunstiger et opsving.

3.10.1. Skønt den vedtagne fremtidige finansiering af EF ligger under Kommissionens oprindelige forslag, blev løftet over EF's egne indtægter hævet, ligesom strukturmidlerne blev styrket betydeligt, og stigningen i udgiftsområderne interne politikker og foranstaltninger over for tredjelande, navnlig landene i Øst- og Central-europa, blev sikret.

3.10.2. EF-budgettet stiger fra ca. 70 milliarder ECU i 1993 til henved 84 milliarder ECU i 1999, hvoraf ca. 30 milliarder ECU vil være forbeholdt strukturforanstaltninger.

3.10.3. Disse transfereringers omfattende direkte og indirekte virkninger for modtagerlandene vil, kombineret med stigningen i efterspørgslen hos leverandører fra andre medlemsstater, givetvis bidrage betydeligt til at skabe et tillidsklima, så meget desto mere som eksistensen af en flerårig ramme vil fjerne den usikkerhed, der ligger i årlige budgetter.

3.11. Arbejdsmarkedsparternes rolle og deres bidrag til at bringe EF ud af den nuværende krise har været et tilbagevendende tema i EF's tekster, siden man konstaterede, at den økonomiske situation havde udviklet sig langt værre end ventet.

3.11.1. Det forventes af arbejdsmarkedets parter, at de sikrer løntilbageholdenhed, der opfattes som en betingelse for finansiel stabilitet, og at de accepterer et fleksibelt arbejdsmarked, som fremmer ansættelsen af nye arbejdstagere. For så vidt angår lønudviklingen præciserer Kommissionen videre, at stigningstakten i reallønningerne bør ligge på halvdelen af produktivitetstigningen. Den anden halvdel bør tjene til at øge rentabiliteten.

3.11.2. De krav, som arbejdsmarkedets parter på deres side har fremsat over for EF's beslutningstagende instanser, krav som navnlig baserer sig på erklæringen af 3. juli 1992 vedtaget som led i den sociale dialog i EF, navnlig om en mere dynamisk økonomisk politik, et lavere renteniveau, øgede investeringer, stabil pengeværdi og varige arbejdspladser, har ikke vundet gehør i samme omfang.

3.11.3. En øget inddragelse af arbejdstagerne i virksomhedens liv, navnlig på områder som forbedring af arbejdsmetoder og introduktion af ny teknologi og innovationer i produktionsprocessen, er væsentlig for en genoprettelse og styrkelse af den europæiske økonomis konkurrenceevne på lang sigt. Den forsinkede modernisering af forholdene på arbejdsmarkedet i visse europæiske lande er en af forklaringerne på den store mangel på specialiseret arbejdskraft og på virksomhedernes udækkede arbejdskraftsbehov trods høj ledighed (en anden vigtig grund er manglerne ved erhvervsuddannelsessystemet, som ikke er orienteret tilstrækkeligt mod virksomhedernes reelle behov).

Bryssel, den 24. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 77/93/EØF om foranstaltninger mod indslæbning i medlemsstaterne af skadegørere på planter eller planteprodukter og mod deres spredning inden for Fællesskabet og af direktiv 91/683/EØF om ændring af direktiv 77/93/EØF⁽¹⁾

(93/C 108/09)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 7. januar 1993 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det økonomiske og sociale Udvalg besluttede at overdrage det forberedende arbejde til Kenneth Gardner som hovedordfører.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling, mødet den 24. februar 1993, følgende udtalelse enstemmigt.

Det er nødvendigt at udsætte direktivets iværksættelsesdato et halvt år, fordi de nødvendige beslutninger ikke er taget tids nok, til at den oprindelige dato kan overholdes.

Det økonomiske og sociale Udvalg godkender derfor forslaget.

Bryssel, den 24 februari 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

⁽¹⁾ EFT nr. C 15 af 21. 1. 1993, s. 3.

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om indførelse af en kontrolordning under den fælles fiskeripolitik⁽¹⁾

(93/C 108/10)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 21. oktober 1992 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for landbrug og fiskeri, som udpegede Michael Strauss til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. februar 1993.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling af 24. og 25. februar 1993, mødet den 24. februar 1993, følgende udtalelse med 67 stemmer for, 5 imod og 5 hverken for eller imod.

1. Generelle bemærkninger

1.1. ØSU støtter målsætningen i Kommissionens forslag. For at sikre en generel overholdelse af kontrolbestemmelserne for den fælles fiskeripolitik (CFP) er det imidlertid nødvendigt, at Fællesskabet inddrages i langt højere grad end foreslået.

1.2. Overholdelsen af fiskeripolitikens bestemmelser lader meget tilbage at ønske. Uden fiskeriindustriens og medlemsstaternes accept vil politikken ikke lykkes. Fiskerne må føle sig overbeviste om, at restriktionerne gennemføres i lige høj grad i de forskellige dele af Fællesskabet, hvilket vil sige, at der må være en ensartet fremgangsmåde. Så længe der er betydelige forskelle i gennemførelsesmetoderne, vil fiskerne uvægerligt føle, at andre medlemslandes fiskere får en lempeligere behandling.

1.2.1. I øjeblikket er det ikke alle medlemsstater, der er lige hurtige til at sikre, at reglerne overholdes.

1.3. Kommissionen bør af begge disse årsager tage sit forslag op til fornyet overvejelse. I stedet for blot at kræve, at medlemsstaterne iværksætter passende foranstaltninger, der skal sikre, at systemet fungerer effektivt, bør der i form af en rammelovgivning indføres strenge og effektive bestemmelser, som er ens for hele EF.

1.4. Overvågningen af fiskeripolitikken er afhængig af, at fiskeriinspektoraterne er tilstrækkeligt udstyret. De nuværende inspektorater er sørgeligt utilstrækkelige i teknisk henseende i forhold til den overvågning, de skal udføre. Størrelsen af de nationale fiskeriinspektorater står slet ikke i forhold til størrelsen af fiskerflåderne eller de områder, der skal patruljeres.

1.5. Ifølge forslaget er medlemsstaterne forpligtede til at stille tilstrækkelige midler til rådighed for deres inspektorater. Dette krav er for det første for vagt, og for det andet kan det ikke i øjeblikket gennemføres. Kommissionen bør opstille regler for forholdet mellem antal inspektorer/antal fartøjer og have beføjelse til at sikre, at dette antal opretholdes, om nødvendigt ved hjælp af EF-midler. Der bør kunne ydes tilskud til kontrol både på havet og på land.

1.6. Det er også nødvendigt at styrke Kommissionens interventionsbeføjelser gennem en forøgelse af antallet af inspektionshold og en klarere definition af deres opgaver, så de kan sikre en effektiv overvågning og gennemførelse af fiskeripolitikens bestemmelser.

1.7. Inspektionen af fangster og landinger kan kun dække en del af de fisk, som fanges i EF-farvande. ØSU støtter derfor forslagene i artikel 12, som giver myndighederne mulighed for at undersøge fangsternes oprindelse under disses transport efter den første landing.

1.8. Udgifterne til overvågning og gennemførelse af fiskeripolitikken vil være høje i forhold til værdien af de landede fisk. Dette bør imidlertid accepteres i betragtning af den betydning, det har for fiskere og forbrugere, at fiskebestanden bevares.

1.9. De nationale fiskeriinspektorater må fortsat være ansvarlige for den direkte gennemførelse og overvågning af fiskeripolitikken, men EF må spille en meget større rolle end foreslået. ØSU støtter det synspunkt, at Kommissionens fiskeriinspektorat ikke længere behøver give noget varsel forud for dets inspektionsbesøg.

2. Særlige bemærkninger

Artikel 1, stk. 2

2.1. Se under generelle bemærkninger.

⁽¹⁾ EFT nr. C 280 af 29. 10. 1992, s. 5.

Artikel 1, stk. 3

2.2. Der er også behov for at overvåge tredjelandes fartøjer, som fisker i nærheden af EF's fiskerigrænse på 200 sømil, for at sikre, at disse fartøjer ikke foretager supplerende fangster inden for Fællesskabets højhedsområde. Dette vil kræve koordineret international kontrol. Kommissionen bør undersøge mulighederne for at indgå kontrolaftaler med de pågældende tredjelande.

Afsnit I

Artikel 2, stk. 2

2.3. Meddelelse om bevægelser og fangster, der beholdes om bord på tredjelandes fartøjer, bør også gives til myndighederne i det pågældende medlemsland, så eventuelle inspektioner af fartøjerne kan foretages hurtigt og effektivt.

Artikel 2, stk. 4

2.4. Medlemsstaterne bør også samordne deres overvågningsaktiviteter med tredjelandes inspektorater for at sikre, at alle fartøjer, som er aktive på det åbne hav, overholder de bestemmelser, som gælder for fiskeri i disse farvande.

Artikel 3, stk. 1

2.5. Både fiskeriindustrien og visse medlemslande er stadig skeptiske over for installationen af et system til løbende positionsbestemmelse. Hvis systemet imidlertid viser sig at være praktisk gennemførligt, bør det installeres på ethvert fartøj, hvor satellitovervågning anses for nødvendig. Det er vigtigt, at territorialgrænser, kasser samt bevægelser mellem ICES-områder overvåges.

2.5.1. Satellitkontrollen skal supplere andre former for overvågning. Det anføres, at satellitovervågning i høj grad vil øge de øvrige kontrolmetoders effektivitet. Dette understøtter det argument, at udgifterne ved installation og betjening af satellitstyr ikke bør afholdes af skibsredere.

Artikel 3, stk. 4

2.6. De af medlemsstaterne anvendte datamater bør være indbyrdes compatible. For at sikre og fremme samordning mellem de forskellige inspektorater, bør de hver især have adgang til hinandens satellitovervågningsdata.

Afsnit II

Artikel 6, stk. 5

2.7. De i stk. 1-4 nævnte krav om logbogføring bør i princippet gælde alle fiskerifartøjer. Sammenligning af

logbogen med fysiske inspektioner til søs og faktiske landinger udgør en integrerende del af kontrollen med overholdelsen af fiskeripolitikken.

Artikel 7, stk. 1

2.8. Selv om der må gives et vist varsel, er det ikke rimeligt, at et fartøj, som fører en anden medlemsstats flag, 6 timer i forvejen skal informere havnemyndighederne om landingsstederne og ankomsttidspunktet. Fartøjerne bør kunne lande deres fangster spontant i den havn, hvor den bedste fortjeneste kan opnås.

Artikel 7, stk. 3

2.9. For at opnå tilstrækkelig kontrol over fiskeresourcerne bør alle skibsførere i princippet skulle indgive de nævnte opgørelser. Det kan imidlertid være nødvendigt at undtage førerne af meget små fartøjer i bestemte regioner i Fællesskabet fra en sådan forpligtelse.

Artikel 7, stk. 7

2.10. Bestemmelserne bør kun gælde forkerte opgørelser, som skyldes forsætlig og grov misbrug.

Artikel 10, stk. 2

2.12. For at sikre den størst mulige effektivitet, bør føreren af modtagerfartøjet kun være forpligtet til at give de pågældende informationer umiddelbart for ankomsten til havnen.

Artikel 13

2.13. Medlemsstaterne bør ikke kunne kræve, at den første markedsføring sker ved offentlig auktion. Selv om dette kan gøre kontrollen lettere, kan det også føre til konkurrenceforvriddning og stride mod mere moderne og effektive markedsføringsmetoder, især kontraktfiskeri.

Afsnit III

Artikel 20

2.14. Bestemmelsen om begrænsning af nettene til én maskestørrelse vil reducere fartøjernes mobilitet inden for ICES-zonerne og nedsætte deres evne til at fiske forskellige arter på samme togt. Inden sådanne generelle begrænsninger indføres, bør Kommissionen undersøge, om det ville være hensigtsmæssigt at indføre undtagelsesbestemmelser for specifikke operationer og fremsætte alternative forslag vedrørende stuvning, forudsat, selvfølgelig, at der kan opnås sikkerhed for, at dette ikke kan føre til misbrug.

Artikel 23, stk. 1

2.15. Det bør ikke være nødvendigt for førere af fartøjer med satellitovervågningsudstyr at meddele myndighederne de oplysninger, som er nævnt i dette afsnit.

Artikel 28, stk. 1

2.16. Kontrol af motorkraften kan kun gennemføres, hvis der eksisterer en brugbar definition af dette begreb.

Dette vil gøre det nødvendigt at udøve kontrol ikke blot over fiskerne, men også over motorfabrikanterne for at sikre, at opgørelserne svarer til virkeligheden.

Artikel 32

2.17. Den foreslåede liste over sanktioner forekommer rimelig.

Bryssel, den 24. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

BILAG 1

til Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse

Følgende tilstedeværende eller repræsenterede medlemmer stemte for ØSU's udtalelse:

ARENA, ATAÍDE FERREIRA, BELTRAMI, BREDIMA SAVOPOULOU, BRIESCH, Vasco CAL, CARROLL, CHEVALIER, CHRISTIE, CUNHA, van DAM, van DIJK, DONCK, DOUVIS, DRAIJER, DRILLEAUD, ELSTNER, ENGELEN KEFER, ETTY, FLUM, GARDNER, GEUENICH, GIACOMELLI, GIATRAS, HILKENS, JENKINS, de KNEGT, LAUR, LITTLE, LIVERANI, LYONS, MADDOCKS, McGARRY, MERCIER, MEYER-HORN, MOBBS, MORIZE, MORRIS, NIERHAUS, OVIDE ETIENNE, PANERO FLOREZ, PARDON, PEARSON, PERRIN PELLETIER, PETERSEN, POMPEN, PRICOLO, PROUMENS, RÉA, SANTIAGO, SANTOS, SAUWENS, SCHMITZ, SCHNIEDERS, von SCHWERIN, SEQUEIRA, SILVA, SMITH, SOLARI, STECHER NAVARRA, STOKKERS, STRAUSS, TESORO OLIVER, TUKKER, VANDERMEEREN, WICK, ZUFIAUR NARVAIZA.

Følgende tilstedeværende eller repræsenterede medlemmer stemte imod ØSU's udtalelse:

CEBALLO HERRERO, MARGALEF MASIA, MAYAYO BELLO, MUÑIZ GUARDADO, QUEVEDO ROJO.

Følgende tilstedeværende eller repræsenterede medlemmer stemte hverken for eller imod ØSU's udtalelse:

ASPINALL, FORGAS I CABRERA, PASQUALI, RODRIGUEZ DE AZERO Y DEL HOYO, RODRIGUEZ GARCIA-CARO.

BILAG 2

til Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse

Forkastet ændringsforslag

Følgende ændringsforslag, udarbejdet på grundlag af sektionens udtalelse og indgivet i henhold til forretningsordenen, blev forkastet under debatten:

Punkt 1.5

Punktet affattes således:

»ØSU godkender Kommissionens forslag om, at medlemsstaterne skal stille tilstrækkelige midler til rådighed for deres inspektorater«.

Begrundelse

ØSU bør ikke diktere Kommissionen, hvor mange inspektorer der skal være i hvert land.

Afstemningsresultat

For: 21, imod: 45, hverken for eller imod: 5.

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om en særlig støtteordning for traditionelle AVS-leverandører af bananer

(93/C 108/11)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 11. februar 1993 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det økonomiske og sociale Udvalg besluttede at overdrage det forberedende arbejde til Guy Ovide Etienne som hovedordfører.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling, mødet den 25. februar 1993, følgende udtalelse med et stort flertal af stemmer for, 19 imod og 8 hverken for eller imod.

ØSU godkender Kommissionens forslag under forbehold af følgende bemærkninger:

1. Indledning

1.1. Gennemførelsen af en fælles markedsordning for banansektoren indebærer nogle nye forpligtelser, navnlig på kvalitetsområdet, for leverandørerne til EF-markedet.

1.2. Disse bestemmelser kan skabe vanskeligheder for visse traditionelle AVS-producenter og blandt andet de producenter, som i vid udstrækning er afhængige af bananindtægterne.

1.3. Kommissionens forslag har i overensstemmelse med den 4. AVS/EØF-konvention og protokol 5 heri til formål at sikre, at den fælles markedsordning for banansektoren ikke bringer de traditionelle AVS-producenter i en situation, som er ringere end forud for dens gennemførelse.

2. Intern ordning

2.1. Kommissionen ønsker en ordning, som sikrer:

- opretholdelse af de traditionelle AVS-producenters eksport,
- overholdelse af Lomé-aftalerne,
- en harmonisk gennemførelse af den fælles markedsordning for bananer gennem bistand til producenter, som måtte komme i vanskeligheder.

3. Generelle bestemmelser

3.1. Kommissionens bistandsordning indeholder to elementer:

- a) faglig og finansiel bistand;
- b) indkomststøtte.

3.2. Ordningen skal gælde for traditionelle AVS-leverandører.

3.3. Med den faglige bistand skal der opnås kvalitetsforbedringer og bedre markedsføring af produkterne. De traditionelle AVS-leverandører skal navnlig sikres mulighed for hurtigt at kunne tilpasse sig den fælles markedsordnings nye normer.

3.4. Denne bistand vil blive givet til oprettelsen af producentsammenslutninger og programmer med lignende målsætninger.

3.5. Indkomststøtten bliver et supplement til STABEX-mekanismen i de tilfælde, hvor denne ikke i fuldt omfang kompenserer for de traditionelle AVS-leverandørers indkomsttab.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Artikel 5, stk. 2

4.1.1. For at sikre overensstemmelse med STABEX-ordningen er det ifølge ØSU's opfattelse vigtigt, at indkomststøtten ikke sammenkædes med virkningerne af den fælles markedsordning.

4.1.2. Det bør understreges, at indkomststøtten:

- ikke kan overstige det kontingent, som er reserveret traditionelle AVS-lande,
- ikke kan ydes i de tilfælde, hvor prisfald skyldes, at de traditionelle AVS-lande overskrider kontingentet,
- bør have samme varighed som den fælles markedsordning for bananer.

4.2. Artikel 6, stk. 5

4.2.1. ØSU mener ikke, at der bør være tale om en undtagelsesbestemmelse. Forskudsudbetalingerne skal ske regelmæssigt også ud over forordningens første anvendelsesår.

Bryssel, den 25. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om et diversifikations- og udviklingsprogram for visse bananproducerende latinamerikanske lande

(93/C 108/12)

Det økonomiske og sociale Udvalg besluttede den 26. januar 1993 i overensstemmelse med forretningsordenens artikel 20, stk. 4, at udarbejde en udtalelse om det ovennævnte emne.

Det økonomiske og sociale Udvalg besluttede at overdrage det forberedende arbejde til Guy Ovide Etienne som hovedordfører.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling, mødet den 25. februar 1993, følgende udtalelse uden stemmer imod og 8 hverken for eller imod.

ØSU godkender Kommissionens forslag med forbehold af følgende bemærkninger:

1. Indledning

1.1. Kommissionens forslag er en følge af indførelsen af den fælles markedsordning for bananer.

1.2. Forslaget omhandler indførelse af et diversifikationsprogram for bananproducerende latinamerikanske lande.

1.3. Forslaget er en følge af Kommissionens politiske tilsagn om at fremlægge ledsageforanstaltninger til iværksættelsen af den fælles markedsordning for bananer som følge af de risici, de latinamerikanske lande udsættes for, nemlig:

- økonomiske vanskeligheder for de lande, der er stærkt afhængige af bananeksporten,
- en forøgelse af narkotikasmuglingen.

2. Intern ordning

2.1. Målene er følgende:

- at nedsætte de pågældende landes afhængighed af et begrænset antal eksportprodukter, især bananer,
- at udbygge samarbejdet mellem EF og de latinamerikanske lande,
- at afdæmpe de negative virkninger for disse lande af iværksættelsen af den fælles markedsordning for bananer,
- at komme den fælles bananmarkedsordnings indvirkning på narkotikasmuglingen i forkøbet.

2.2. Til opnåelse af disse mål anbefaler Kommissionen produktionsdiversifikation.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Diversifikationsprogrammet skal gælde i fem år.

3.2. Det indgår i samarbejdet mellem EF og de latinamerikanske lande.

3.3. De støtteberettigede foranstaltninger vedrører:

- projekternes gennemførlighed,
- projekternes gennemførelse,
- de materielle midler,
- de menneskelige midler.

3.4. EF's medvirken skal have form af gavebistand, lån på særlige vilkår eller en blanding af begge dele. Til formålet skal der oprettes en særlig budgetpost via en ændring af 1993-budgettet.

3.5. Kommissionen vil under foranstaltningens gennemførelse trække på støtte fra de lokale offentlige eller private organer.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Artikel 4

Til stk. 2 bør føjes støtteberettigede foranstaltninger på markedsføringsstadiet. Der sigtes både til organiseringen af lokale og regionale markeder og erobring af nye eksportmarkeder.

4.2. Da Kommissionen ønsker at mobilisere den lokale opsparring, og da de berørte lande har en stor udlandsgæld, bør der kun ydes lån til foranstaltninger, der er direkte indtægtsskabende.

4.3. På dette grundlag bør man i artikel 7 præcisere arten af de foranstaltninger, der kan gøre krav på 100 % gavebistand.

5. Konklusion

5.1. Hvis programmet skal blive effektivt, er det vigtigt at holde et vågent øje med de reelle diversifikationsmuligheder. Især med afsætningsmuligheder for nye produkter.

Bryssel, den 25. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om den fælles markedsordning for kartofler⁽¹⁾

(93/C 108/13)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 10. december 1992 under henvisning til EØF-traktatens artikel 43 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det økonomiske og sociale Udvalg besluttede at overdrage det forberedende arbejde til Antoon Stokkers som hovedordfører.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling, mødet den 25. februar 1993, følgende udtalelse med et stort flertal af stemmer for, 3 imod og ingen hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. Kartofler er et af de få landbrugsprodukter, som endnu ikke er omfattet af nogen fælles markedsordning.

1.2. EF's medlemsstater har derfor frit kunne anvende deres egne nationale ordninger for kartoffelmarkedet. Dette har de gjort i meget forskelligt omfang.

1.3. Med udsigt til gennemførelsen af det indre marked i 1993 vil en anvendelse af meget forskellige ordninger for kartoffelmarkedet i EF's forskellige medlemsstater efter Kommissionens mening ikke længere kunne opretholdes.

1.4. Kommissionen foreslår derfor at indføre en fælles markedsordning for kartofler, der er baseret på følgende principper:

- den fælles markedsordning må ikke påvirke markedskræfternes frie spil,
- kartoffeldyrkernes markedsstilling bør forbedres,
- der bør være en fælles ordning for samhandel med tredjelande,
- der bør ikke være andre begrænsninger i importen fra tredjelande end anvendelsen af den fælles toldtarif,
- ved en truende førststyrrelse af EF-markedet skal der kunne kræves importlicenser, således at man bedre kan overvåge markedet.

⁽¹⁾ EFT nr. C 333 af 17. 12. 1992, s. 19.

1.5. I Kommissionens forslag er disse principper konkretiseret i følgende foranstaltninger:

- Ydelse af en midlertidig og gradvis aftagende støtte til oprettelsen og driften af producentsammenslutninger, som kan bidrage til at koncentrere udbuddet af friske kartofler.
- Ved import af kartofler og kartoffelprodukter fra tredjelande bør det i princippet være tilstrækkeligt at anvende toldsatsene i den fælles toldtarif.
- Skabelse af muligheden for at kræve importlicenser, hvis importen fra tredjelande forstyrrer eller truer med at forstyrre kartoffelmarkedet.

1.6. De af forslaget følgende udgifter, som skal bæres af EUGFL, Udviklingssektionen, anslås til i alt 1,5 millioner ECU fordelt over 5 budgetår.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU er enig med Kommissionen i, at det i forbindelse med gennemførelsen af det indre marked er ønskeligt at indføre en fælles markedsordning for kartofler, dog på den betingelse, at markedet herigennem stabiliseres bedre end nu. En god afstemning af kartoffelproduktionens kvalitet og størrelse efter markedskravene er af betydning for både kartoffelavlerne, forarbejdningsindustrien og forbrugerne.

2.2. ØSU principgodkender formålet med Kommissionens forslag samt tilslutter sig de principper, hvorpå den foreslåede markedsordning for kartofler er baseret. ØSU udtrykker dog megen betænkelighed ved den minimalistiske måde, hvorpå det foreslås at konkretisere disse principper.

2.3. De foreslåede foranstaltninger — støtte til oprettelse af producentsammenslutninger og indførelse af en importlicensordning — er ikke tilstrækkelige til at sikre hverken den tilstræbte stabilitet på kartoffelmarkedet eller de berørte producenter en rimelig indkomst.

2.3.1. I forhold til dyrkning af andre landbrugsprodukter er kartoffelafgrøder særdeles afhængig af vejret, og udbuddet af kartofler på det interne EF-marked kan således variere fra år til år. Dette afstedkommer udsving i priser og kartoffelareal.

2.3.2. Helt bortset fra importen fra tredjelande er dette svingende interne udbud en permanent trussel mod stabiliteten på EF's marked. De foranstaltninger, Kommissionen nu foreslår, tager ikke tilstrækkelig højde for denne natur- og markedsbetingede labilitet i udbuddet.

2.3.3. I Kommissionens forslag er man ligeledes ikke tilstrækkelig opmærksom på sammenhængen mellem og behovet for ligevægt mellem en markedsordning for kartofler og den nyligt vedtagne reform af den fælles politik for andre landbrugsprodukter.

2.3.4. ØSU frygter, at kartoffeldyrkningen i EF vil blive alvorligt forstyrret af manglen på strukturforanstaltninger for sektoren og af anvendelsen af produktionsbegrænsende foranstaltninger for en række andre vigtige landbrugsprodukter. Markedsstabiliteten vil også herigennem til stadighed være truet.

2.3.5. Den destabiliserende virkning vil blive yderligere forstærket, når de forskellige markedsregulerende foranstaltninger, som stadig anvendes i nogle medlemsstater, indstilles med indførelsen af en EF-politik for kartoffelsektoren.

2.4. Af disse grunde bør Kommissionen undersøge, hvilke af de nugældende strukturforanstaltninger i medlemsstaterne — for så vidt som disse er forenelige med målsætningerne og principperne for det fælles marked — der kan optages i den nye markedsordning for kartofler.

2.5. Under alle omstændigheder bør den foreslåede markedsordning udvides til at omfatte faste EF-omspændende kvalitetsnormer for afsætningen af friske kartofler til forbrugerne.

2.6. Endvidere understreger ØSU, at markedsordningen ligeledes bør omfatte en EF-ordning svarende til bestemmelserne om fremme af afsætningen af skalfrugter [forordning (EØF) nr. 789/89 — artikel 14].

2.6.1. Navnlig vil det være værdifuldt at fremme forbruget gennem oplysningskampagner, udvikling af nye sorter, forsøg med tilpasning til forskellige jordbunds- og klimaforhold.

2.7. Hvad angår handelen med tredjelande, foreslår Kommissionen, at det bør være muligt at kræve importlicenser, hvis importen fra tredjelande og markedstendenserne berettiger hertil.

2.7.1. ØSU mener, at denne foranstaltning ikke er tilstrækkelig til at afværge en truende førstyrrelse af markedet.

2.7.2. For at fremme markedsgennemsigtigheden og styrke overvågningen af markedsudviklingen er det nødvendigt at oprette en permanent »observationspost«, som indsamler og offentliggør statistiske oplysninger om udviklingen på EF's kartoffelmarked og importen fra tredjelande.

2.8. I betragtning af kartoffelsektorens relativt store betydning finder ØSU det på sin plads, at der nedsættes et bredt sammensat rådgivende udvalg, der rådgiver Kommissionen om gennemførelsesforanstaltningerne for en fælles markedsordning.

3. Særlige bemærkninger

Afsnit I

3.1. Der bør i dette afsnit tilføjes en artikel om indførelse af faste EF-omspændende kvalitetsnormer ved afsætning af friske kartofler til forbrugerne. Sådanne normer bør ikke blot gælde for kartofler produceret i EF, men også for indførte kartofler.

Artikel 3

3.2. Denne artikel bør ikke kun vedrøre producenter af friske kartofler, men også producenter af læggekartofler.

Bryssel, den 25. februar 1993.

Artikel 3 — stk. 1, litra a)

3.3. Det kan ikke forventes, at oprettelsen af producentsammenslutninger alene effektivt vil kunne fremme en markedsstabilisering.

Artikel 3 — stk. 3, litra c)

3.4. Kravet, om at producentsammenslutningens økonomiske virksomhed skal være af tilstrækkeligt omfang, er et alt for vagt kriterium. Anvendelsen af dette kriterium må ikke medføre, at mindre producenter i EF's vandområder udelukkes.

Afsnit II

Artikel 5 — stk. 2

3.5. Teksten bør præcisere, at det fremover kun er EF's toldtariffer, der finder anvendelse.

Artikel 6

3.6. På linje med bemærkningen under pkt. 2.7.2 foreslår ØSU nedsat en permanent observationspost, som registrerer og offentliggør oplysninger om udviklingen på EF's kartoffelmarked og importen fra tredjelande.

Afsnit III

Artikel 15

3.7. Forordningens ikrafttrædelsesdato bør ændres.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om gensidig anerkendelse af licenser og andre nationale tilladelser vedrørende teletjenester, herunder indførelse af en EF-telelicens, og oprettelse af et EF-teleudvalg⁽¹⁾

(93/C 108/14)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 21. september 1992 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvises til ØSU's sektion for transport og kommunikation, som udpegede Dame Jocelyn Barrow til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. februar 1993.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling, mødet den 25. februar 1993, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

ØSU godkender i det store og hele forslaget om gensidig anerkendelse, men det er dog ikke helt tilfreds med forslaget affattelse, således som det fremgår af udtalelsen.

2. Resumé af Kommissionens forslag

2.1. Hovedpunkterne i forslaget om gensidig anerkendelse er følgende:

- (i) Kapitel I og II fastlægger direktivets overordnede målsætning, nemlig at tilvejebringe en procedure, som sikrer en fælleseuropæisk tilrådighedsstillelse af tjenester, som en medlemsstat har godkendt.

I kapitel III og IV behandles den gensidige anerkendelse af licenser, først på grundlag af individuelle ansøgninger (kapitel III) og dernæst på grundlag af tjenestekategori (kapitel IV).

- (ii) I kapitel III sikres retten til at anmode om gensidig anerkendelse af alle nationale tilladelser, som omfattes af forslaget, ligesom det henstilles til medlemsstaterne, at de gennemfører procedurer for anvendelsen af denne ret.

Bestemmelserne i dette kapitel fastlægger proceduren for gensidig anerkendelse af de licenser eller andre tilladelser til at stille tjenester til rådighed, som medlemsstaterne har udstedt. Denne procedure omfatter teleoperatørens forelæggelse af en anmodning ledsaget af underbyggende information. Samme kapitel indeholder også bestemmelser om de nationale tilsynsmyndigheders indsigelsesprocedure; hvis en national tilsynsmyndighed fremsætter indsigelse, er der bestemmelser om en forligsprocedure og efterfølgende en procedure for udstedelse af tilladelse og for underretning af medlemsstaterne.

- (iii) Kapitel IV indeholder bestemmelser om en forenklet procedure, når dette er muligt, for anerkendelse på grundlag af tjenestekategori og harmoniserede betingelser.

- (iv) Kapitel V fastlægger proceduren for inddragelse og ændring af licenser, når dette måtte være hensigtsmæssigt.

- (v) Kapitel VI og VII indeholder bestemmelser om et nyt udvalg — EF-teleudvalget — som skal bistå Kommissionen ved gennemførelsen af ovennævnte procedurer, og fastlægger bestemmelser om tavshedspligt med hensyn til oplysninger erhvervet i forbindelse med gennemførelsen af direktivet.

2.2. Det bør bemærkes, at direktivet kun finder anvendelse på nationale tilladelser til at drive tjenester via offentlige net. Det finder ikke anvendelse på nationale tilladelser til at drive mobilradiotjenester og satellittjenester. Disse områder vil Kommissionen behandle særskilt.

3. Forslaget om gensidig anerkendelse af licenser: Overvejelser af praktisk art

3.1. Som anført i punkt 2.1 ovenfor, udpensler Kapitel III proceduren i forbindelse med ansøgning om licenstilladelse og behandlingen af sådanne ansøgninger. Bestemmelserne er imidlertid affattet noget uklart, og den »velafbalancerede og effektivt fungerende procedure«, som er Kommissionens mål, ville være tjent med en mere præcis formulering.

3.2. Kapitel VI i Kommissionens forslag drejer sig om oprettelsen af EF-teleudvalget, som skal bestå af repræsentanter for medlemsstaternes nationale tilsynsmyndigheder og have en repræsentant for Kommissio-

⁽¹⁾ EFT nr. C 248 af 25. 9. 1992, s. 4.

nen som formand. ØSU konstaterer, at udvalget tiltænkes en rent rådgivende funktion. Det vil sikkert ikke være heldigt i alle tilfælde.

3.3. Dette spørgsmål er meget væsentligt. I Rådets afgørelse af 13. juli 1987 fastsættes Kommissionens beføjelser til oprettelse af udvalg samt de beføjelser, der kan tillægges disse.

Kommissionen foreslår, at EF-teleudvalget nedsættes på lignende vilkår som ONP-udvalget. Det foreslås, for så vidt angår dette forslag, specielt som følge af dets lovregulerende karakter, at EF-teleudvalget skal være et forskriftsudvalg i overensstemmelse med de retningslinjer, som er angivet i Rådets afgørelse, nemlig i procedure III(b). Eftersom forslaget ikke indeholder bestemmelser om udvalgets offentlige ansvar, vil et udvalg efter procedure III(b) give Rådet mulighed for at revidere udvalgets beslutninger, når det finder dette hensigtsmæssigt. De krænkede parter kan ganske vist gå til EF-domstolen, men det kan blive en besværlig, kostbar og tidrøvende proces.

3.4. ØSU hæfter sig ved punkt 7 i forslagens »begrundelse« og navnlig ved, at der i forslaget »er taget fuldt hensyn til nærhedsprincippet i og med, at de nationale tilsynsmyndigheder tildeles en vigtig rolle.« Nærhedsprincippet ligger en række medlemsstater særligt på sinde, og ØSU ser med tilfredshed, at der taget hensyn hertil i forslaget.

4. Gensidig anerkendelse

4.1. Artikel 2

(i) Der gives i denne artikel fire definitioner, hvorefter det fastslås, at ONP-direktivets bestemmelser gælder for dette forslag i de tilfælde, hvor dette måtte være relevant. Det betyder imidlertid, at det foreliggende forslag måske har nogle huller. I de tilfælde, hvor begreber ikke er defineret, er det ONP-direktivets definitioner, der er gældende.

(ii) ØSU mener, at denne fremgangsmåde vil give problemer, således som det erkendes af Kommissionen i en anden sammenhæng, der omtales i punkt 4.2 nedenfor. Begrebet »ufravigelige hensyn« anvendes i artikel 13 og i betragtningerne. Selv om begrebet defineres i ONP-direktivets artikel 2, stk. 6, er definitionen formuleret temmelig generelt.

I direktiv 91/263/EØF om medlemsstaternes lovgivning om terminaludstyr og overensstemmelsesundersøgelse (der også er et direktiv om gensidig anerkendelse) anføres mere præcist dette direktivs væsentlige krav (artikel 4). For klarhedens skyld bør der i det foreliggende forslag benyttes en lignende fremgangsmåde, og ØSU mener, at der er behov for en mere rummelig fortolkning af de væsentlige krav end den, der gives i såvel ONP-direktivet som direktiv 91/263/EØF.

4.2. Artikel 2, stk. 1

4.2.1. I relation til punkt 4.1 ovenfor skal ØSU ligeledes udtrykke sin tilfredshed med definitionerne i artikel 2, specielt stk. 1 heri. Med denne definition udelukker man fra EF-teleudvalget repræsentanter fra de medlemsstater, som endnu ikke har gennemført direktiv 90/388/EØF om konkurrence på markedet for teletjenester ved oprettelse af en national tilsynsmyndighed.

4.2.2. ØSU noterer sig, at artikel 2, stk. 2, indeholder en definition på »national tilsynsmyndighed« og specielt en reference til gruppelicenser. Dette vil blive kommenteret i punkt 4.8.

4.3. Artikel 5, stk. 3

(i) Der gennemføres hermed en EF-telelicens,

som ikke er til hinder for, at medlemsstaten kan lade tjenester, der drives på grundlag af en EF-telelicens, underkaste national lovgivning, som ikke specifikt vedrører teletjenester (fremhævelse tilføjet).

Specielt den fremhævede tekst foruroliger ØSU. Man går ud fra, at sigtet med forslaget er mest muligt at begrænse årsagerne til, at operatører hindres i at drive en tjeneste, og at det er møntet på spørgsmål som forbrugerbeskyttelse — specielt databeskyttelse — og regler, så man undgår offentlig forargelse. Artikel 5, stk. 3, må ikke benyttes til på nogen måde at forskelsbehandle operatører fra andre lande.

4.4. Artikel 7

(i) Artikel 7, stk. 2

Både af hensyn til effektivitet og større åbenhed bør stk. 2 ændres derhen, at den nationale tilsynsmyndighed, som gør indsigelse, skal informere den nationale tilsynsmyndighed, som udsteder tilladelsen, om sin indsigelse, samtidig med at Kommissionen informeres.

(ii) Artikel 7, stk. 3

Stk. 3 bør formuleres klarere. Følgende ordlyd foreslås:

Nationale tilsynsmyndigheder, som har meddelt Kommissionen, at de agter at gøre indsigelse på grundlag af stk. 2 og at fastholde denne indsigelse, skal fremsende skriftlig indsigelse ....

4.5. Artikel 9-13

ØSU finder, at de procedurer, der er indeholdt i artikel 9-13, giver anledning til en række overvejelser.

4.5.1. Artikel 9

ØSU finder Kommissionens sigte med disse bestemmelser udmærket, men mener, at navnlig de proceduremæssige spørgsmål i artikel 9 må vies større opmærksomhed. Som nu formuleret kan Kommissionen tænkes at få en myndighedsopgave, som nok ikke har været tilsigtet. En omredigering er nødvendig for at give et klart billede af proceduren.

4.5.2. Artikel 12, stk. 5

Endelig mener ØSU, for så vidt angår artikel 12, at ansøgningsproceduren vil blive kostbar for ansøgeren, som dermed helt urimeligt vil lade sig afskrække. Dette forhold bør der tages hensyn til i forslaget, og der bør overvejes EF-politiske foranstaltninger for små og mellemstore virksomheder.

4.5.3. Artikel 13, stk. 1

(i) Artikel 13, stk. 1, bør omformuleres på en måde, der åbner mulighed for, at begge parter kan foranledige de i artikel 13 omhandlede supplerende bestemmelser indføjet med det formål at fremskynde opnåelsen af et forlig, når begge parter er indstillet herpå. Endvidere bør artikel 13, stk. 1, for at imødegå fejlfortolkninger, affattes således, at det bliver proceduren i artikel 12, der følges, hvis ikke valg har fundet sted.

Artikel 12 ses at skulle tage højde for en sådan situation, men det er ikke tilstrækkeligt klart, som artiklen er affattet. Ordet »kan« bør rettes til »skal«. Det er med andre ord tanken, at forligsproceduren enten skal baseres på artikel 12 eller 13, og at der ikke er tale om nogen anden procedure, som parterne selv måtte iværksætte.

(ii) Forslaget giver i sin nuværende form umiddelbart indtryk af, at det »forligsorgan«, hvorom der er tale i

artikel 12, skal have beføjelse til at indkalde en arbejdsgruppe bestående af mindst to medlemmer af EF-teleudvalget, men intet hindrer, at der kan være tale om medlemmer fra de to nationale tilsynsmyndigheder, som er involveret i tvisten. Det kan give anledning til en interessekonflikt.

(iii) Det er endvidere nødvendigt, at beslutningstagerne offentligt står til regnskab for deres afgørelser, og at forligsproceduren er åben og gennemsæuelig. ØSU tænker specielt på valg af medlemmer til arbejdsgruppen i en given sag og på udpegelsen af eksperter. Behovet for uvildige eksperter understreges. Forligsorganet kan anmode om »ekspertbistand«. Det bør være organets medlemmer, som træffer afgørelse om, hvilke uvildige eksperter de ønsker råd fra.

4.6. Artikel 15

4.6.1. Denne artikel indeholder bestemmelser om en procedure for anerkendelse på grundlag af tjenestekategori. Dette skaber mulighed for en videre udvikling af gruppelicenser. Nogle medlemsstater har indført sådanne licenser, bl.a. Storbritannien, med henblik på en deregulering af teletjenester. ØSU konstaterer, at disse medlemsstater er bange for, at bestemmelserne i artikel 15 kan resultere i en re-regulering. Årsagen er, at operatører, som er underlagt ordninger, hvor licenserne anerkendes på grundlag af tjenestekategori, eller hvor licenser ikke er påkrævet (for eksempel Holland), ikke har mulighed for at drage fordel af gensidig anerkendelse i andre medlemslande, da de ikke kan fremvise en national tilladelse. Det vil i praksis betyde, at den nationale tilsynsmyndighed må indføre en mekanisme, der attesterer, at operatøren opfylder de tjenestekategorikrav, som Kommissionen har offentliggjort, eller med andre ord må man genindføre en tilladelse for nævnte kategori og derefter re-regulere den nationale ordning.

4.6.2. Kommissionen har overtydet ØSU om, at dette ikke er forslagets sigte, og at procedurerne i artikel 15 ikke vil hindre en teleoperatør i at opretholde en eksisterende tjeneste. Sigtet er en harmonisering af licensvilkår og en standardisering af den gensidige anerkendelse af licenser. Kommissionen erkender, at dette måske ikke er fornødent i visse medlemslande, når det drejer sig om bestemte former for service, for eksempel merværdibaserede tjenester eller talekommunikation, som kan anerkendes uden harmonisering.

4.6.3. Forslaget bør ændres således, at det ganske klart fremgår, at det ikke er hensigten at re-regulere tjenester, som stilles til rådighed på grundlag af gruppe-

licenser. Med hensyn til ikke licensomfattede tjenester (for eksempel visse tjenester i Holland), hvor det er meget uklart, hvordan problemet skal løses, bør Kommissionen nærmere overveje, hvad der kan gøres for at sikre, at en regulering af uregulerede tjenester ikke bliver følgen.

4.7. Artikel 16

Med hensyn til »en rimelig afgift« håber man ikke, at den bliver så høj, at (for eksempel) små og mellemstore virksomheder ikke ser sig i stand til at betale den. Hvad der af nogle findes rimeligt, kan være prohibitivt for andre.

Bryssel, den 25. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

4.8. Artikel 22

I artikel 22 fastlægges bestemmelserne om tavshedspligt for oplysninger, der erhverves inden for rammerne af dette forslag. Da der er tale om oplysninger, som økonomisk set er meget følsomme og omtålelige for de involverede parter, må man gå ud fra, at der vil blive benyttet samme bestemmelser om tavshedspligt i forbindelse med dette forslag som i lignende tilfælde, hvor Kommissionens direktorat IV indsamler oplysninger.

5. Tidsplan for gennemførelsen

Så vidt det er blevet oplyst, regner Kommissionen med, at forslaget vedtages i løbet af 1993. ØSU glæder sig over den korte tidsfrist.

Udtalelse om Kommissionens udkast til forslag til Rådets direktiv om fastsættelse af grundlæggende normer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling

(93/C 108/15)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 8. juli 1992 under henvisning til Euratom-traktatens artikel 31 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse udkast til ovennævnte forslag.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for energi, kernekraft og forskning, som udpegede Neville Beale til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 11. februar 1993.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling, mødet den 25. februar 1993, følgende udtalelse enstemmigt.

1. Indledning

1.1. I henhold til kapitel III (sundhedsbeskyttelse) i Euratom-traktaten skal der »i Fællesskabet indføres grundlæggende normer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling« (artikel 30). Endvidere

fastsættes det, at »de grundlæggende normer udarbejdes af Kommissionen efter indstilling fra en gruppe personer udpeget af Det videnskabelige og tekniske Udvalg blandt medlemsstaternes videnskabelige eksperter, især blandt eksperter for offentlig sundhed. Om de således udarbejdede grundlæggende normer indhenter Kommissionen udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg« (artikel 31).

1.2. Ovennævnte citater viser klart, at hovedansvaret for udarbejdelsen af sikkerhedsnormer til beskyttelse mod stråling ligger hos andre EF-organer. Dette er et område, hvor videnskabelig og teknisk ekspertise er altafgørende. De nugældende grundlæggende normer blev indført i 1980⁽¹⁾, og de ændringer, der blev foretaget i 1984⁽²⁾, vedrørte hovedsagelig de tekniske bilag.

1.3. ØSU har fået en del videnskabelige og tekniske råd, som det ønsker at bringe videre til Kommissionen, således at denne kan tage hensyn hertil under sine yderligere forhandlinger med Europa-Parlamentet og Rådet. ØSU ser det som sin hovedopgave at afgive en udtalelse om de sandsynlige økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser af det nye direktiv. Hvor det er relevant, udtaler det sig imidlertid ligeledes om de mere strengt videnskabelige og tekniske spørgsmål.

1.4. Tidligere udtalelser fra ØSU blev afgivet den 24. maj 1973, den 12. juli 1978, den 20. december 1978 og den 7. juli 1983. I sin udtalelse af 7. juli 1983⁽³⁾ slog ØSU til lyd for en regelmæssig ajourføring af de grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse mod stråling og gik ind for at bringe Euratom-normerne på linje med de seneste henstillinger fra Den Internationale Kommission for Radiologisk Beskyttelse (ICRP). Det accepterede dog, at dette ikke bør afholde Kommissionen fra at søge efter andre videnskabelige kilder, hvorfra der eventuelt kan skaffes endnu bedre data.

2. Den nuværende situation i EF

2.1. ØSU har erfaret, at nogle medlemsstater endnu ikke fuldt ud har gennemført de nuværende EF-bestemmelser på dette område. Kommissionen må derfor først og fremmest sikre, at gældende lovgivning håndhæves. Det har også fået oplyst, at de strålingsniveauer, arbejdstagerne og den almindelige befolkning normalt udsættes for i EF — bortset fra enkelte afvigelser — ligger under de opstillede niveauer. En række medlemsstater har allerede indført dosisgrænser, som ligger lavere end dem, der er fastsat i Kommissionens seneste forslag.

3. Generelle bemærkninger

3.1. I henhold til artikel 2, litra b), i Euratom-traktaten skal EF »indføre ensartede sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstageres sundhed og overvåge deres anvendelse«. På den anden side fastsættes det i artikel 100 A i EØF-traktaten, at en medlemsstat — i forbindelse med lovharmoniseringsforanstaltningerne omkring det indre marked — kan

»anvende nationale bestemmelser, som er begrundet i vigtige behov, hvortil der henvises i artikel 36)«. Den uoverensstemmelse, der kan være mellem disse bestemmelser, bør afklares. En EF-domstols afgørelse af 25. november 1992 synes imidlertid at fastslå, at medlemsstaterne kan fastsættes strengere grænseværdier end dem, der gælder på EF-plan. Kommissionen skulle være i færd med at undersøge konsekvenserne af denne afgørelse.

3.2. »Som Kommissionen anfører det i begrundelsen, har der i EF's grundlæggende normer altid været taget hensyn til ICRP's anbefalinger. Som et resultat af de vedvarende undersøgelser af overlevende fra atombombeeksplosionerne i Hiroshima og Nagasaki er disse anbefalinger blevet strammet noget op, og dette afspejles i det nye direktivforslag«.

3.3. For en lægmand rejser det problemer, at ICRP's anbefalinger i vid udstrækning bygger på de seneste resultater af undersøgelser af overlevende fra atombombeeksplosioner. En lav strålingsdosis, som den menneskelige krop udsættes for igennem nogle år, har en virkning, der ikke nødvendigvis kan sammenlignes med virkningerne af en høj dosis, som mennesket udsættes for i løbet af nogle sekunder, og som ledsages af en kraftig varme og en eksplosion. Det antages naturligvis, at den samlede dosis, der modtages, er den samme. ØSU har fået oplyst, at der er taget højde herfor, idet det specifikt antages, at en lav dosis, som modtages over en længere periode, er mindre skadelig end en tilsvarende dosis, som modtages under en pludselig eksplosion.

3.4. Endvidere foreligger der meget andet erfaringsmateriale. Den første kontrollerede kædereaktion blev foretaget i Chicago i 1942 ved starten på USA's rustningsprogram under 2. Verdenskrig. Den udvikling, som derefter skete i mange lande inden for militær og civil nuklearenergi, betyder, at der nu foreligger en viden om strålingsvirkningerne, som bygger på et erfaringsgrundlag fra over et halvt århundrede, og heri er ikke medregnet de videnskabelige pionerers tidligere arbejde. Endvidere findes der optegnelser fra begyndelsen af dette århundrede om de medicinske virkninger af de doser, som røntgenlæger og deres patienter modtog (dette ældre datamateriale er dog af begrænset værdi).

3.5. ØSU mener, at strålingsbeskyttelse er et område, der til stadighed må forskes i. Dette betyder ikke, at det altid vil være nødvendigt at indføre skarpere grænseværdier. I nogle tilfælde kan der måske slækkes på dem. Men som ØSU for nylig understregede det i sin udtalelse af 28. januar 1993 om teknologiske problemer vedrørende nuklear sikkerhed⁽⁴⁾, er det under alle omstændigheder beklageligt, at de relevante forskningsprogrammer både i medlemsstaterne og på EF-plan er blevet skåret kraftigt ned.

⁽¹⁾ EFT nr. L 246 af 17. 9. 1980, s. 1.

⁽²⁾ EFT nr. L 265 af 5. 10. 1984, s. 4.

⁽³⁾ EFT nr. C 286 af 24. 10. 1983, s. 15.

⁽⁴⁾ EFT nr. C 73 af 15. 3. 1993, s. 78.

3.6. Hvis de nye dosisgrænser viser sig at være lavere end de doser, arbejdstagerne rent faktisk udsættes for, hvor det end måtte være i EF, er det nødvendigt at finde en løsning på dette problem for at undgå en nedlukning af det pågældende anlæg. Løsningen kunne være at investere i bedre beskyttelse. I så fald vil kræfttrisikoen mindskes. Denne løsning kan imidlertid betyde, at der må ansættes flere folk i kørttere perioder. Dermed vil man ikke med sikkerhed få færre kræfttilfælde, fordi den samlede dosis ikke mindskes. Risikoen for den enkelte vil dog blive mindre, hvis den individuelle dosis mindskes.

3.6.1. Der findes formodentlig ikke nogen generelt anvendelig løsning. Endvidere kunne indførelsen af de nye grænser i teorien stille EF's industrier dårligere i konkurrencen med tredjelandsindustrier. Med den tid, der sandsynligvis går, før direktivet vedtages af Rådet og optages i national lovgivning, er den foreslåede frist, den 30. juni 1994, helt klart urealistisk.

3.7. Hvad angår strålingsproblemet internationale omfang, er ØSU klar over, at stråling ikke standser ved grænserne, hvilket Tjernobyl-katastrofen så eftertrykkeligt viste. Overførsel af radioaktive stoffer er i sig selv genstand for et særskilt forordningsforslag⁽¹⁾.

3.8. ØSU udtrykker tilfredshed med artikel 50 i det foreliggende direktivforslag, som indeholder bestemmelser om samarbejde med andre stater. Som bestemmelserne er formuleret, ser de imidlertid mere ud til at lægge op til bilaterale relationer med andre stater — det være sig inden for og uden for EF — end til sådanne multilaterale arrangementer, som findes inden for Det Internationale Atomenergiagenturs rammer. EF's medlemsstater er medlemmer af dette organ.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Præamblen

4.1.1. Ordlyden af præamblen må måske ændres på visse punkter for at bringe den på linje med de ændringer, der foreslås til de forskellige artikler: f.eks. »markedsføring«.

4.2. Afsnit I — Definitioner, artikel 1

4.2.1. Uheld

En minimumsgrænse for definitionen på et uheld er påkrævet, om end dette er forbundet med vanskeligheder.

4.2.2. Aktivering

Der bør indføres en henvisning til partikler.

4.2.3. Godkendt bedriftssundhedstjeneste

»Er ansvarlig for« ændres til »deltager i«.

4.2.4. Skade

Med mindre dette beskrives som »Sundhedsskadelige virkninger« bør udtrykket »som kan konstateres klinisk« samt hele det næste punktum »Omfatter også muligheden for sådanne virkninger« udgå.

4.2.5. Radioaktivt stof

Definitionen er for vag. Der fastsættes ikke nogen nedre grænse.

4.2.6. Kompetente myndigheder

Der bør indføres en definition heraf for at gøre det klart, at der er tale om strålingsbeskyttelsesmyndighederne i medlemsstaterne og ikke driftsledelsen i nukleare anlæg.

4.3. Afsnit II — Anvendelsesområde, artikel 2

4.3.1. ØSU udtrykker tilfredshed med, at »eksponering for naturlige strålingskilder på arbejdspladsen« er medtaget i direktivforslaget. Med hensyn til de eksisterende uranminer bør der imidlertid i nogle tilfælde sættes en passende frist, som kan muliggøre en gradvis nedsættelse af de årlige dosisgrænser indtil de fastsatte grænser er nået. Fristen for opnåelse af disse grænser og de enkelte faser herunder må fastsættes af de kompetente nationale myndigheder efter samråd med de relevante arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer. De nationale myndigheders beslutninger skal meddeles Kommissionen.

4.4. Afsnit III — Anmeldelse og tilladelse

4.4.1. Artikel 4

Udtrykket »markedsføring af disse« bør ændres til »disse frie bevægelighed«. Denne artikel bør ikke bruges til at forbyde aktivering af sådanne stoffer til analytiske formål.

4.4.2. Artikel 5 og 6

ØSU har erfaret, at Kommissionen agter at tydeliggøre

⁽¹⁾ EFT nr. C 347 af 31. 12. 1992, s. 17.

teksten til disse artikler. I mellemtiden ønsker ØSU dog at foreslå nogle ændringer.

4.4.3. Artikel 5

I litra c) bør udtrykket »forbrugsvarer« ændres til »varige forbrugsgoder«. I litra e) indføjes »og håndtering« mellem »eller behandling« og »af produkter«. I litra f) indsættes »diagnose« mellem »medicinsk behandling« og »eller forskning«.

4.4.4. Artikel 6

De værdier, der er anført i bilag I, hvortil der henvises i litra a) og b), ledsages ikke af tekniske oplysninger, som ville gøre det muligt at kontrollere deres relevans. Endvidere er den foreslåede aktivitet pr. masseenhed høj for adskillige radionuklidernes vedkommende. Der kunne opstå problemer i forskellige medlemsstater, hvis man uden at træffe særlige forholdsregler anvendte de anførte værdier til at bortskaffe radioaktive stoffer.

4.5. Afsnit IV — Strålingsbeskyttelsessystem i forbindelse med udførelse af operationer

4.5.1. Kapitel I — Generelle principper

4.5.1.1. Artikel 7

Behovet for en definition af kompetente myndigheder er allerede nævnt under bemærkningerne til artikel 1.

4.5.2. Kapitel II — Dosisbegrænsning for strålingsudsatte arbejdstagere

4.5.2.1. Artikel 9

ØSU mener, at »strålingspasset«, som angiver, hvor meget stråling den enkelte har været udsat for, og som der allerede er truffet bestemmelse om i Rådets direktiv 90/641/EURATOM af 4. december 1990⁽¹⁾, bør udvides til at omfatte alle strålingsudsatte arbejdstagere. Dette ville kunne bidrage til at fremme mobiliteten blandt de ansatte i nuklearanlæg, både inden for en medlemsstat og på tværs af grænserne.

4.5.2.2. Artikel 10

Udtrykket »så snart en graviditet er blevet meddelt arbejdsgiveren« ændres til »så snart arbejdsgiveren er blevet underrettet om en graviditet«. I nogle lande er det nemlig bedriftssundhedstjenesten, der først får meddelelse herom og ikke arbejdsgiveren direkte.

De sidste tre linjer bør affattes således: »skal være sådanne, at den ækvivalente dosis for fosteret ikke overstiger én MSV i den resterende tid af graviditeten.

4.5.3. Kapitel IV — Særligt godkendte eksponeringer

4.5.3.1. Artikel 13

ØSU er klar over, at denne artikel ikke omhandler nødsituationer, men snarere andre særlige tilfælde, som kan komme til at indebære højere dosisgrænser under f.eks. reparationsarbejde. Dette bør måske understreges klarere. Endvidere bør det i stk. 2 i denne artikel præciseres, at selv om en arbejdstager kan udelukkes fra »at udføre sin normale beskæftigelse« efter at have været udsat for en for stor strålingsdosis, berettiger dette ikke til at afskedige vedkommende.

4.6. Afsnit V — Afledte grænseværdier

4.6.1. Artikel 16

Andet punktum i stk. 1 bør affattes således: »Andre metoder, såsom modelleringsteknikker, kan dog anvendes til dette formål, hvis de er godkendt af de kompetente myndigheder«.

4.7. Afsnit VI — Grundlæggende principper for beskyttelsesforanstaltninger for strålingsudsatte arbejdstagere, lærlinge og studerende

4.7.1. Kapitel I — Foranstaltninger til begrænsning af eksponering — Del 1: inddeling og afgrænsning af områder

4.7.1.1. Artikel 21

Definitionen af kategori B arbejdstagere er for upræcis.

4.7.1.2. Artikel 22

Der bør sørges for, at strålingsbeskyttelsesuddannelsen af gravide ajourføres, så snart arbejdsgiveren er blevet underrettet om deres graviditet.

4.7.2. Kapitel II — Vurdering af eksponeringen

4.7.2.1. Artikel 25

Kategori B arbejdstagere bør altid overvåges individuelt, når de arbejder i et kontrolleret område.

⁽¹⁾ EFT nr. L 349 af 13. 12. 1990, s. 21.

4.7.2.2. Artikel 28

Udtrykket »meddeles« i 2. led i stk. 1 bør ændres til »fremsendes til«.

4.7.3. Kapitel III — Lægelig kontrol med strålingsudsatte arbejdstagere

4.7.3.1. Artikel 32

Den lægeundersøgelse ved ansættelsen, der er omtalt i stk. 2, litra a), bør ikke kun foretages i forbindelse med en arbejdstagers første stilling, men også når der er tale om en stilling, som for første gang indebærer udsættelse for stråling.

4.7.4. Kapitel IV — Medlemsstaternes ansvar i forbindelse med beskyttelse af strålingsudsatte arbejdstagere

4.7.4.1. Artikel 39

Orienteringen af arbejdstagerne om de strålingsdoser, de hver især har modtaget, bør ske automatisk. ØSU påpeger endvidere, at dets forslag (jf. bemærkningerne til artikel 9) om at indføre et strålingspas ville fremme den udveksling af oplysninger, der kræves i stk. 5.

4.8. *Afsnit VIII — Grundlæggende principper for beskyttelsesforanstaltninger for befolkningen under normale forhold*

4.8.1. Artikel 45 og artikel 48

Udtrykket »virksomheder« i artikel 45, litra a), og i artikel 48, litra b), bør ændres til »anlæg«. Artikel

45, litra c), bør også omhandle en undersøgelse af muligheden for at mindske det producerede affalds mængde og radioaktivitet.

4.9. *Afsnit IX' — Potentiel og uforudset eksponering samt eksponering i nødsituationer*

4.9.1. Artikel 49

Det ville være ønskeligt, om direktivet omfattede et bilag med en definition af de interventionstærskler, »der måtte være fastlagt i fællesskabsretten« [jf. art. 49, litra c)].

4.9.2. Artikel 50

Det Internationale Atomenergiagentur bør ikke glemmes i forbindelse med bestemmelserne om samarbejde med andre stater.

4.9.3. Artikel 53

Bemærkningen i artikel 13 om »overskridelse af dosisgrænserne som følge af særligt godkendt eksponering« bør gentages i denne artikel i forbindelse med nødsituationer, ligesom ØSU's henstilling om, at dette ikke berettiger til afskedigelse, også bør gentages.

4.10. *Bilag*

4.10.1. Bilag I og III

Det er blevet oplyst, at Kommissionen er i færd med at revidere disse værdier, som i nogle tilfælde er for høje og i andre for lave.

Bryssel, den 25. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om:

- Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om oprettelse af et finansielt samhørighedsinstrument og
- Kommissionens ændrede udkast til forslag til Rådets forordning (EØF) om oprettelse af en samhørighedsfond ⁽¹⁾

(93/C 108/16)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 1. februar 1993 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for regionaludvikling og fysisk planlægning, som udpegede Helmut Giesecke til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. februar 1993.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling af 24. 25. februar 1993, mødet den 25. februar, med et flertal af stemmer for, 1 imod og 3 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. ØSU's væsentligste henstillinger

1.1. ØSU støtter Kommissionens forslag. Samtidig opfordres Kommissionen til at sørge for følgende tilføjelser:

ØSU:

- forventer klare miljøkriterier (2.2.4),
- forventer en klar definition på projekter med flere stadier i tilfælde af suspension af støtten (2.3.1),
- supplerer de kriterier for at få støtte, der blev fastlagt i Edinburgh (3.1.2),
- foreslår en klar arbejdsdeling i beslutningsprocessen (3.3.3),
- anbefaler tidlig høring af: regionerne; de økonomiske og sociale interesser (3.3.4),
- foreslår en tidligere revisionsfrist for forordningen om oprettelse af en samhørighedsfond (3.5.2).

2. Generelle bemærkninger til fondens målsætninger

2.1. Styrkelse af målsætningen om samhørighed

2.1.1. I beslutningerne fra Edinburgh har Det Europæiske Råd på ny understreget betydningen af målsætningen om samhørighed. ØSU støtter, at dette mål i særlig grad fremhæves.

2.1.2. ØSU glæder sig over, at det er hensigten hurtigt at indføre et finansieringsinstrument, indtil Samhørighedsfonden oprettes på grundlag af de ratificerede Maastricht-beslutninger.

2.1.3. Medlemsstater, der har en BNI pr. indbygger på mindre end 90% af EF-gennemsnittet, kan opnå støtte fra den nye fond. Dermed bidrager fonden til en geografisk koncentration af EF's støtteforanstaltninger, og virkningerne af EF's regionalstøtte skulle dermed blive større. ØSU støtter derfor denne udvikling.

2.1.4. De regionale støtteforanstaltningers effektivitet afhænger i høj grad af deres koordinering. Med oprettelsen af den nye fond øges behovet for koordinering. Man må tage hensyn til dette aspekt, når man afgør, hvilke projekter der skal modtage støtte fra Samhørighedsfonden.

2.1.5. Regionaludviklingen påvirkes også af andre EF-politikker. ØSU understreger i denne sammenhæng betydningen af Traktatens bestemmelser herom i artikel 130 B.

2.1.6. I modsætning til strukturfondene tager den nye fond sigte på medlemsstaterne og ikke på regionerne. ØSU er af den opfattelse, at der hermed åbnes nye muligheder for at orientere strukturfondsforanstaltningerne mod de specifikke problemer i delområder i de støttede medlemsstater. Disse muligheder bør udnyttes i forbindelse med reformen af strukturfondsforordningerne og fastlæggelsen af strukturfondenes støtteprogrammer for de medlemsstater, der modtager støtte fra den nye fond.

⁽¹⁾ EFT nr. C 38 af 12. 2. 1993, s. 18, 21.

2.2. *Fremme af EF's mål i forbindelse med transeuropæiske net (transport) og miljø*

2.2.1. Samhørighedsfonden knytter styrkelsen af den økonomiske og sociale samhørighed sammen med realiseringen af EF's målsætninger inden for transeuropæiske net (transport) og miljøbeskyttelse. ØSU er overbevist om, at udviklingen af transeuropæiske net og støtten til mindre velstående medlemsstater i forbindelse med miljøinvesteringer kan betyde en væsentlig støtte til udviklingen i de støttemodtagende regioner. Skulle de regionale forskelle i en støttemodtagende medlemsstat blive forværret på grund af Samhørighedsfondens støtteforanstaltninger, må der tillige træffes egnede udligningsforanstaltninger, herunder også anvendelse af strukturfondsmidler.

2.2.2. Oprettelsen af Samhørighedsfonden fører til en større mangfoldighed af EF's støttemuligheder på de to områder. Ved siden af strukturfondene findes der også områdespecifikke støtteinstrumenter og støttemuligheder via andre EF-politikker. En koordinering af disse aktiviteter kan øge fondsforanstaltningernes effektivitet væsentligt.

2.2.3. Støtten til transeuropæiske net omfatter kun transport (ikke blot ad landevej og med jernbane, men også med skib og fly). På grund af den stadige innovation og økonomiens internationalisering er det nødvendigt at udvikle integrerede net. Derfor må der parallelt med de transportnet, der modtager støtte fra Samhørighedsfonden, skabes netværk på andre områder (f.eks. telekommunikation og energi). Disse netværk må der tages hensyn til i forbindelse med støtte fra strukturfondene og fra medlemsstaterne selv.

2.2.4. På miljøområdet må der opstilles klare kriterier for, hvilke projekter der er støtteberettigede. Ellers er der risiko for, at støtteprojekterne forfejler miljøbeskyttelsesmålene. Kriterierne må ganske vist være så fleksible, at de opfylder modtagerstaternes specifikke betingelser. ØSU går ud fra, at det sikres, at miljøkriterierne også overholdes i forbindelse med de transeuropæiske net, der støttes af Samhørighedsfonden.

2.2.5. Den nye fond åbner nye muligheder for at indhøste erfaringer, hvad angår gennemførelsen af EF's politikker på de to støtteområder samt deres virkning. Derfor bør erfaringerne med støtteforanstaltningerne også udnyttes med henblik på politikken på disse fagområder. I den forbindelse må der tages hensyn til, at man på forskellig måde, f.eks. ved hjælp af skattemæssige incitamenter, kan bidrage til at realisere målene på de to støtteområder. I denne sammenhæng ser ØSU

også mulighed for, at den prioritering, det krævede i udtalelsen⁽¹⁾ om EF's miljøhandlingsprogram, kan foretages på en hensigtsmæssig måde.

2.3. *Støtte på betingelse af et nationalt konvergensprogram*

2.3.1. Hvad angår Samhørighedsfonden, er det en forudsætning for at modtage støtte, at den pågældende medlemsstat har et program, der fører til opfyldelse af betingelserne om økonomisk konvergens som nævnt i Maastricht-traktatens artikel 104 C. Kommissionens forslag om suspension af støtten i særlige tilfælde indebærer imidlertid den risiko, at Samhørighedsfondens støtteforanstaltninger kan indstilles på et uheldigt tidspunkt og dermed forfejle deres virkning. Men ifølge forordningsforslaget skal konvergensbetingelsen kun anvendes, når nye støtteprojekter eller nye stadier af projekter med flere stadier skal vedtages. Når medlemsstaten igen opfylder konvergensbetingelsen, skal suspensionen af vedtagelsen af nye projekter og projekteretaper ophæves. ØSU anser denne fremgangsmåde for hensigtsmæssig. Dog mener ØSU, at det er nødvendigt at definere projekter med flere stadier nærmere for at undgå, at der opstår usikkerhed i forbindelse med anvendelsen af denne bestemmelse.

2.3.2. Ifølge Kommissionens forslag om oprettelse af en samhørighedsfond kan Rådet undtagelsesvis beslutte at udskyde suspensionen, når der er tale om projekter, som direkte vedrører mere end én stat. Manglende kriterier for disse undtagelser — især for, hvilke projekter disse undtagelser kan anvendes på — er en potentiel kilde til usikkerhed i forbindelse med støttepraksis. Her er der et klart konkretiseringsbehov. ØSU er af den opfattelse, at denne bestemmelse kun kan anvendes på projekter med flere stadier.

2.3.3. På grund af den særlige betydning, som fondens to støtteområder har for den økonomiske udvikling, bør modtagerstaterne hverken benytte støtten eller overholdelsen af konvergenskriterierne som påskud til at reducere deres egen indsats på de støttede områder. ØSU hilser det derfor velkommen, at forpligtelsen til at fortsætte egenindsatsen på de to områder på mindst samme niveau som hidtil er trådt i stedet for additionalitetsprincippet.

2.3.4. Må støtten fra Samhørighedsfonden i en medlemsstat indstilles på grund af konvergenskriterierne, bør den indikative fordeling af midlerne ikke falde bort. Dermed ville medlemsstaten få en tilskyndelse til i fremtiden at overholde konvergenskriterierne.

⁽¹⁾ EFT nr. C 287 af 4. 12. 1992.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Nødvendigheden af et klart retsgrundlag og klare regler for udvælgelsen af støtteprojekter

3.1.1. Den nye fond relaterer i flere henseender til dele i Maastricht-beslutningerne, som den derfor ikke kan løsrives fra uden problemer. For at gøre den juridiske uklarhed så lille som mulig bør overgangsforordningens gyldighedsperiode afgrænses klart.

3.1.2. Det er også nødvendigt, at der hersker juridisk klarhed, når det bestemmes, hvilke projekter der skal støttes. Der må derfor opstilles klare kriterier herfor, hvilket tillige vil bidrage til at gøre udvælgelsesprocessen mere gennemskuelig. Når alt kommer til alt, skal kriterierne jo være med til at sikre, at fondsmidlerne anvendes effektivt.

I forordningsforslagene er der nævnt kriterier for støtteprojekterne. Centrale betingelser er forholdet mellem omkostninger og udbytte, de bidrag, projekterne kan yde til gennemførelsen af EF's politik inden for miljø og transeuropæiske net og projekternes overensstemmelse med andre EF-strukturforanstaltninger. ØSU anser principielt disse kriterier for relevante for realiseringen af fondens målsætninger. Men især miljøkriterierne må præciseres.

Listen over foranstaltninger, der skal øge fondens effektivitet, må også suppleres:

- Projekter af betydning for hele EF bør have forrang.
- Der skal tillige tages hensyn til, om et projekt også kunne realiseres uden privat støtte.
- Af hensyn til en høj nytteværdi af støtteprojekterne må det tillige sikres, at der undersøges et tilstrækkeligt antal alternative projekter med henblik på det bidrag, de kan yde til realiseringen af de tilstræbte mål.

For at opnå den størst mulige støtteeffekt bør der tildeles støtte til projekter, som kun kan realiseres med offentlig støtte, og som bedst opfylder kriterierne.

3.2. Opdeling af midlerne

3.2.1. ØSU anser det for hensigtsmæssigt, at midlerne af hensyn til modtagerstaternes planlægning opdeles på de enkelte programår. Man bør dog ikke allerede fra fondens start godkende projekter i et sådant omfang, at alle midlerne for perioden indtil 1999 bindes fuld-

stændigt. Især på miljøområdet er det hensigtsmæssigt at danne en reserve for at sikre fleksibilitet ved støttetildelingen.

3.2.2. I forbindelse med den indikative opdeling af midlerne bør modtagerstaternes specifikke problemer i støtteområderne være et væsentligt kriterium. ØSU hilser derfor henvisningerne hertil i forordningsforslagene velkommen.

3.2.3. Ifølge forslagene skal der være en passende balance mellem de to støtteområder. Dette bør ikke reducere fleksibiliteten, hvilket der er risiko for, hvis man forsøger at opnå en passende balance i hvert enkelt programår. En passende balance bør tilvejebringes over en længere programperiode.

3.3. Beslutningsprocessen i forbindelse med fastlæggelsen af støtteprojekter

3.3.1. Langstrakte beslutningsprocesser kan forhindre, at støtteforanstaltninger hurtigt kommer til at virke. ØSU hilser det derfor velkommen, at Kommissionen normalt skal træffe beslutning om støtte til projektforslag inden for en frist på tre måneder. Denne regel bør kun fraviges i begrundede undtagelsestilfælde.

3.3.2. Det er medlemsstaterne, der skal foretage en prioritering af støtteprojekterne, hvilket kræver betydelig information. Derfor betragter ØSU den faglige bistand inden for fondens rammer som et vigtigt støtteinstrument, som bør udnyttes i vidt omfang.

3.3.3. For at sikre, at udvælgelsen af støtteprojekter kan foregå så gnidningsløst som muligt, er det nødvendigt at opstille en klar kompetencefordeling mellem de forskellige parter i beslutningsprocessen. Ifølge Kommissionens forordningsforslag træffer Kommissionen i forståelse med den pågældende medlemsstat beslutning om, hvilke projekter der skal støttes. I denne proces er der en klar opgavefordeling. For at processen kan forløbe så gnidningsløst som muligt, mener ØSU, at Kommissionen skal koncentrere sig om at

- undersøge, om beslutningsgrundlaget er fuldstændigt og plausibelt, og om projektforslagene er i overensstemmelse med EF's politik,
- anvende de kriterier, der i forordningerne om oprettelse af henholdsvis et midlertidigt finansielt instrument og en samhørighedsfond er fastlagt med henblik på udvælgelse af støtteprojekter,
- samordne en medlemsstats foreslåede projekter med projekter eller strukturer i andre medlemsstater, også den type projekter, der ikke modtager støtte fra Samhørighedsfonden.

3.3.4. Formålet med projekterne er, at de skal have langfristede makro- og mikroøkonomiske virkninger. Derfor er det særlig vigtigt, at både de berørte regioner

og de forskellige samfundsgrupper inddrages i fondens arbejde, hvorved udvælgelsen af projekter kan baseres på en bredere ekspertise. Samtidig ville man dermed gøre det lettere at undersøge, om ikke-offentlige organer kunne inddrages i gennemførelsen af projekterne samt at afstemme EF-støttede projekter med andre projekter. For at udnytte disse fordele bør medlemsstaterne være forpligtet til rettidigt at høre forskellige samfundsgrupper om projektforslag, inden de sendes til Kommissionen.

3.4. Tilsyn og evaluering

3.4.1. Samhørighedsfonden vil normalt yde støtte til projekter, som det tager flere år at gennemføre, og som kræver betydelig kapital. Dermed får et stadigt og intensivt tilsyn med og en evaluering af de enkelte projekter en endnu større betydning. En vigtig forudsætning for, at denne opgave kan løses, er, at beslutningsgrundlaget for projektstøtten er af tilstrækkelig høj kvalitet. ØSU understreger derfor, at det er nødvendigt, at der kun træffes afgørelse om støtte til et projekt, når der foreligger tilstrækkeligt præcist materiale til vurdering af en medlemsstats projektforslag. Det indebærer også i særlig grad en garanti for de støttede anlægs funktionsdygtighed efter færdigbygningen.

3.4.2. Især ved meget langfristede projekter bør man af og til undersøge, om effektivitetskriterierne til stadighed overholdes. ØSU går ind for, at man, hvis der forekommer betydelige afvigelser, tilpasser det pågældende projekt. Der måtte da i de enkelte tilfælde tages stilling til arten og omfanget af EF's videre støtte.

3.4.3. Kommissionen foreslår i sit forordningsforslag om et finansielt samhørighedsinstrument, at man anvender den procedure, der er fastlagt i forordning (EØF) nr. 4253/88 af 19. december 1988. Ifølge forordningsforslaget om oprettelse af en samhørighedsfond skal Rådet

på forslag af Kommissionen med kvalificeret flertal fastsætte tilsyns- og evalueringsprocedurer i en særlig gennemførelsesforordning. ØSU finder det ikke berettiget således at anvende forskellige procedurer. Da det må forventes, at der normalt på et tidligt stadium i projektet foretages tilpasninger med henblik på den senere udvikling af de støttede projekter, er tilsynet og evalueringen på et tidligt stadium særlig betydningsfuld. Derfor mener ØSU, at det er vigtigt, at der allerede i forordningerne om oprettelse af et finansielt samhørighedsinstrument og af en samhørighedsfond optages centrale bestemmelser om tilsyns- og evalueringsproceduren.

3.4.4. Inddragelse af forskellige samfundsgrupper specielt i tilsyns- og evalueringsprocessen øger gennemsigtheden i projektrealiseringen og sikrer udnyttelsen af en bredere ekspertise ved evalueringen af de støttede projekter. Denne inddragelse bør nedfældes i forordningerne.

3.5. Beretninger og revision af forordningen

3.5.1. Samhørighedsfonden har flere formål, og dens udformning udviser samtidig, f.eks. med kravet om et nationalt konvergensprogram, særlige karakteristika i forhold til de hidtidige støtteinstrumenter. Disse aspekter bør vises særlig opmærksomhed i Kommissionens påtænkte årlige beretninger.

3.5.2. Fondens særlige træk berettiger en tidligere revision af forordningen om oprettelse af en samhørighedsfond. I modsætning til Kommissionens forslag om oprettelse af en samhørighedsfond, hvor der fastsættes en revision i 1999, går ØSU ind for en tidligere revisionsfrist. En første revision kunne allerede ske samtidig med den revision af kredsen af begunstigede medlemsstater, som skal ske i 1996. Ved den lejlighed bør især kriterierne for udvælgelsen af støtteprojekter og beslutningsgrundlaget stå i forgrunden.

Bryssel, den 25. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets beslutning om vedtagelse af et fællesskabs-handlingsprogram for faglig uddannelse af embedsmænd i afgiftsadministrationerne (MATTHAEUS-TAX)⁽¹⁾

(93/C 108/17)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 20. januar 1993 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det økonomiske og sociale Udvalg besluttede at udpege Richard Müller til hovedordfører.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 303. plenarforsamling af 24.-25. februar 1993, mødet den 25. februar, med et flertal af stemmer for og 1 stemme hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

1.1. Med det indre marked for øje kan ØSU uforbeholdent tilslutte sig Kommissionens formål med MATTHAEUS-TAX-programmet.

1.2. I 1991 indledte Kommissionen på momsområdet et pilotprojekt for udveksling af ansatte i medlemsstaternes finansforvaltninger (INTERFISC-programmet). I 1992 blev pilotprojektet gentaget, denne gang også under inddragelse af punktafgiftsområdet.

1.3. De erfaringer, der er gjort i pilotfasen, tilsiger, at programmet bør vedtages som en varig foranstaltning. Derfor kan ØSU med det indre marked for øje i princippet tilslutte sig forslaget til rådsbeslutning. Men hvad angår gennemførelsen fremsætter ØSU nedenstående bemærkninger.

1.4. ØSU går ud fra, at alle embedsmænd, som beskæftiger sig med indirekte beskatning, det være sig moms eller de harmoniserede punktafgifter, uanset grad kan benytte sig af programmets muligheder, hvis de ønsker det.

1.5. Efter ØSU's mening er det planlagte antal udvekslede embedsmænd (100 pr. år) og seminarer (seks) ikke tilstrækkeligt. Det er absolut påkrævet at forhøje antallet.

2. Særlige bemærkninger

2.1. De udvekslede embedsmænds retsstatus og ansvar

2.1.1. Allerede i forbindelse med MATTHAEUS-programmet for toldembedsmænd var der problemer med de udvekslede embedsmænds retsstatus og deres muligheder for at arbejde på eget ansvar. Kun ganske få medlemsstater har kunnet anvende de udvekslede

embedsmænd på samme måde som deres egne. I alle de andre lande har de juridiske forhold gjort det nødvendigt i større eller mindre grad at begrænse de udvekslede embedsmænds adgang til at arbejde på eget ansvar. Tilsvarende problemer må forventes i forbindelse med MATTHAEUS-TAX. Da EF ikke har kompetence til at blande sig i spørgsmål vedrørende udefrakommendes juridiske status under beskæftigelse i en medlemsstats administration, må man i praksis se bort fra at lade de udvekslede embedsmænd arbejde på eget ansvar.

2.2. Civilretligt ansvar og strafferetlige spørgsmål

2.2.1. Det er for øjeblikket ikke muligt at vurdere det civilretlige ansvar, udvekslede embedsmænd risikerer at pådrage sig under udøvelsen af deres funktion i en anden medlemsstat. Hvis en udvekslet embedsmand sidestilles med de nationale embedsmænd, kan dette i regressager medføre, at den udvekslede embedsmand stilles dårligere end ved udøvelse af tjeneste i sit hjemland; dette er ikke uproblematisk set i forhold til arbejdsgeberens omsorgsforpligtelse.

2.2.2. Medlemsstaternes civilretlige og strafferetlige bestemmelser om udøvelse af tjenstlige handlinger, respektive om lovovertrædelser og forseelser forårsaget eller foranlediget af tjenstlige handlinger, er forskellige. Så vidt ØSU er underrettet, har Kommissionen endnu ikke imødekommet det ønske, der blev fremsat i tilknytning til MATTHAEUS-programmet for toldembedsmænd, nemlig at Kommissionen skulle udarbejde en informativ oversigt over de afvigende retsregler. Af hensyn til de udvekslede embedsmænd kunne forskelle i det civilretlige ansvar eventuelt udlignes ved, at deres hjemlige administration påtog sig det supplerende ansvar, der måtte være tale om. En anden mulighed ville være, at Kommissionen ad forsikringsretlig vej eliminerede en mulig risiko for at blive stillet dårligere.

⁽¹⁾ EFT nr. C 15 af 21. 1. 1993, s. 4.

2.2.3. På det strafferetlige område kan dette ikke lade sig gøre. Det er derfor vigtigt, at hver enkelt medlemsstat stiller materiale til rådighed, som orienterer om de strafferetlige bestemmelser, der er relevante for embedsmænd i deres administrationsapparat. Kun på den måde kan de berørte embedsmænd sættes i stand til at vurdere den strafferetlige risiko, de løber i værtslandet.

2.3. Sprogundervisning

2.3.1. I forbindelse med MATTHAEUS-TAX-programmet lægges der endnu større vægt på sprogundervisning end i MATTHAEUS-programmet for toldembedsmænd. På grund af toldembedsmændenes tjenstlige funktioner og den sprogundervisning, de har modtaget i hjemlandet for at kvalificere sig til dem, er de normalt sprogligt set bedre rustede end embedsmænd, der beskæftiger sig med rent nationale opgaver. Da man ikke uden videre kan gå ud fra, at medlemsstaterne tager tilstrækkeligt hensyn hertil ved at arrangere intensive sprogkurser, er det værd at overveje, om ikke EF bør vedtage at lade Kommissionen organisere passende sprogundervisning.

2.3.2. For at kunne yde en effektiv arbejdsindsats i en anden medlemsstat må man have tilstrækkelige kundskaber i det pågældende lands sprog. Hvis de embedsmænd, der udvælges til at deltage i programmet, ikke allerede har et godt kendskab til værtslandets sprog, må de derfor kort før udvekslingstidspunktet have en sådan undervisning i det, at de kan deltage aktivt i udførelsen af opgaverne på det tjenestested, de gæster. Da Kommissionen lægger stor vægt på, at udvekslingen kommer til at omfatte alle medlemsstater, bliver der brug for undervisning fra grunden i nogle EF-sprog.

2.3.3. Det ville være godt, om Kommissionen for medlemsstaternes regning ville arrangere kurser for embedsmænd fra alle medlemsstater i de mindre udbredte EF-sprog, særlig dansk, nederlandsk, portugisisk og græsk.

2.4. Inddragelse af fagforeninger og faglige forbund

2.4.1. ØSU finder det påkrævet, at fagforeningerne, den europæiske organisation for offentligt ansatte (European Public Services Committee) og de faglige forbund, der repræsenterer told- og skatteembedsmændene, inddrages i et snævert samarbejde om fastlæggelsen og udviklingen af MATTHAEUS-TAX-programmet og høres i forbindelse med den fremtidige udbygning af EF's told- og skatteforvaltningsstruktur. Denne tilpasning er ét af aspekterne i den europæiske sociale dialog.

3. Afsluttende bemærkning

3.1. Efter ØSU's mening er MATTHAEUS-TAX-programmet et udmærket ekstra skridt i retning af en EF-erhvervsuddannelse for told- og skatteembedsmænd. Initiativet må betragtes som en konkretisering af de retningslinjer, Kommissionen beskrev i sin meddelelse til Rådet om Toldunionen. Det bør følges op af yderligere tiltag og hurtigt føre til oprettelse af et »Europæisk Center for Uddannelse af Told- og Skatteembedsmænd«, som skal komplettere de uddannelsessystemer, der allerede findes i de enkelte medlemsstater.

Bryssel, den 25. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EØF) om ændring af forordning (EØF) nr. 3687/91 om den fælles markedsordning for fiskerivarer og om ændring af forordning (EØF) nr. 2658/87 om told- og statistiknomenklaturen og den fælles toldtarif⁽¹⁾

(93/C 108/18)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 15. januar 1993 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det økonomiske og sociale Udvalg besluttede at overdrage det forberedende arbejde til Gerard McGarry som hovedordfører.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på den 303. plenarforsamling, mødet den 25. februar 1993, følgende udtalelse enstemmigt.

1. ØSU bifalder Kommissionens forslag om at ændre det taksinomiske navn, der anvendes for ørred og bringe det på linje med den nye videnskabelige klassificering (*Oncorhynchus*). Dette indebærer en ændring af de relevante dele i forordning (EØF) nr. 2658/87 om told- og statistiknomenklaturen og Den Fælles Toldtarif samt i forordning (EØF) nr. 3687/91 om den fælles markedsordning for fiskerivarer.

2. Den foreslåede ændring er nødvendig for at undgå forveksling af ørred og navnlig stillehavslaks, idet disse to fiskearter klassificeres særskilt i Den Fælles Toldtarif og pålægges forskellige afgiftssatser.

Bryssel, den 25. februar 1993.

Susanne TIEMANN

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

⁽¹⁾ EFT nr. C 28 af 2. 2. 1993, s. 1.

